

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.**Amen.*

Súlyosbító körülmény.

Élelmiszerhamisítási ügyben hirdetett ítéletet közelmúltban egyik bíró s ítéletében súlyosbító körülménynek vette, hogy a terhelt nyugdíjas rendőr, akitől fokozottabb mértékben lehet megkövetelni a törvényes rendelkezések betartását.

Az ítéletet, amely egy, a multjához hűtlenné vált embert bélyegzett meg, örömmel üdvözljük, mert abban egyrészt a közbiztonsági szolgálat és testületek értékmérését is olvassuk, másrészt, mert olyan, valaha kenyérrészünket élvező embert eszméltetett bűnére, aki sohse élte komolyan azt a világot, ahol a bűn üldözése jutott osztályrészéül s amelyben az egész férfi a legszebb erőnyeket hozhatja napvilágra.

Első gondolatunk: az elítélt vagy fegyelmi okok miatt kényszerült távozni a közbiztonság őreinek seregéből vagy igényjogosultsági igazolványt sikerült szereznie s ennek révén otthagyni testületét. Mert más, az, aki az egykor kimondott eskü szavait a maga életének lényegévé teszi, az sohse jut ehhez a megbélyegzéshez.

A bíró, ítéletével megmérte hivatásunk súlyát, fontosságát s helyünk értékét is. Azt mondja: egyetlen állampolgár se vétkezhetik büntetlenül s az pedig, aki valamikor a bűnök elhárításán munkálkodni hivatott volt, még kevésbé, mert rendőr-, csendőrnek lenni nem kenyérvé, nem évekre megszabott valami, hanem életcél, amelyet a sűrű kell szolgálni. Mi lenne, mondja az ítélet, ha a bűnöző elleni küzdelemben azok ellen is küzdeni kellene, akik tegnap még fegyvertársak voltak? A társadalom természetesen és joggal számol azzal, hogy a csendőr, rendőr szilárd erő a nyugodt életért folyó harcában és pedig annyira szilárdak, hogy ha vissza is jutnak idővel a polgári sorba, csak külsőben változnak, de maradnak a törvény megtartói és megtartatói. Micsoda belső értéke volna, micsoda szellemi és erkölcsi váza egy testületnek, ha annak tagjaiban elenyészik a hivatásszeretet nyomban, amint megszűnnek annak cselekvő részesei lenni?

Ez tükröződik a bírói ítéletben.

Nem határolódik el tehát a testület szeretete a nyugdíjba távozással, de csak azoknál, akik néhez s ezért szép szolgálatukat — emberi gyarló-

ságok apróságaitól eltekintve — hibátlanul betöltik s akik azzal vesznek búcsút puskától, sisaktól, őrszobától és tereptárgyaktól, hogy erejük, gondjuk és örömük teljessége a szolgálaté volt. Ezek azok, akikre a társadalom számít s akik számíthatnak a társadalom megbecsülésére, akik polgári ruhájuk alatt is a volt csendőrt, rendőrt süvegelik meg.

Ha vannak tehát, akik a bírói megbélyegzésre rászolgálnak, azok a munka könnyebb oldalát keresők, az akadályokat megkerülők, ügyes, azaz a maguk szűk látóköre szerint ügyes ténfergők, herék csupán, akik nyűgnek látják az utasításokat ép úgy, mint mindent, ami kötelességet jelent. Ezek azok, akiknek az angyalok se tudnak eleget tenni, akik természetesnek veszik a friss ágyat, meleg szobát, de büntetésnek azok megszolgálását, akik alig várják a kötelező lejártát vagy a nyugdíjjogosultsághoz kellő legkisebb szolgálati idő leteltét, hogy meneküljenek.

Ezek a ténfergők azok, akik felszabadulva a kötelességek súlyos, szép, élettartalmat adó terhei alól, ostobán lélegzik a megkönnyebbülés sóhajait s nekivágnak igazolvánnyal vagy nyugdíjjal a tágabb korlátok közötti más, „új” életnek, ahol nem lesz szobarend és oktatás, nem kínozzák őket fogalmazványokkal és újabb törvények megtanulásával, nem szemlékkel és szolgálati lapokkal és ahol nincs szolgálat, akár esik, akár fúj... E ténfergők, a tévedések szerencsétlenjei, akik a munka szépségeiről hallottak és láttak eleget, de azt magukéva tenni sohasem tudták, mert nem akarták, ezek egyszer aztán odajutnak, ahová az élet árja üres, tartalmatlan voltuk folytán sodorja: a legmélyebbre, az aljba, ahol százszorososan érezni, hogy mily magasan voltak, mikor kakastollas kalap volt fejükön vagy sorszámos szíj a derekukon, amikor még a falu szántói mellett portyáztak vagy a templomok előtt állottak őrszemekként...

Szerencse, hogy a közbiztonsági testületek idő előtt kivetik magukból az ily tényezőket s kevés alkalom jut bírónak megállapítani hogy... terhelt közülünk való nyugdíjas. A nyugdíjas rendőr-, csendőr tízezrek között viszont ézerszeresen több a maga és mások becsülte, mint az aljba jutott s bizonyos, hogy tiszta házacskák, apró, de termőkertek, szerény, de fizető ipar, egészséges gyermekek, azoknak a bajtársaknak jut, akik nem tudnak lélekben sohse elszakadni testületüktől s akik így tehát sohse juthatnak a törvénnyel ellenkezésbe. Ezekre a társadalom joggal számíthat, a többiek a bírók elé tartoznak.

A sutlogó propaganda.

Irta: vitéz KUDAR LAJOS őrnagy.

A múlt év október 15-i és november 1-i *Csendőrségi Lapokban* ismertettem a propaganda különféle megnyilatkozásait. Tudjuk immár, hogy a propaganda valójában nem más, mint egyik leghatékonyabb eszköze a bel- és külpolitikai tevékenységnek úgy békében, mint háborúban. Megismertük azt is, hogy melyek a propaganda alapigazságai s mik lehetnek a hibái. Összefoglaltuk a propaganda különféle eszközeit. Felsoroltuk a *káros hatású* propaganda ellen rendelkezésre álló büntetőjogi szabályokat. Végül megállapítottuk a propagandával szemben jelentkező feladatainkat.

A propaganda széles területéből ezúttal vegyünk ki egy részletkérdést és fontosságához mérten vizsgáljuk meg azt közelebbről. A napjainkban oly sokat emlegetett s rejtelmesnek látszó *sutlogó propagandát* vegyük szemügyre. Nézzünk a kérdés mélyére. Boncoljuk szét ízekre, hogy ezekkel az ismeretekkel is gyarapodva, ilyenmű szolgálati feladatok elé kerülve, tökéletesebben felelhessünk meg hivatásunknak.

Mindjárt megmondjuk, hogy a sutlogó propaganda tűzfészekének felderítése és elnémtása, eddigi tapasztalataink szerint, nyomozászati szempontból egyike a legnehezebben megoldható nyomozási feladatoknak. De miként minden méregnek előbb-utóbb felfedezik az ellenmégét s ahogy a harcok számára feltalált újabb fegyvereknek nem sokkal azután megszerkesztik az ellenfegyverét is, így a sutlogó propaganda sem kérkedhetik az egyeduradalom ki-

zárólagosságával s az ellene való védekezés is kialakult már. A nehéz nyomozásnak is a védekezés fejlődése egyre inkább segítségére jön... Tartsunk azonban a felénk tóduló kérdésekben sorrendet. Mindenekelőtt határozzuk meg azt, hogy *mi a sutlogó propaganda*.

Sokan azt állítják, hogy az ismeretlen helyről és ismeretlen hullámmal adó rádió, a népszerűen emlegetett *bujdosó rádió*, a *névtelen levél* és az *impresszum nélküli sajtótermék* (más névvel: illegális sajtótermék, amelyen a szerző, kiadó, nyomda és a kiadás helye nincs feltüntetve), a sutlogó propaganda különféle formái. Ez azonban nem állja meg a helyét.

Hogy miért nem, arra a felelet nagyon egyszerű. A propaganda e jelzője nagyon találóan fejezi ki lényegét, vagyis a propagandának *sutlogással való terjesztési módját*. Tehát a propagandának csak egy módszeréről, egy fajáról van szó. Ennél fogva a sutlogó propagandára egyformán érvényesek mindazok a megállapítások, melyeket a múltban a propagandáról már kifejtettünk. És mégis ennek ellenére az alábbiak szerint sokkal nagyobb figyelemmel kell lennünk a propaganda e változatára, mint a propaganda bármely más fajára.

Ha hétköznapi szóval hasonlítani össze a sutlogó propaganda értékét, értelmét, társadalmi megnyilatkozásait és a társadalomnak vele szemben alkotott általános ítéletét, talán legközelebb és legjellegzetesebben a pletykával állíthatnánk egy vonalba. *De míg a pletyka nem minden esetben céltudatos, folyamatos, irányított, határozott és tervszerű cselekvés, addig a sutlogó propaganda éppen az említett úton és módszerekkel dolgozik.*

Szakácsok rohama.

Irta: NYÁRY ANDOR.

Henrik, akiről ez a történet szól, szakács volt az egyik budapesti szállodában. Csendes, jószívű embernek ismerte mindenki. Sütött, főzött, álmódzva kevergette a finom süteményeket. Dehogya is gondolta, hogy ő, a jószívű, csendes ember, aki még a legyeket is csak udvarias hessegetéssel távolította el a süteményekről, valaha fegyverrel kezében indul el a háborúba. De hát, azt tartják sokan, hogy minden a véletlen játékától függ. Földönfutókból is lettek már királyok és királyokból is lettek már földönfutók.

Mikor a mozgósítási plakátokat kiragasztották az utcasarkokra és a körúton felhangzott a lelkes tömeg tüzes, harcias nótája, Henrik szép pirosra sült egy kövér kacsát, belegömbölygette háromszoros hólyagpapírba, a csomagot a hóna alá csapta, illedelmesen elbúcsúzott a gazdájától, aztán jelentkezett az ezredénél, mint póttartalékos honvéd.

Az ezrednél felöltöztették, kicsi, hájaskás termében „feszült” a csukaszürke egyenruha. Néhány hét múlva beosztották a haretérre induló tábori századok egyikébe.

Mikor a századparancsnok megtudta, hogy Henrik foglalkozása szakács, nyomban századszakácsnak vezényelte.

Henrik ügyes ember volt, hamarosan beleélte magát az új légkörbe. Az egyenruha fölé felkötötte melles kötényt, fejére tette fehér kis sapkáját és füttyrészve kevergette a kaszánya udvarán a hatal-

mas kondérokban bugyborékoló húslevest, meg a „rizsát”.

Az első napokban ugyan meggyült kicsit a baja a bakákkal, mert jó, puha szíve az éhes népség kérésének nem tudott ellentállni és az elsőnek olyan gavalléros bőkezűséggel osztogatta az ételt, hogy a legutolsóknak már nem jutott egyetlen falat sem. Ezért aztán csunyán rátámadtak a kisebbségben maradt bakák.

Ez azonban csak az első napokban történt. Később már beletanult az új mesterségbe. Pörölt a tálkodókkal és egy hét után megdöbbenve vette észre, hogy mennyire megváltozott. Ha kell, hát még káromkodni is tud.

Mikor a századok elkerültek a haretérre, Henrik parancsnoksága alá helyeztek egy hajtóbakát és két megvénhedt huszárlóvat. A huszárlóvak húzták a kondért, a baka hajtotta a lovakat és Henrik főzött.

A zászlóalj négy konyhája mindig együtt volt és így a főzéstől mentes idejében sem unatkozott. Az első hetek tapasztalatai után játéknak tekintette a háborút, mint a nagygyakorlatot, azzal a csekély kis különbséggel, hogy a háború komoly nagygyakorlat, míg a nagygyakorlat nem komoly háború és hogy a háborúban kicsit többet lőnek, mint amott, meg aztán egy kicsit többet is mennek, mint ott. Az utóbbi bajon úgy segített, hogy felült a kondérra és a kondéron „menetelt”. Semmi baja sem volt, ágyúdőrejt is csak elvétve hallott.

Egy szép napon azonban keleti irányból hatalmas ágyúdőrej és puskaropogás hangzott.

Különös veszélyt rejt magában azért, mert az emberi lélek gyarlóságaira épít, annak gyengéit legteljesebben kihasználja törekszik. A szuttogó propaganda a kultúra, a technika, a tudomány, a művészet finom eszközeinek kihasználásával közvetlenül támad az emberi lélekre, az emberi értelemre s annak a rossz felé való hajlamába bekapcsolódva, megdöbbsent, rajtaüt, elkábít s már el is érte célját, mert az emberi lélek aljas ösztöneit felébresztve, befolyása alá vonta, azt cselekvésre, vagyis a hír továbbterjesztésére készítette.

Ennek teljes megvilágítása céljából bajtársaimat el kell vezessem a *lélektan* területére s néhány, e szempontból fontos ismeret rövid áttekintése után könnyebben fogjuk a propaganda e fajtájának munkáját felismerni, veszélyeit meglátni.

Már fentebb megállapítottuk, hogy a szuttogó propaganda elsősorban az emberi lélekre igyekszik hatni. Anélkül, hogy túlságosan belemélyednénk a lélektan elemzésébe, bizonyos ismereteket említünk meg, amiket nem nélkülözhetünk a szuttogó propaganda természetrajzában felvázolásánál és az ellene való védekezésnél.

A szuttogó propaganda ugyanis felhasználja az emberi léleknek azokat a tulajdonságait és megnyilatkozásait, amelyek az emberi lélekben általában megvannak. Mik ezek a tulajdonságok? A következőkben foglalhatjuk össze ezeket, — megjegyezve azt, hogy az emberi lélek fejlettség tekintetében a legkülönbözőbb változatokat mutatja.

Lássuk, melyek az indító okok, az elhatározást befolyásoló lelki összetevők, melyek e propaganda jelentkezését nem utasítják el?

Henrik felment a dombra, amely mögött a zászlóalj elrejtett kondérai füstölögtek és ahol a kifogott nyolc ló csendes békével harapdálta a fűvet. Amint fölért a hegytetőre, lenézett az előtte húzódó völgybe...

Amint nézelődött, egyszerre csak ijedve látja, hogy tőle úgy két-háromezer lépés távolban az egyik kis erdőből egy kozákcsapat bontakozik ki és egyenesen a konyhák felé tart.

Még a vér is meghűlt benne.

Pár pillanatig megbénulva állt a dombon, majd hirtelen hátat fordított a kozákoknak s amint csak a lábai bírták, lóhalálában lerohant a konyhákhoz, ahol a három szakács és a négy hajtó honvéd csendesen pipázgatott.

Henrik, amint a konyhákhoz ért, torkaszakadtából elordította magát:

— Gyűnnek a kozákok!

Nosza, lett erre riadalom a szakácsok között!... Felugráltak, a pipák zsebre kerültek s mintha összebeszéltek volna, a karabélyt nyakbalökték, a lovakhoz rohantak s a konyhákkal mit sem törődve, fel pattantak az öreg, békésen legelő huszárokvakra.

Henriknek azonban — mivel igen lelkiismeretes ember volt s mert ez a lelkiismeretesség még a veszedelemben sem hagyta el — eszébe jutott a vesepecsenye, amelyet a százados úr parancsára sült aznap ebédre a tisztí bográcsban.

No, boldogságos Isten! — ütötte mellbe a gondolat és nyomban elhatározta, hogy a pecsenyét nem hagyja ott, akárhogy jönnék is a kozákok.

1. *A jó és rossz között való választás bizonytalansága.* Minden ember egyformán megérti a jóra, vagy a rosszra való hívó, ösztönző szót. De minden emberben ott él a tagadás ősi szelleme is, amelyre szabad akaratanál fogva az ember épp annyira hallgat, mint a jóra. Eldönti azonban az egyén elhatározását az a *mód*, ahogyan a szuttogó propaganda jelentkezik. Ugyanis:

2. *a bizalomnak, a bizalomba fogadásnak* a jelét minden lélek szívesebben, önmagát jobban kitarva fogadja, mint a más alakban való megnyilatkozást. A szuttogás önmagában *bizalmas* viszonyt, kapcsolatot feltételez, különben pedig olyan közlést tartalmaz, amely csak *egyetlen* embernek szól. Ebből folyik, hogy a propaganda számításba veszi;

3. *az emberi hiúságot*, amely alapösztöne, a lélek legmélyén szunnyadó motorja a legtöbb emberi cselekvésnek, ez a tény megragadja és a szuttogó propaganda szolgálatába állítja az embert. Nézzük csak kissé ezt a folyamatot! A szuttogással megtisztelt valaki lelkében a következők mennek végbe: „Kiválasztott vagyok, bizalmába fogadott valaki, érdemesnek tart egy bizalmas, fontos közlésre, amelyet oly annyira fontosnak tart, hogy csak nekem meri és azt is csak négy szemközt elmondani.” A következő lépés, vagyis, hogy a szuttogással megtisztelt személy a hallottakat *továbbadja*: az *ajándékozás* ősi, ösztönszerű örömeiből fakad. Mert a befolyás alá került személy is kiválaszt magának egy másik embert, akit bizalmával megajándékozik és akinek ugyancsak továbbadja a „fontos” hírt. S ebből származik az, amire a „szuttogó” számít s ami befolyásolja a kiszemeltet:

A bográcsot gyorsan leemelte a kondérról, a tetejét le rófolta, felkötötte a lóva szerszámjára s azzal, bár lovon még sohasem ült, nagy nehezen és a menekülés édes reményével, felkapaszkodott a lóra. Ez alatt a másik három szakács és a négy hajtó honvéd már szintén a lovakon ült. Éppen indulni akartak, amikor Henrik lóva hirtelen elkezdett fújni, ágaszkodni.

Henrik görcsösen szorította a ló nyakát, hogy le ne essen róla és nagy szelídséggel úgy csitította:

— Hőhe, ne, pstt!!

A ló azonban ahelyett, hogy megcsendesedett volna, mindig vadabbul kezdett ugrálni.

A megvadulásának oka az volt, hogy a hátára kötött, vesepecsenyével telt tüzes bogrács a szerszámon lógva, hol ide verődött, hol oda és erősen égette a hasát.

Henrik nyomban észrevette ezt, de nem mert leugrani a megbőszült állatról, inkább annak örült, hogy már a hátán van, reszkette belekapaszkodott a sörényébe és a nyakánál összekuporodott, mint egy gombóc.

Az örült ugrálásra a többi ló is elkezdett toporzékolni és lovasaik bármit is csináltak, bárhogy is bízatták őket, nem akartak elindulni a világért sem. Fújtak, táncoltak, de nem mentek egy tapodtat sem.

A kozákok pedig ezalatt folyton közeledtek.

A szakácsok homlokán verejtékek gyöngyöztek és szidták, püfölték a lovakat, hogy csak úgy csattogott.

A nagy püfölésben és drukokban Henrik lóva hir-

4. a beavatottság látszatának érzése. A jólétségség látszata, a fontoskodás hiúságon felépült érzése. Annak bizonygatása, hogy mások bizalmukba fogadtak s ezzel a saját tekintélyünk növekszik. S ezért a továbbadás már a *kérkedés* jegyében történik. A kísérő szavak közismertek: „Csak Neked, csak bizalmasan, másnak tovább ne add, engem is titokbantartásra köteleztek! Add előbb a kezéd! Becsületszó! Igen előkelő, teljesen megbízható, vezető helyről kaptam!”

Mint újabb tényező következik:

5. a túlzás, a ferdítés, a kiszínezés, mint a fentiekbe kapcsolódó további lélektani folyamat. A hiúság, az elbizakodottság, szinte tudat alatt ösztönzi a suttogót, hogy nagyokat mondjon, nem létező forrásokra hivatkozzék, teszi ezt pedig azért, hogy ön-maga hiúságát növelje és mert a *suttogás eleve kizárja az ellenőrzést*. És végül az utolsó tényező, de az egész kérdéstömeget átható:

6. a suttogás belső lélektana. Minden, ami titokban jön, vonzó. A titokzatos megfogja és működésbe hozza az emberi képzeletet. Minden, ami titokzatos, súlyos és érzékeny hatással van az emberi lélekre, amelynek egyik alapadottsága, hogy ösztönösen vágyakozik az ismeretlen felkutatására és megismerésére. Az ősi tudásszomj ez! Ha a suttogó propagandista azt mondja, hogy „azt olvastam az újságban, hogy a kormány meg fog bukni”, talán senki sem fogja érdekesnek találni. Nem foglalkoztatja az emberek képzeletét, nem lesz vonzó, mert mindenki számára ott áll az újságban, ennél fogva mindenki tudhatja. De ha félre von valakit és azt mondja: „Csak Neked mondom el bizalmasan, még senki sem

telen megfordult s mint a kilőtt nyíl, rohant előre, egyenesen a kozákok felé.

A másik hét ló ezt látva, szintén megindult Henrik lova után. Minél jobban szaladt a ló, a tüzes bogrács annál inkább csapkodott és annál jobban égette a hasát és annál bőszebben és vadabban rohant előre. A többi meg utána.

A megrémült szakácsok se láttak, se hallottak, remegve hasaltak a lovak nyakára.

A kozákok, amint meglátták a feléjük örült gyorsasággal vágató lovakat, a szakácsokat huszároknak vélték, gyorsan megfordították a lovaikat és elvágattak, hogy baj ne legyen.

A szakácsok lovai pedig csak vágattak Henrik lova után. Végre, úgy jó félóra múlva, mikor a vesepecsenye már hűlni kezdett, Henrik lova megcsendesedett.

Henrik százada éppen ebben az időben érkezett a völgybe, hogy a kozákokat elkergesse. A százados távesövön végignézte az egész rohamot. Ő maga is azt hitte, hogy a huszárok attackiroztak, de mikor Henrik és társai odaérkeztek és felismerte őket, összesapta a kezét, egy ideig nem bírt szóhoz jutni a csodálkozástól, majd elővette noteszt és egyenkint felírta a szakácsot nevét...

Henrik mosolygott és boldogan szorította hóna alá a vesepecsenyés bográcsot. De a viláért el nem árulta volna, hogy a dicső rohamot nem a maguk elhatározásából indították a kozákok ellen...

Ettől kezdve nem lehetett a szakácsokkal — csak lóhátról beszélni...

tudja, egy ismerősömtől hallottam, aki a parlamentben közvetlen a kormány környezetéből hallotta szigorú titoktartás mellett, hogy délután kettőkor adja be lemondását a kormány, mert valami rendkívüli külpolitikai baklövés történt, aminek igen súlyos kihatásai lehetnek, de egyelőre nem hozzák nyilvánosságra a lemondást... — akkor a legmélyebb hatást teszi egyfelől annak a lelkére, akinek ezt el-suttogta, másfelől működésbe hozta azokat a lelki mozgató rugókat, melyeket fent taglaltunk s amelyek révén a hallottak, gyakorlati tapasztalataink szerint, igen rövid idő alatt, igen gyorsan terjednek el a legváltozatosabb beállításokban.

Amint látjuk ebből a rövid lélektani mozzanatsorozatból, a suttogó propaganda még a legjámborabb ember lelkéhez is könnyen hozzáférkőzhetik és rövid idő alatt a maga céljai számára gyorsan nagy-tömegű embert képes megnyerni és szolgálatába állítani. Csak egy, közönséges, kis példát hozok fel napjainkból a suttogó propaganda és eredménye gyorsvonati sebességgel való terjedésére. Karácsony táján egy kistrafikosnak nagyon gyéren volt vásárlója. Hogy fellendítse üzletét, a következő suttogó propagandát indította útjára: „Ma a pénzügyminiszter azt mondta a Házban, hogy a hét végére elfogy a dohányunk, holnap bevezetjük a jegyrendszert.” Két napon belül nemcsak a főváros, hanem számos vidéki város és nagyközség trafikjából, sőt a nagy dohányelosztókból is rövidesen elfogyott a dohány. Pedig a beavatottak jól tudják, hogy itthon is, Bulgáriában és Törökországban is óriási eladatlan készletek állanak halomszámra s utóbbiak áron alul szállítják ki a dohányt, csak vigyék. Egyes dohány-csok most fogukat (is) szíva sajnálják a szükség-telenül befektetett pénzüket.

Fordítsuk ezeketán tekintetünket arra, hogy *milyen irányzatok, szándékok, akaratok, mozgalmak élnek a nem éppen erkölcsös, sőt ellenkezően, veszedelmes fegyverrel?*

A történelem tanúsága szerint, akinek becsületes szándékai vannak, akinek embertársai helyzetét megjavítani célzó, nemes elgondolásai vannak, aki tisztaszándékú eszmei vagy politikai mozgalmat kíván elindítani, aki meg van győződve isteni küldetéséről és valóban az emberiség nagy jóltevője, annak nincs szüksége a földalatti csatornák mélyében való elrejtőzködésre és onnan a suttogó propaganda elindítására. Az bátran kiáll a nagy nyilvánosság elé, dacolva minden üldözéssel. Szónoklataival, könyveivel, újságcikkeivel, vagy a propaganda ismert összes más fegyvereivel nyíltan hirdeti eszméit. Ha mozgalma valóban időt álló és az emberiség nagy ügyének előbbrevitelét szolgálja, minden akadályon át, mint a kereszténység szent mozgalma, érvényesülni fog s akár évezredek is átél. De, s épp ez következik a fentiekből, az az eszmei vagy politikai mozgalom vagy szándék, törekvés vagy akarat, amely nincs a maga igazának kizárólagosságától áthatva, ellenben ennek ellenére is feltétlenül és minden áron érvényesülni akar, az veszi használatba a propaganda suttogó formáját, mert tisztában van azzal, hogy csak akkor fognak ráhallgatni, ha a fennálló rend igazságosságába vetett hitet megingatta s ha a vezetők tekintélyét a sárba rántotta. E két ténykedés pedig már közismerten az erőszakosan érvényesülni akaró szélsőséges eszmék és politikai mozgalmak egyik eszköze. Kö-

vetkezik ebből az is, hogy a suttogó propaganda megjelenése esetén fel kell tételeznünk a mögötte meghúzódó, zavartkeltő, rendbontó, tehát forradalmi akaratot is.

A suttogó propaganda tevékenysége tehát ketős. Egyrészt a fennálló rend alapeszméjének és a rendet megtestesítő állami szervek és intézmények, valamint a politikai élet vezető állásait betöltő személyek egyéni becsületének és államférfiúi képességeinek a legrútább tulajdonságokkal való rágalmazása, a fennálló intézmények elleni gyűlölet szítása s működésük helyességébe vetett hit megingatása, lejáratása. Másrészt a hatalomra juttatni szándékolt eszme, valamint személyek s az elképzelt rendszer előnyeinek délibábos, kedvező színben való feltüntetése. (Emlékeztetek itt a Kommunista, Kaszás Keresztes stb. mozgalmakra.)

A suttogó propaganda elsősorban tehát az állam legnagyobb tömegét alkotó kisemberek megnyerésére törekszik. A kisemberek érvényesülési vágyára, túlzott önbizalmára, szűk látókörére, kis tudására, kevés kritikai készségére számít, tudva azt, hogy az átlagember magát mindig magasabb állásban szeretné látni, mint amiben van s ezért a „nagy” változást hirdető suttogó propagandára igen érzékenyen felfigyel, annak felelőtlen állításait igen hamar magáévá teszi s kész érte akár életét is áldozatul odadobni.

Ha azután a suttogó propaganda egyes tényállításai már annyira általánosok lettek, hogy az érdekelt politikai személyiségeknek is a tudomására jut, az érdekelt személy védekezésül *cáfolatot* ad ki. Ez azonban ilyenkor rendszerint már csak olaj a tűzre. Az elkábított kisember agya az egyszerű cáfolat hallatára, „nem zörög a haraszt, ha nem fujja a szél” elve alapján, csak még inkább megerősítve látja a suttogó propaganda tényállításait és ezzel még jobban érvényesül annak hitele.

Béke idején és háborúban, a bel- és külpolitikában egyaránt alkalmazzák a suttogó propagandát. Belpolitikában személyek és pártok, külpolitikában az ellentétes külpolitikai érdekeszoportok, szövetségek; háborúban az ellenség él ezzel a kiszámíthatatlan hatású veszedelmes fegyverrel. Sőt, a *gazdasági életben* a gazdasági érvényesülés előmozdítására és a vetélytárs iránti bizalom megingatására egyaránt használt, alattomos eszköz úgy az egyes-, mint a nemzet- és a világgazdasági viszonylatban. Értékes megfigyeléseket végezhetünk e szempontból a küzdő felek között a most dúló háborúban is. A mostani háború, öt hónap alatt, még nem jutott el az 1914–1918-as világháború óriási méretű, véres ütközeteihez. Ez még korántsem az a *véres háború*, mint amelyre a mai harceszközök szakértői számítottak. Ellenben annál szembeötlőbb és élesebb formában domborodik ki a háborúnak a *gazdasági jellege*. Az egyik fél be akarja keríteni gazdasági rendszabályai-val a másikat és valósággal a gyomrán keresztül, a kiéheztetés fegyverével akarja térdre kényszeríteni, megadásra bírni ellenfelét (blokádharc). A másik ez ellen védekezik. Olyan országokat foglal el, vagy von életterébe, vagy köt vele szövetséget, ahonnan a kívánt nyers- és készanyagokat megkaphatja, miközben ellenfelét a saját fegyverével igyekszik megverni (bekerítés elleni, ellentétes blokádharc). Ezt

az óriási méretű küzdelmet egyéb fegyverek mellett, mindkét fél a *gazdasági suttogó propagandával* is vívja egymás ellen, nemcsak honi, hanem a semleges talajon és az ellenség országában is. Honi talajon az ellenség gazdasági erejét lekicsinyli, a saját gazdasági helyzetét szebb színben tünteti fel. Az ellenség földjén abban kishitúséget akar felkelteni a saját gazdasági erőbenlét iránt, s ezzel az ellenség gazdasági erőbenmaradását megtámadva, ellenállásának gazdasági alapját, a bizalmat kikezdve, megingatja és meg is semmisítheti. Úgy hiszem, felesleges a mindenki által napjainkban e vonatkozásban jól ismert híreket felsorolnom. Mindkét fél szándéka ezenfelül még az, hogy a háborúba még be nem vont semlegeseket a maga oldalára állítsa.

Majd a háború véres szakaszának elérkeztekor a suttogó propaganda bizonyára új területre fog lépni s ekkor az ellenség lelki erőbeni állapotát támadja majd különféle veszteségi hírek és a katonai vezetőkrol kiagyalt rágalmak terjesztésével, hogy az ellenség lelkierejének további erőbenmaradását lehetetlenné tegye.

Akkor, amikor valamely nemzet lelki erőben léte és erőben maradása a legkomolyabb biztosítéka valamely háború megnyerésének, az ellenség a suttogó propagandájával éppen ezt a két igen fontos tényezőt — mely a hadsereg erkölcsi erejének alapja — támadja meg. Háború idején, midőn az ellenséges hírszerzés elleni védekezés céljából sok a tiltó rendelkezés s midőn a harcoló nemzet minden fának pattanásig feszült az idegzete s a háborús rémségek és nyomor folytán az emberek képzelete mindent felnagyítva lát, akkor végzi legrettenetesebb pusztításait a nemzet lelki erőbeni állapotában az ellenséges suttogó propaganda. A kemény, harcra kész nemzet hősi lelkét kishitúvá, fegyelmetlenné, zendülővé, lázadóvá, forradalmivá alakítja át s ezzel a harcoló csapatok további erőbentartását lehetetlenné téve, kiüti a kezekből a fegyvert. A láthatatlan ellenség, a suttogó propaganda ime, a károshatású propaganda egyik legveszedelmesebb módja, a mi egyik legelsőbb ellenségünk. 1918/19-nek szomorú eseményei élénken igazolják mindezt.

Miután így szétboncoltuk és egyes mozzanatain át részleteiben, majd végső kifejléseiben egész súlyában megismertük a suttogó propagandát, keressük meg a *védekezés eszközeit* is.

Haladjunk két úton. Először vegyük szemügyre, hogy miként védekezzünk ellene *egyéni, majd közbiztonsági szempontból*.

Az egyéni védekezés fegyvereit kutatva — amelyek egyúttal a közbiztonsági védekezésnek is alapját adják —, vissza kell nyúlnunk a lélekelemzésnél elmondottakhoz. Az ottaniakból világosan kitűnik, hogy a suttogó propaganda az ember lelki gyengeségeire épít. Útjában igyekszik elkerülni a nyilvánosságot, az ellenőrzést, a kritikát és a világhosszúságot. Kézenfekvő tehát, hogy a védekezésnek is ezekből az alapokból kell kiindulnia. Mindenekelőtt tehát önmagunk lelkét kell megerősítenünk. Jó és rossz közötti választás esetén mindenképen a jó melletti döntésre kell lelkünket beidegeznünk. Ezt

valláserkölcsei és katonás szellemű jellemneveléssel érjük el. Látjuk tehát, hogy: a levante, az újonc, a lövész és egyéb nemzetvédelmi tömegnevelésnek mily óriási jelentősége van!

Neveljük önmagunkat és alárendeltjeinket, de a társadalmat is arra, hogy rejtelmesnek tetsző hírek hallatára *mindig kételkedjünk* a szuttogott hír tényállásaiban. Ne higyjünk az első szóra, különösen ne akkor, ha az elszuttogott közlés magas összeköttetésekre hivatkozással, különösként tűnik fel.

De menjünk még egy lépéssel tovább, az elszuttogott adatokat, vagy a „hallotta már“ kezdetű „szencziós“ hírt vizsgáljuk meg az *ésszerűség* szemüvegén át. Talán így: „X-nek valóban lehet-e ilyen magas összeköttetése? Y. valóban érdemesíthette-e X-t ilyen bensőségesen bizalmas hír elmondására? De egyáltalán, feltételezhető Z-ről az állított tény? Egyezik-e ez az eddigi róla tudott ismereteinkkel? Más beszél-e ezekről? Kinek lehet érdeke ezekről beszélni?“ (Itt minden kérdés indokolt, aminek tisztázása a szuttogó propaganda megállapításához vezethet.) *S* e ponton elérkeztünk ahhoz a követelményhez, amely nélkül sem a propaganda, sem a szuttogó propaganda ellen hathatósan védekezni nem lehet. Ez pedig a tudás, az események, összefüggések ismerete. Egyszóval a *tárgyismeret*. A csendőrnek ezért jó mindig mindenről érdeklődni, mindent tudnia, hogy bő tárgyismeretei legyenek. Sohasem tudja, mikor veszi annak hasznát. Ha pedig a kérdés eldöntéséhez nincsenek meg a kellő ismeretei, forduljon oda, ahol azt megszerezheti, vagy kérjen felvilágosítást előljáróitól. Különösen értékes felvilágosítást kaphat a nyomozó alakulatoktól, ahová számtalan adat, hír, esemény és nyomozás eredménye érkezik; összeköttetéseik, kapcsolataik révén csakhamar megadhatják a támpontokat és eloszlatják a kétségeket. Megadhatják az irányokat és a teendőket.

A szuttogó propaganda minden hírét bocsássuk a józan ész megfontolt, tárgyilagos bírálata alá. Elemezzük a magyar ember vele született józan ítélőképességével az állított tényeket elejétől végig. Több ily gyakorlat után meglepetve fogjuk tapasztalni, hogy mily hamar meg tudjuk különböztetni a valótlant a valótól, a jó szándékot az alattomos, bomlasztó, támadó szándéktól.

Ha pedig mindezt felismertük, egyéni szempontjainkat félretéve, *közbiztonsági* szempontból sujtunk le a legkíméletlenebb eréllyel a szuttogó propagandistákra. Itt jönnek előtérbe a tekintély védelmére alkotott büntetőjogi szabályok, mint a becsületsértés, rágalmazás, rémhírterjesztés, idegen állam érdekében elkövetve pedig a hűtlenség bűntette és mindazok, amelyeket a propaganda általános részének ismertetésénél már a múltban letárgyaltunk. Jól emlékeztetbe vessük, hogy nemcsak a szuttogó propaganda elindítója, hanem a rágalmazás alapparagrafusának szavai szerint minden *terjesztő* egyaránt *felel* a hír továbbításáért.

És még egyről ne feledkezzünk meg. Elöljáróink, feljebbvalóink és nemzetünk sorsának irányítói iránt legyünk a legteljesebb *bizalommal*. Akit a nemzet megtisztelt bizalmával, azt nemcsak azért kell mindenkinek tisztelnie, mert kiválóságá-

val azt feltétlenül kiérdemelte, hanem, mert a nemzet egyetemes akarata is ez.

Tapasztalat szerint a szuttogó propaganda kiinduló pontjának kikutatása csak fáradságos, hosszú, kiértékelő munka eredménye. Ezért minden hírt, mely feltehetően a szuttogó propaganda által született, a nyomozó osztályparancsnoksághoz jelentjük be, akár folyt benne nyílt nyomozás, akár nem.

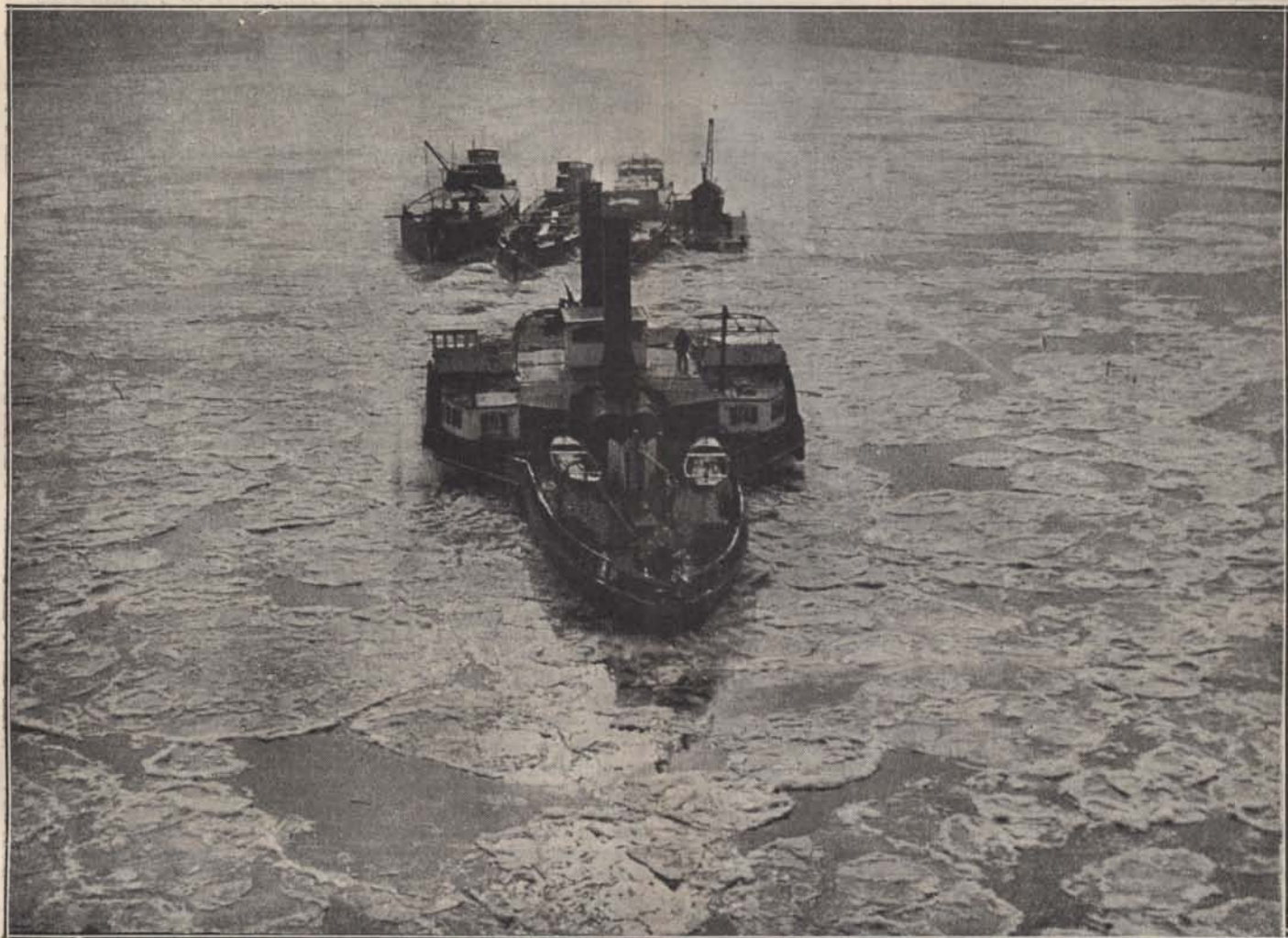
Az ilyen hírek, bár szövegükben a tovább szuttogók, valamint az erről jelentést tevők egyéniségének, vérmérsékletének, műveltségének és világi-nézeti beállítottságának bélyegét is magukon viselik, a bennük ismétlődően előforduló tényállítások folytán mégis azonosíthatók. Ezek a hírek az elterjedés helyét, időpontját, elterjedési körletét illetően feltérképezhetők és ezekből az adatokból a terjesztés kiinduló pontja meghatározható. Ennélfogva a szuttogó propagandáról szóló hírjelentésekben az időbeli és térbeli adatokra mindig terjeszkedjünk ki.

Mivel pedig a szuttogó propaganda irányítója a felelőtlenség köpenyében biztonságban érzi magát, a bevált kísérlet után újabb hírek költségével további tevékenységet fog kifejteni. Újbóli adatgyűjtéskor újabb adatok fognak rendelkezésünkre állani, amelyek mind határozottabban mutatnak a szuttogó propaganda központjára. A mind gyakoribb esetek adatai ezzel az aprólékos, gondos eljárással végül is rávezetnek bennünket a szuttogó propaganda forrására, sőt kezdeményezőjére is és akkor az ártalmatlanná tehető.

Mint ebből a rövid gondolatvázlatból is kitűnik, a szuttogó propaganda sem keletkezésében, sem terjesztésében nem lévén fizikai nyomot hagyó cselekvés, mégis a fülbesúgás nyomtalan módszerével az egyes ember és a társadalom lelkében súlyos nyomokat hagy. Kiderítése a nyomozás embereit a legnehezebb feladatok egyike elé állítja. Ez a feladat azonban mégsem megoldhatatlan. Ha felmérjük azt a nagy veszedelmet, mely a szuttogó propaganda nyomában a lelkek mélyén pusztít, ha ráeszmélünk arra, hogy a hatásában legrombolóbb bombán is tútesz, mert nemcsak egy embercsoport testét, hanem egy nemzet erőbenlétét is megtámadhatja és azt épp a legválságosabb időben elérőtlenné, sőt lelki ellenállásra teljesen képtelenné teheti; úgy bizonyára minden bajtársam egyetért velem abban, hogy úgy békében, mint háborúban mindnyájunknak a leggondosabban, a legnagyobb igyekezettel s a legnagyobb eréllyel kell a káros hatású szuttogó propagandát üldöznünk.

Ki tudta?

Legtöbb áldozatot követelt: az 1755. évi lisszaboni földrengés: néhány másodperc alatt 50.000 ember pusztult el, az 1908. évi messzinai földrengés, ahol 60.000 ember vesztette életét, az 1923. évi japán földrengésnél 99.000 ember meghalt, 100.000-nél több megsebesült.

Jégzajlás a Dunán.

Bálint tórm. v. felv.

Pillanatsfelvételek a volóci sítanfolyam életéből.

(vitész Thassy-Plávenszky Örgy. felvételeivel.)

Sívitva nyargal a januári szél az apró faházikók jégcsap-
tól csipkés ereszei között.

Valahonnan a fehéren csillogó havasok közül szakadt le
ide a völgy mélyén szunnyadó falura és amint alázódult a
felhőkkel ületkező csúcsok magasából, magával hozta a sötét
fenyvesek illatát, a kopasz lomberdők sóhajlását és incsel-
kedve szórja az ember szemébe a végtelen hőmezők porát.

Élesen csikordul a hó csizmánk sarka alatt, amint első
lépéseinket tesszük Volóc kanyargós főutódján és bizony ön-
kénytelenül összedörzsöli a keztyűt az ember, mert hőmérő
nélkül is érezni, hogy nagyon magasra hozott a kis vonat.
Mialatt sísteregve erőlködött neki az éles kanyaroknak, hogy
azután egy utolsót szusszanva álljon meg velünk Volóc köz-
ség állomásán.

Amerre csak ellátni, mindenütt hó... hó... hó... Fehér
sapka fedi az alacsony ruszin házakat, a fenyők mint élő
karácsonyfák pompáznak sziporkázó díszükkel és hó fehérlik
csimbókokba fagyva a mellettünk elhaladó atyafiak cifrán
varrt halina kabálján.

Hosszú sítalpakkal bönadrágos emberek jönnek szemközt.
Arcukra egészséges színt csipett a hegyi levegő és mialatt
vidáman beszélgetnek egymással, párás gomolyban szalad ki
a lehellet szájukon.

Láttukra valami megmozdul az ember szívében... Szeret-
nének odamenni, elkérni tőlük a sílécet és azonnal nekivágni
a csábítóan szép, fehér hegyoldalaknak, hogy ne kelljen egy
percet sem veszteni abból az időből, amit itt fogunk eltölteni
a magyar si-paradicsomban.

Vágy fogja el az embert, mint gyermek korában az első
hó láttára: odaszaladni, ahol még nem járt rajta senki, bele-

hcmpergődni, belemarkolni és lecsúszni a lejtőn, furcsa vona-
lakat rajzolva magunk után...

Türelem... majd holnap...

A Sztoz irányából lassan világosodik az ég sötétje. Fent
a magasban egymás után oltják ki apró angyal kezek a resz-
ketőfényű csillagmécseket és a falu túlsó szélén valamelyik
házacská kéményéből szürke csík szökken a magasba, jelezve,
hogy ébred a falu.

Ilyenkor télen az emberekkel együtt ébred a természet is.
A hosszú, dermedt éjszaka után sóhajtván rázzák meg magu-
kat az öreg fenyők a reggeli szélben és furcsa puffanással
hullik alá ágaikról a ledobott hótakaró.

Valahol megnyikordul egy befagyott kűtkerek... becsa-
pódik egy ajtó... és mire az első napsugár pirosra festi
a hegyek oldalát, hangos csilingeléssel alacsony szánkók csúsz-
nak tova a jeges utakon és deresbajuszú, prémsapkás fuva-
rosok biztatják bozontos lovacskáikat egy-egy emelkedésnek,
ahol a nehéz fatönk elakadt: ista... ista...!

Egyenruhás emberek kigyóznak elő a faluból. Sorban
csuszálnak sítalpaikon egymás nyomában. Nesztelenül sikla-
nak tova a havon, mialatt botjaikkal ütemesen segítik előre
a si mozgását. A csendőrségi sítanfolyam résztvevői.

Szokatlan az öltözetük. A tábori sapka alól kilátszik a kö-
tött fülvédő, a kigombolt zubbony-nyakból meleg sál dagado-
zik elő és hosszú nadrágjuk be van húzva, a bakancsha,
amelyre valami ördögös szíjjak — rugók — kapcsok keveré-
kéből álló szerkezettel a sítalp van felerősítve, az az engedet-
len jószág, amelyik sokszor másfelé indul el, mint ahogyan
a gazdája számítja.

Az egyik sík részen megáll a menet és négy külön cso-
portba sorakoznak fel egymás mellett. Mindegyik csoport előtt
az oktató áll, aki hangosan magyarázva, furcsa mozdulatokat
mutat be a többieknek. Majd pattogó vezényszavakra lábak

A csendőrségi sitanfolyam résztvevői.

emelkednek, térdek hajlanak és emberek ugrálnak fel a magasba...

Mintha valami bennszülött csoport mutatná be nemzeti táncát, úgy hat a sok guguló, utána hirtelen felszökkenő alak, akik pillanatok múltán már maguk körül forognak, vagy egyik lábukról a másikra hajladoznak.

Az előbb még didergő emberek arcán megjelennek az első izzadságcseppek és amikor az oktató a mélynek vélt guguló állásra kijelenti, hogy: „Semmi! Jobban beleülni! Horgot képezni a lábfejjel!” — halk sóhaj száll az ég felé: „Belőlem se lesz sibajnok soha!”

Pedig az oktatók oly könnyedén, természetes mozdulatokkal mutatják sorba a „támasztás”, „hőke”, „terepugrás” előgyakorlatait, hogy aki látja, úgy érzi, szinte lehetetlen, hogy ne sikerüljön tökéletesen az első próbálkozásra.

A nagy önbizalom azonban pár perc múltán, a levegővel vetekezve, jóval a 0-pont alatt jár és amikor hasztalan ropog a derék, hajlik a boka, az oktatónak még mindig van kifogásolni valója, kialakul a csüggeteg vélemény: „Könnyű neki, ő „profi”... Az ám — tödítja a másik — ő nyerte meg a „Bánkúti-kupát” is tavaly a Mátrában!”

A mászás bankigazgató, aki hatalmas szuszogások közepette bottaladozik el a csoport mellett, a szakértő hangján jegyzi meg társának: „Látod, csakis így lehet sietni megtanulni, ahogyan a csendőrök csinálják. A sítorna az alapja mindennek”...

A hókristályokon sziporkázó téli napsütés lassanként lecsalja a bőrmellényt, fülvédőt a sitanfolyam hallgatóiról és a sítalpakkal vívott egyenlőtlen küzdelemben szinte jól esik befejezésükkel megfürödni a puha fehérségben.

Mert hasztalan minden igyekezet, bizony sokszor megbokrosodik a sítalp és elkezd lefele száguldani a lejtőn — olyankor pedig, szégyen ide, szégyen oda, mégis csak legbiztosabb a nadrágfék.

Pedig nagyot haladt mindenki tudás dolgában az első nap óta. Korántsem hat már olyan félelmetesen a meredek lejtő, mert kiismerték a guengéjét és a lécek is mind engedelmesebben követik irányítójuk akaratát.

Addig-addig mutatta, magyarázta vitéz Thassy-Plávenszky őrnagy úr a hempergő-különítménynek, hogy: „Semmi az egész! Kitámasztok jobb lábbal, átadom a testsúlyt és máris bekanyarodik a lécs!” — hogy a sítalp egyszerre csak valóban elkezdett bekanyarodni, először sok erőlködéssel, később már szinte magától és aki tegnap még csak kétféle módját ismerte, jó csatárhoz illően, a sietésnek: a rohanás-szerű futást és gyors levágódást, az egyszerre csak azon vette magát észre, hogy szép kanyargós vonalakat rajzol a friss hómezőre és minden baj nélkül, egyenletes siklással érkezik le a lejtő aljába.

Csak az a bökkenő, hogy alig tanulja meg a kitámasztást, következik az ívelés és ha az is jól megy a lecsiszolt pályán,

akkor az Őrnagy úr átviszi a legények elejét a másik oldalra, ahol még töretlen és mély a hó — ott azután kezdődik elől-ről az egész, mert a magas hó megfogja a léceket és a testsúly jobblábról a ballábra, — onnan pedig menthetetlenül a földre tevődik át. Pillanatok múltán úgy néz ki az előbb még érintetlen hegyoldal, mint valami elemi iskola irtákja, tele girbe-gurba vonalakkal, melyeket a lécek irtak rá a fehér lapra, de mindegyik végén ott díszleg az elengedhetetlen paca, a csendőr testének hatalmas benyomata.

Azt hiszem sokaknak elmenne a kedve a sietéstől, látván tudásuk ily nagyon viszonylagos voltát, ha nem lenne ott az őrnagy úr, aki óraműszerű pontossággal hajtja végé az összes gyakorlatokat jeges pályán, magas hóban vagy egészen meredek hegyoldalon, bizonsággal annak, hogy a komoly siető előtt nincsen akadály, mert ura marad lécsnek minden körülmények között.

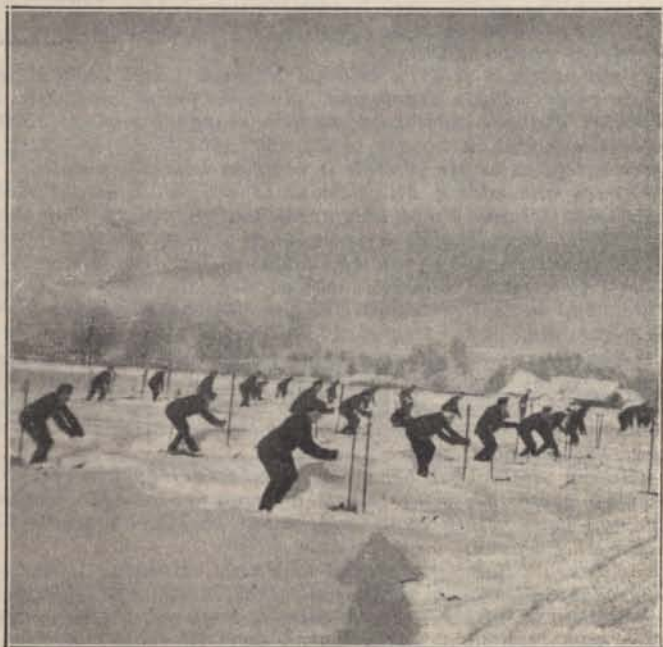
A példán és a biztatáson felbuzdulva, nagyokat fujtatva indulnak újból felfelé a magasba a csendőrök, hogy felérve talán huszadszor kíséreljék meg a gyakorlatot hibátlanul és főleg esés nélkül végrehajtani.

Távolról nézve örökmozgó körnek tűnik fel a gyakorlatozók csoportja. Az egyik oldalon, egymásután siklanak lefelé, a másik oldalon pedig cikk-cakkos vonalban kapaszkodnak vissza az alig kivehető, piciny fekete pontok, melyeknek mindegyike kitartással és szorgalommal futja le az előírt gyakorlatokat mindaddig, amíg csak fel nem hangzik az őrnagy úr dicsőítő szava: „Jól van fiam! Na látja, már egészen nagyszerűen megy!”

Ilyenkor bizony széles mosolyra húzódik az új bajnokjelölt szája és elégtlenül néz körül, vajjon mindenki szemtanúja volt-e sikerének. Ha eddig szorgalmasan gyakorolt, egy-egy ilyen dicsőítő után alig lehet rávenni, hogy új gyakorlatba fogjon, mert parancs nélkül talán sőtétig gyúrná étlen-szomjan a már simán menő mozdulatokat.

Nincs is ahhoz fogható érzés, mint amikor a tudás biztosságával indul neki az ember a havas meredeknek. Az előbb még fent állt a fenyőerdő szélén, ahol a fák alatt nappal is félhomály uralkodik és miközben jólesően szívta magába a meleg napsugarakat, valami áhítatos csodálattal hordozta végig szemét a felhőtlen ég kékjén, melynek mély színébe sudártörzsű fenyők haragoszöld nyila furódnak bele, a távolból is vakítóan fehér hegycsúcsoktól szezegelten — a következő pillanatban már gyorsvonal sebességgel siklik a völgy felé, ahol a játékszer nagyságú falu fűrésztelepének sipja, éppen ebben a pillanatban gomolygatja ki magából messzebúgó hanggal a sűrű gőzfelhőt, hogy harangszó helyett ebédelni hívja a dolgozó embereket.

A hegyoldal végtelenje nyúlik el az ember lábai előtt és amint a síléc kecsesen felfeléhajló orra belevág a tükörsima hóengerbe, magasan porzik fel kétoldalt sok millió fényes kristály, hogy kevéssel azután erőltlenül hulljon vissza abba

„Mintha valami bennszülött csoport mutatná be nemzeti táncát...”

...Az első órákban persze sokan „lefekszenek“...

a mély barázdába, amelyik mint az árnyék, követi a tovasuhanó síelő minden mozdulatát.

Az íram mindig gyorsabb lesz, nagyobb lendületet vesz a lécs és egyre jobban közeledik a völgy. Szinte az az érzése az embernek, hogy nem is ő száguldo, hanem a táj rohan visszafelé. Oldalt egymásután tűnnek el fák, üres karárok, a lécs pedig kis mélyedésekbe hajlanak bele, majd láthatatlan dombokra futnak fel, amit ügyesen egyensúlyoznak a behajtott térdek és a puha derék. Közben pedig mindezt már csak homályosan látja a síelő, mert a hideg szél könnyeket morzsol szét a szemében és csapja hátra a halánték irányába, melyek tüskés jégcsapokban fagynak meg, mire a síkságon egy jólsikerült „krisztiánid“-val véget ér a gyönyörűség.

A gyorsaság, a száguldosás élvezete a síelésnél is éppen úgy észrevétlenül hatalmába keríti az embereket, mint akár gépkocsivezetés vagy kerékpározás közben. Megfigyelhető ez a sebesség utáni vágy a kezdőknel is, akik minden alkalmat megragadnak, hogy amint az oktató szeme nincsen rajtuk, a gyakorlatok helyett a lesiklás művészetével ismerkedjenek.

A gyors lesikláshoz elsősorban szív kell, a félelemérzetnek a kikapcsolása, aminek alapfeltétele azonban az, hogy a síelő tökéletesen uralja a léceket és a legnagyobb sebesség közepette is oda tudjon menni, ahová ő akar és ott tudjon megállni, ahol elhatározza — nem pedig ahová a lécs és a jóvagy rossz szerencse sodorják.

Ez a magyarázata annak, hogy amikor az őrnagy úr egy-egy meredek lejtőn nyílt egyenesen „repsz“ le a völgybe oly könnyedén és biztosan, mintha csak egy kis sétáról lenne szó, a kezdők csoportja borzongással vegyes csodálattal nézi és amikor a tanfolyam tréfamestere magához térve ámulatlalól, incselkedve kérdezi egyik bajlarsát: „Na komám, te mikor fogsz így repeszteni?“ — búsan hangzik a felelet: — „Ha akarod azonnal, de úgy érzem, legfeljebb nadrágot!“

Nagy a sürgős-forgás a sítanfolyam körletében. Kora reggeltől kezdve folyik az öltözködés, csomagolás, sítálpak ismételt átvizsgálása, bakancsok utolsó bezsírozása, nehogy valami hiba elrontsa a várva-várt kirándulás örömeit.

Ma indul első túrájára a tanfolyam és nem kisebb fába vágta ki-kí a fejszéjét, minthogy megmássza sível a Plájarast, aztán fentről lesiklik egészen hazáig a keskeny és sok fordulóval tarkított hegyi úton.

Már legnap este kezdődött a nagy előkészület. Gondosan, lesikláshoz viaszolták a léceket, feligazították a mászás megkönnyítésére szolgáló heveder-eket és centiméterről-centiméterre vizsgálták át minden szíjját és rugót, nincsen-e valahol rejtett hiba vagy szakadás?

Természetesen a testtisztaság is fontos szerepet játszott és amikor végre álomra hajtották a fejüket a csendőrök, mindegyik úgy érezte, hogy tökéletesen előkészült a holnapi nagy teljesítményhez.

Mikor azonban ma reggel kiugrottak az ágyból, mindenkinek ezerféle pótolni való jutott még eszébe. Nem tett a zsebébe tartalék szíjját, tartalék cipőfűzőt, nem készítette elő a fényképező gépét — pedig valószínűleg útközben lesz mit megöröklíteni.

Az állalános kavarodás közepette felhangzik a „Sora-kozó“ és percek múltán már a vasúti sorompó alatt bujkál a kirándulók hosszú sora.

Egymásután maradoznak el az ismert gyakorló helyek és mindenki csodálkozva lapasztalja, hogy a heveder segítségével milyen biztosan, minden visszacsúszás nélkül lehet felfelé haladni.

Közeledünk a fenyveserdő felé. A magas fák tetejét már bearanyozta a hegyek felett elcsúszó napsugár és csodálatos fénybe borítja az utunkat szegélyező dörleple fák.

Vastagon ül a zuzmára a kopasz galyakon és amint a napsugár átvilágít rajtuk, olyanok ezek az állatszók, sehérszínű, csillogó fák, mintha cukorból lenne valamennyi. Az szinte világító fák árnyéka feketén terül el alattuk a havon. Fent a domb tetején vastag, sötétzöld csíkot húzott az Alkotó művészi keze fenyőfák sűrűjéből. Jobbkézre a Sztoj hólepte csúcsa szökken fel az ég felé és az egész gyönyörű képre a felhők lenn mennybolt kék buraja borul.

Önkénytelenül is megáll mindenki és percekig nézi betelni nem tudó csodálattal a természetnek e felséges pompáját.

Azt hiszem, mindannyiunknak sokáig fog élni emlékezetében ez a színpompás tájkép, amit legjobban szerettünk volna egy szép aranyrimába foglalva hazavinni, hogy később se játékolozhass be a feledés és az idő homálya.

Az óra mutatója azonban könnyörtelenül futja a köröket és még messze van a menedékház, tehát indulni kell.

Nemsokára bent vagyunk a fenyők között és az előbbi vakító napsütést komor sötétség váltja fel. A nap nem tudja átfúrni az egymásra boruló táleveleket és csak itt-ott lővel keresztül a fák közt egy hosszú fénycsóva, amelyik alul szép világos foltban törik meg a havon.

Utunkat vadnyomok keresztezik és ha nappal a síelők jókedvű lármája elől be is húzódnak a félénk őzikék és szarvasok a járhatatlan sűrűk rejtekébe, éjjel lehozza szegényeket az éhség és az erdő védelme alatt sokszor egészen a község széléig is lemerészkednek, hogy egy kis szénit csipkedjenek titokban a felfel ellátott havasi szénatartókból.

Egyik szép részlet a másik után tárul szemünk elé és a fényképezések nem győznek eleget sajnálkozni, hogy csak egy tekercs filmet hoztak magukkal.

Az eddig kényelmes ül hirtelen meredekre fordul, jobb oldalon eltűnik mellőlünk az erdő és a hegyi ösvény 100—150 méteres szakadékok szélén kigyózik tovább. Eleinte furcsa érzés ott csuszkalni az alig méter széles, sok helyen a meredek felé lejtő síkos úton és nem egy csendőr vegyes érzelmekkel

....a heveder segítségével milyen biztosan lehet felfelé haladni.

„Önkéntelenül is megáll mindenki...”

sandit lefelé a mélybe, amikor arra gondol, hogy itt visszafelé majd siklani kell.

Alacsonyabbak lesznek a fák és az egyik kanyarodó után előtűnik a Pláj-havas orma a menedékházzal, utunk végcéljával. Olyan közelnek látszik, hogy sokan megkönnyebbülten lélegzenek fel, mert bizony az alföldi származásúak már nagyon gyorsan kapkodják a levegőt és csak akkor csodálkoznak, amikor egy egész óra telik még el, amíg végre a menedékház előtt lecsatolhatják a léceket.

A menedékház kintosa pillanatok múltán úgy állott az üres konzervdobozok, teáscsészék és kenyérhéjak tömege mögött, mint Máriaus Karthágó romjain, mert aki kételkedve csóválja a fejét, amikor egy havasi regényben azt olvassa, hogy az eltévedt hegymászók a bakancsszijaikat főték meg és annak levélével oltották szomjukat és éhségüket, — az csak jöjjön fel a Pláj havasra egy közönséges reggelivel a gyomrában és tapasztalni fogja, hogy milyen jó étvágygal lehet meginni azt az alig sárga, meleg folyadékot is, amit a kintostól nagy nehezen erőszakoltak ki az éhes sielők, talán harmadszor főzve ki ugyanazt a csomó teafüvet. Nem számít ilyenkor, hogy milyen az íze, nem törődik az ember olyan csekélységgel, hogy íze az ég-világon semmi sincsen, fontos az, hogy édes és meleg legyen.

A menedékház ajtaján kilépő fényképeket kellemetlen meglepetés fogadja. Az előbb még ragyogóan tiszta égboltra néhez, sötét felhők tolaodtak fel és már csak a távoli hegygerinceket világítja meg a napsugár. Felettük világosszínű hófelleg kavarog, amint beleütközik a szomszéd Sztoj havas csúcsába, azután egy-két fordulattal lecsúszik a meredek oldalán a völgyekbe, ahol sűrű ködbe burkol mindent.

Itt az idő az indulásra, ha nem akarunk ködben lefelé botorkálni.

Menetkészen áll mindenki és hallgatja az őrnagy úr utolsó intelmét a nagyon is csiklandósnak ígérkező lesiklásra vonatkozólag. „Behajtott térdek, puha derék! Nem elrohanni, szépen kitámasztani! Két oktató a végére marad! Utánam egyenként megindulni!”

Mire feleszmélünk, már szépen siklunk lefelé a keskeny úton és nemsokára újból a meredek szélén egyensúlyozunk. Úgy tűnik fel, mintha láthatatlan erő húzna a meredek felé. Kis idő múlva már nem hat olyan féltelmetesen a szakadékok közelsége és csak akkor kezdünk ismét a hegyoldal felé erősebben dűlni, amikor az első éles forduló feltűnik. Hirtelen eszébe jut az embernek az őrnagy úr figyelemztető szava, valamint a tanultak és egyet nyelve „lesz, ami lesz” jelszóval hirtelen a meredek felé eső lábra adja a testsúlyt és csodák csodája, a léce helyett, hogy nekirohant volna a szakadéknak, szép engedelmesen bekanyarodik a fordulóban.

Az első próba után már fölényesen dűlünk bele a következő kanyarokba, csak akkor támasztunk ki erősebben, ha nagyon nekirugaszkodik a sítalp. Így folytatódik ez élvezetes

perceken keresztül, míg nem egyszerre egy forduló után meglátjuk az őrnagy úr alakját, aki nyugodtan cigarettázva néz felfelé az úton és várja az utána érkezőket.

Már a végére járunk a cigarettának, amikor előbukkan az első csendőr. Jó széles nyomon jön lefelé, igen óvatos, mert még a síkon is kitámaszt, de minden baj nélkül fut be a célba.

Jön a következő előredült testtel. Kétségbeesett arcán valami üdöztető mosolyfélé játszik. Lécei össze-vissza kalimpálnak, látni, hogy a szokatlan túra kivette az erőt izmaiból. Be is fejezi a hősiesség lesiklását egy nagy fa tövében, ahol elterül szép csendesen.

Jönnek egymásután. Ki lassobban, ki gyorsabban, de mindegyik egyöntetűen vallja, hogy 20 métert nem bírta volna tovább.

Egyszerre csak hangos kacagás tör ki a már „befutottak” csoportjából, mert a tréfamester alakja válik láthatóvá a kanyarodóban. Úgy látszik, ebben az esetben nem vette tréfára a dolgot, mert bár senkitől soha nem hallotta vagy látta, végszükségben a két botot lábai közé véve, szánkázik lefelé az úton. Volt mit hallgatnia! Mindenki igyekezett neki visszaadni a kölcsönt és a rossz nyelvek azt mondják, hogy kinézése után ítélve, nem is végszükség, hanem beszámíthatatlansági ok forgott fenn nála.

Utolsónak két oktató zuhant le közénk a magasból, akik eddigi szereplésükhöz híven, versenytempóban lettek meg az utal.

Rövid pihenő után tovább siklunk hazafelé. Egymásután vágunk neki rézsutosan a már nagyjából ismert emelkedéseknek és lejtőknek és mire a nap utolsó üdvözlését hinti széjjel a tájon, újból a sorompó előtt csuszkálunk egymás nyomában.

Elmult ez a nap is és jól esik a forró tea és a fűtött szoba melege. De gondolatban ott járunk újra a fenyőerdő kanyargós ösvényén, ahol most a hideg éjszakában csak az újhód kandikál be kíváncsian a fekete fák közé és megvilágítja az ösvényen futó, sívágtá nyomokat, amelyen egy róka sompolyog mélyentartott orral, valami elhullajtott eleség után kutatva.

A tanfolyam körletében is kiálszik a lámpa és csak a kályhában lobogó tűz fénye táncol imbolyogva a békésen szunnyadó csendőrök arcán.

Gyöngyös-Halászi Takách Attila hadnagy.

Maros.

Láttam szegénykét születésén a gyergyói hegyek alatt, — kicsiny vézna csermelyke volt, vidáman csergő kis patak.

Láttam, mikor a könnyek árját keservesen magára vette s a székely nép vér-verejtéke lett az ő bús, szomorú lelke...

Láttam ilyenkor bős tivornyásnak, ki rabláncait szétszaggatja, — Maros volt és nem szokta, hogy a partjait rabszolga lakja!

Láttam öregen, halálán is, amikor a Tiszába lassít, amikor átadja lelkét: bús népe könnyét, sóhajait...

Hallottam, ahogy csöndben súgta a Gréces véres hírhozója: a pislogó örtüzek világát, hű népe halálos tusáját, hogy „menjete, mert itt az óra!”

Maros, Maros, Te szent vizünk, Te bánatbunk nagy temetője! Maradj a magyar lázítója, maradj hűséges szeretője...

Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy.

Bűncselekmény, baleset, szerencsétlenség?

Tanulságos nyomozások rovatunkban ismételtelen közöltünk eseteket, melyeknél az első, futólagos megállapítások azt a fellejtést látszottak igazolni, hogy bűncselekmény történt. Csak a részletes nyomozás után mondhatta a nyomozó, hogy mégsem bűncselekmény, hanem baleset következett-e. Más esetben szerencsétlenséget állapítottak meg ott, ahol, látszatra bűncselekmény történt. De megfordítva is: nem egy esetet hallottunk. A nyomozónak soha sincs egyszerű, könnyű dolga. Felkészültségét — hogy eredményes legyen a munkája — szüntelenül fokoznia kell. Ez a célja annak a cikksorozatnak is, melyet fenti címen közölni kezdtünk és amelyben különös súlyt helyezünk olyan ismeretek adására, melyeknek birtokában több bizonyossággal kezdetünk olyan esetek tisztázásához, melyeknél első pillanatra ép úgy gondolhatunk bűncselekményre, mint balesetre, vagy szerencsétlenségre. A csendőrnek tisztázni kell az esetet s munkájához — hisszük — jó támpontokat adunk e cikkekben. Hangsúlyozzuk, hogy támpontokat, azt mondhatnánk talán, hogy általános ismereteit kívánjuk bővíteni, de kimondottan azzal a céllal, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekmények nyomozásánál könnyebben jeleljenek meg azokra a kérdésekre, melyeket a Szolgálati utasítás 392. pontja kötelezően előír. A cikkeket Dr. Putnoky István v. egyetemi tanársegéd, beosztva az Igazságügyi minisztériumba — írta és bocsátotta rendelkezésünkre.

(Folytatás)

V.

A tejhamisítás és tejfertőzés.

A tejnek közelebbi — mondhatnánk tudományos — megismerésére többféle szempontból van szükségünk. Tudjuk nagyon jól, hogy a tej a magyar nép legdrágább kincsének, a magyar gyermeknek legfőbb tápszere és ha hamisítják, ha lelkiismeretlen kezek megfertőzik, ezzel nemcsak a törvény, nemcsak a tisztesség kereteit lépik túl, de tönkreteszik a magyar jövőt is. De meg kell ismerkednünk a tejjel másrészt azért is, mert a fertőzött tej súlyos járványokat idézhet elő. Ezeket a lehetőségeket csökkenteni lehet akkor, ha a csendőrség tagjai bizonyos oktatási célzattal elmagyarázzák a gazdatársadalomnak a tej helyes kezelését, a fejés tisztasági szabályait stb. s azokat a fertőzési módokat, melyekkel a tudatlanság vagy nemtörődomség az emberek egészségét veszélyeztetheti.

*

Ismerkedjünk meg mindenekelőtt a tejnek azokkal a legfontosabb és könnyen megjegyezhető tulajdonságaival, melyek segítségünkre lehetnek az általános véleményünk megalkotásánál.

A tej minősége, zsírtartalma sok mindentől függ. Jó tudnunk, hogy a tarka tehén teje zsírszintben szegényebb, mint a magyar (fehér) tehéné. Az öregebb tehén teje zsírszintben gazdagabb, mint a fiatal tehéné. Zöld takarmányon tartott tehén teje zsírszintben szegényebb,

mint a száraz takarmányon tartotté. Ha a tehenet mérsékelten dolgoztatják, úgy a tej zsírtartalma nem esik, de ha erős járomba fogják, úgy a leadott tej mennyisége csökken és a zsírtartalom alacsonyabb. A fejéskor nyert tej első részlete zsírszintben szegény, az utána jövő már zsírszintben gazdagabb, ezért a tögyet teljesen ki kell fejni.

Teljes tejnek nevezzük a tehenőtől megszakítás nélküli fejéssel megkapott tejet. A teljes tej enyhén édeskés ízű, fehér vagy sárgásfehér színű, átlátszó, könnyen folyó. Kellemetlen szagot nem áraszt, nem tarkázott színű.

A teljes tej főbb összetétele a következő:

Fajsúlya 1.029—1.033 (tehát a víznél kissé nehezebb).

Zsírtartalma legalább 3.3%.

Ha a tejet „lefölözik“, úgy az azt jelenti, hogy a teljes tej tetején állás közben összegyűlő zsírszint részét leszedik s így a visszamaradt tej zsírszintben jóval szegényebbé válik. A tej hamisítása itt kezdődik. A lefölözést az idevágó miniszeri rendelet nem tiltja, de kötelezően előírja, hogy az így lefölözött tejet tejként eladni nem szabad, s az olyan kannákon, melyben lefölözött tejet tartanak és árusítónak a tejnek ilyen minőségét fel kell tüntetni. Természetesen a lefölözött tej olcsóbb lévén, igyekeznek a felelőtlen elemek a lefölözöttet is teljes tejként eladni.

Hogyan lehet a tej jóságát megállapítani?

A tejnek piaci vizsgálata többféle módon történhetik. Mi csak azokkal ismerkedünk meg, amelyek könnyen keresztül vihetők és drágább műszereket nem igényelnek.

A tej vizsgálata a következő sorrendben történik:

1. Megállapítjuk a tej színét. A teljes tej sárgásfehér, a lefölözött kékszerű, míg a vizezett fehér-kék.

2. A jó tej szaga kellemes, a kellő tisztasággal nem rendelkező büzös.

3. A tiszta, jó minőségű tej íze édeskés.

Hogy a tej zsírtartalma szempontjából jó vagy rossz minőségű, azt legkönnyebben az ú. n. körömpróbával ellenőrizhetjük. A tejből egy cseppet száraz körömünkre csepeztünk. Ha a tej gömbölyösként vesz fel, úgy jó minőségű zsírszint, ha szétfolyik, vagy a csepp lapos alakot vesz fel, úgy vizezve van, vagy lefölözötték s így kellő zsírtartalommal nem rendelkezik.

Ezen az egyszerű próbán kívül több módszer áll még rendelkezésünkre. Ezek között első helyen áll a tej fajsúlymérése. A tej fajsúlyát éppen úgy mérhetjük meg, mint a mustét. A musthoz mustmérőt, a tejhez tejmérőt használunk, mely egy gömbben végződő és fokbeosztással ellátott üvegeső, aminek üveggömbjén sörét van elhelyezve. A tejmérőt behelyezzük a megvizsgálandó tejbe s a fokbeosztáson leolvassuk a fajsúlyt. Teljes tejben a fokmérő 30—34 fok között mutat, lefölözött tejnél 34—37 fok között. A tejmérőben hőmérő is van elhelyezve s ha a tej 15°-nál melegebb, úgy annyiszor 0.00025-t kell a teljes értékhez kiírt számhoz adni, ahány fok a különbség 15° C fölött. A tejnek a fejéstől számított 6 óra múltán állandósul a fajsúlya. Ez idő alatt 0.8—1.5 fokkal kisebb értéket kapunk.

A tejmérővel (melynek lactodensiméter a pontos neve) a durva vizezést mindenkor meg tudjuk állapítani, de ha a tejhamisító ügyes, úgy ő maga is tejmérővel végzi el a hamisítást s a lactodensimétert a tejbe téve, addig önt hozzá vizet a lefőlés után, míg csak a kellő fajsúlyt be nem állította. Hogy ezt is kideríthessük, a tej zsírtartalmát a Feser-féle lactoscoppal kell megállapítanunk.

A Feser-féle eszköz egy üveghengerből áll, melynek alsó vége elkeskenyесedik. Az üvegesőbe az elvékonyított részbe 6 fekete vonallal ellátott csap nyúlik. Az üvegeső szélesebb részén fokbeosztás van bevésve. A vizsgálatot úgy végezzük, hogy az eszközhöz hozzáadott lopócskával a jól összekevert tejből kiszívunk egy lopónyit s azt becsurgatjuk az üveghengerbe. Ezután lassanként addig hígítjuk kútvízzel a tejet, míg csak az üvegen keresztül ki nem tudjuk venni a csap 6 fekete vonalkáját. Ha ez bekövetkezett, a szélesebb üveghengerben a folyadék szintjénél lévő fokot leolvassuk. Ez fogja adni a zsírszázalékot.

A zsírtartalom egészen precíz meghatározását, valamint a tej szárazanyag-zsírtartalmának, hamú mennyiségének és savfokának megállapítását már csak laboratóriumban végezhetjük el.

A tej hamisítása azonban nemcsak lefőlésben és vizezésben nyilvánulhat. Tudjuk, hogy a tej hosszabb ideig állva, vagy rosszul kezelve és eltartva megsavanyodik. Ennek megakadályozására, vagy megszüntetésére krétát, mésztejet, szódát, boraxot, szódabikarbónát szoktak a tejhez adni. Ennek megállapítását ugyancsak laboratórium végezheti el. Ugyancsak konzerváló anyagul adhatnak hozzá hidrogenperoxidot, salicylt, formalint, stb.

Ha a tejet megvizsgáltuk tejmérővel és Feser-eszközzel s nem tudunk a tej hamisítására rájönni, de a gyanúsított viselkedése zavaros, úgy legjobb, ha a tejből mintát veszünk egy jól kimosott tiszta üvegbe s azt jég közé téve, a legközelebbi laboratóriumba küldjük be. (Ilyen vizsgáló intézmény minden nagyobb városban működik.) A tejnek jég között történő szállítása azért fontos, nehogy szállítás közben megsavanyodjék és összetétele megváltozzék.

Fertőzés.

A tejnek fertőzése már a kifejésnél kezdődhetik. Piszkos, szennyezett és fertőzött lehet a tehén tőgye, a fejést végző keze, és a sajtár, amibe a tejet fejk. A tehén tőgyét fejés előtt gondosan meg kell mosni langyos vízzel, a fejőnek szappannal kell a kezét a szennytól megtisztítani. Hasonlóan kell eljárni a sajtárral is.

A tehénél előfordul a tőgy-tuberkulózis, mely a tejet is befertőzheti. Ezért nagyon fontos, hogy a tehenek egészségügyi ellenőrzés alatt álljanak. De ugyanúgy megfertőzheti a tejet a fejő is, ha ő maga szenved tuberkulózisban.

Ezért fel kell világosítanunk a gazdatársadalmat arról, hogy a gondatlan és piszkos fejés súlyos járványokat és megbetegedéseket idézhet elő s mindenkinek hazafias kötelessége, hogy embertársainak és a magyar csecsemőknek egészségére gondosan vigyázzon.

Ha valamely oknál fogva a tej gyanussá válik, de bűnösséget nem lehet megállapítani, úgy istálló-

próbát kell tartani. Istállópróbánál vegyész, hatósági állatorvos jelenlétében teljesen kifejik a tehenet s az így kapott tejet alaposan átvizsgálják a laboratóriumban.

Tilos az ellést követő 8 napon belül a tehéntől kifejt tejet forgalombahozni.

VI.

Nikotinmérgezések.

Az emberek százmilliói eregetik a dohányfüstöt, az emberek milliói ének a dohány feldolgozásából, az államháztartások bevételeikben jelentős milliókat szerepeltetnek a dohányjövedék forgalmából. Amerre megyünk, mindenütt dohányzó férfiakkal, sőt dohányzó nőkkel találkozunk. Talán e sorok olvasója is cigarettáját szívja, miközben a *Csendőrségi Lapok* cikkei tanulmányozza s e sorok írója is dohányozva ír a dohányzásról.

A dohányzás egyeduralkodó a földön, hatalmában tartja a gazdagot és szegényt egyaránt. De talán ami még ennél is érdekesebb, ha megkérdeznénk a dohányzókat, hogy mit is tudnak a dohányról, alig akadna közöttük néhány, aki ismerné a dohány összetételét s aki többet tudna, mint azt, hogy a dohányban nikotint találunk. Általános ismereteinket bővítjük, de ezenkívül a nikotinmérgezések megismeréséhez hasznos tudnivalókat szerzünk, ha az alábbiakat figyelmesen elolvassuk.

1. Dohányzásról általában.

Amikor a spanyolok felfedezték Amerikát, csodálkozva látták, hogy a bennszülött indiánok kukorica héjába csavart izzó barnás-zöld levelek füstjét szívják. De megfigyelték azt is, hogy a törzsek papjai, varázslói, ha az istenekkel kívánnak társalogni, egy hatalmas tökhéjba kb. fél kilogrammnyi barna szárított levéldarabokat tesznek s arra parazsat téve, a tökhéj oldalán lévő lyukon keresztül mohón szívják magukba a levél füstjét, amitől — ha a végére jártak — elkábulva nyúlnak el és önkívületi állapotba esnek. Ebben az önkívületi állapotukban összefüggéstelen szavakat mormolnak — társalognak a különböző istenekkel. — A bennszülöttek a növény levelét „tabac“-nak hívták s a mayák a levélből összegöngyöltített szivart „cigar“-nak nevezték.

A varázslók áldozati szertartását vette át, minden valószínűség szerint, maga a nép is és így találkozhattak a felfedezők dohánylevelet szívó indiánokkal.

A dohányzással nem igen törődtek jó darabig. Tudomásul vették mint tény, de különösebb érdeklődést a felfedező spanyolokból nem váltott ki. Az első dohányzó matrót — ha hinni lehet a mende-mondának — igen meglepetve fogadták Európában. Amikor pipájára rágyújtott az egyik csapszékből, a csaposlegény hirtelen egy vödör vízzel szaladt és azzal a matrót nyakon öntötte. Azt hitte, hogy meggyulladt.

A dohánynövénynek termesztését legelőször nem a dohányzás elősegítése miatt kezdték el Európában, hanem gyógyhatásának kihasználása céljából. A dohánynak azt a hírét költötték, hogy minden betegséget meggyógyít, sőt még az életet is meghosszab-

bítja. Bizonyos az, hogy a XVI. században már nemcsak a dohányfüst eregetését ismerték, de ismerték a tubakolást is, mely kiváló szerként volt ismeretes nátha és fejfájás ellen.

Európában Nikot János foglalkozott a dohány vizsgálatával és természetével. Nikot orvos volt és Portugáliában ismerkedett meg az akkor még ritkaságszámba vett dohányval, melyet lissaboni kertjében kezdett termelni s azt kiváló gyógyértékűnek találta. Állította, hogy a dohánypor a rák ellen is kiváló gyógyszer. Valóban olyan szép sikereket ért el a dohánykuráival, hogy meggyógyítva Medici Katalin fejfájását is, egyszeribe kedvelt ember lett, sőt később még miniszterelnökké is kinevezték. Neve halhatatlanná lett, mert róla nevezték a dohányban található mérges anyagot (alkaloidát) *nikotinnak*.

A dohány haladt tovább hódító útján. A XVI. század végefelé már Magyarországon is ismerték a pipázást és a XVII. században tömegszennvedéllyé vált a füsteregetés. Ugyanekkor lépett fel ellene az egyház, valamint a városi magisztrátusok. Egyházi átok alá vették a dohányzókat, a városi büntetőbírák pedig drákói szigorúságú büntetéseket hoztak. Akit pipázáson kaptak, azt pellengére állították, bebörtönözték, sőt a pipaszárát a dohányos orrán húzták keresztül...

A drákói szigorúságú intézkedések mit sem értek. Az emberek ennek ellenére is dohányoztak tovább s végül is be kellett hódolni úgy a pápáságnak, mint a magisztrátusoknak. Feltartóztatlanul terjedt el a dohányzás az egész világon.

Nézzük, mi a dohányzás lényege?

Rágyújtunk a cigarettára, szivarra vagy pipára s abban a pillanatban hármas élvezetben van részünk. Gyönyörködünk a gomolygó kék füstben, érezzük a dohány füstjének illatát és ugyanakkor enyhe kábulást is érzünk, mert a tüdőre leszívott füst átadja a vérnek a füstben lévő nikotint, amely mint mérge kifejti kábító hatását.

Amint láttuk, a dohányzás élvezete összetett, éppen ezért tévedés volna azt hinni, hogy csupán azért kedveljük a füstölést, mert ezzel nikotint viszünk szervezetünkbe vagy hogy csupán az égő dohány illata az, mely ezt a kellemes állapotot idézi elő. A dohányzásnak előbb említett összetevői együttesen okozzák az élvezetet.

(Folytatjuk.)

EMÉKEZZÜNK!

Diszházy István mezőkövesdi őrsbeli próbacsendőrt egy körözött gonosztevő Noszvajon 1884 február 2-án orvul agyonlőtte.

Simon Pál szekszárdi őrsbeli csendőrt 1894 február 4-én, a szekszárdi határban egy orrvadász agyonlőtte.

Fülöp Péter nyiracsádi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett betegségben, 1915 február 8-án Debrecenben meghalt.

Körtvélyessy Ferenc, Nagy Vendel és Zsegodics József stina-fedelesulvi nyári őrsbeli népfelkelőket 1916 február 8-án a laktanya mellett egy lavina elsodorta.

KATONAI ISMERETEK.

A tengeri hadviselés eszközei.

Ismerteti: nemes ERDEŐS LÁSZLÓ százados.

A németek és a nyugati hatalmak között a múlt év szeptember első napjai óta folyó háború legfontosabb eseményei a tengeren játszódnak le. Míg a szárazföldön, az erődítmények övezete közötti terepen csak helyi jelentőségű, apró csatározások folynak, addig a döntő csapást a tengeren akarja egymásra mérni a brit és a német nagyhatalom. De mint a szárazföldön, úgy a tengeren sem került eddig döntő jelentőségű fegyveres erőmérkőzésre a sor, a hadban álló felek tengeri műveletei arra szorítkoznak, hogy az ellenséges tengerpartot blokádnál alá véve, megakadályozzák a tengeri kereskedelmet és ezzel az ellenfelet kiéheztessek.

A jelenleg folyó háborúban közvetlenül, vagy közvetve érdekelt hatalmak hajóhadának nagysága az utolsó ismert adatok szerint a következő. A zárójelben lévő számok az épülőfélben lévő úszóegységek tonnatartalmát mutatják:

Brit Államszövetség	1.480.935	(515.080)
Amerikai Egyesült Államok	1.434.560	(297.285)
Japán	942.180	(90.220)
Franciaország	624.543	(155.387)
Olaszország	504.864	(127.551)
Oroszország	318.884	(1)
Német Birodalom	173.069	(255.730)

A tengeri háború legfőbb harcselekménye a tengeri ütközet, amelynek célja az ellenséges hajóhad megsemmisítése, vagy legalább is harcra késztetése. A tengeri ütközet megvívása a *csatahajóhad* feladata, amelynek döntő tényezője a tűzerő. A csatahajóhad gerincét ezért a nagyméretű és messzehordó ágyúkkal felszerelt *csatahajók* képezik. Ezek 35.000—40.000 tonna vízkiszorítású ürtartalommal rendelkeznek és fedélzetükön 6—10 darab 30—40 cm-es és több kisebb ürméretű ágyú van, 2—8 torpedóvetőcsővel és 2—4 repülőgéppel is fel vannak szerelve. Míg a csatahajóknál a tűzerő lehető legnagyobb fokozására töreksenek az államok, a *cirkálók*nál a gyorsaság a főkövetelmény. A cirkálók két fajtája alakult ki. A nehéz cirkáló 10.000 tonna vízkiszorítású és lövegei 20 cm ürméretűek, a könnyű cirkáló 4000—8000 tonna vízkiszorítású, lövegei 12—16 cm ürméretűek. A *torpedórombolók* és *torpedónaszádok* főfegyvere a torpedó. A tengeri hadviselés egyik legfontosabb fegyvere a *búvárnaszád*, vízkiszorítása 2000—4000 tonna, főfegyvere a torpedó. A felsorolt úszóegységeken kívül még számtalan más, nem a harc megvívására hivatott úszóegységek (aknakerakóhajók, aknakeresőhajók, tártályhajók, raktár — kórház — szállítóhajók, stb.) egészítik ki a tengeri hatalmak csatahajóhadát.

A tengeri hadviselés eszközei, tehát a hadihajók, általában ágyúkkal, torpedóval és újabban harci repülőgépekkel vannak felfegyverkezve. A hadihajókon alkalmazott ágyúk lapos röppályával rendelkező és messzehordó lövegek. Az általános törekvés az, hogy a hadihajó mennél nagyobb ürméretű és messzebbhordó, természetesen minél nagyobb számú löveggel rendelkezzen. Ennek a törekvésnek korlátot szab az körülmény, hogy ez erősebb, tehát nehezebb hajótest építését kívánja, a nagyterjedelmű

hadihajók pedig nagy célpontot nyújtanak, igen drágák és nehezen pótolhatók. Ennek ellenére a hadihajókon általában jóval nehezebb lövegeket alkalmaznak, mint a szárazföldi tábori tüzérségnél és minden állam a lehető legnagyobb ürméretű hajóágyúk beállítására törekszik. Jelenleg az ismert legnagyobb méretű hajóágyú 40.6 cm, ebből a fajtából azonban csak az angolok rendelkeznek 18, a japánok 16 és az Amerikai Egyesült Államok 24 darabbal. A következő, 38 centiméteres kategóriából az angoloknak van 106 darab ágyújuk, Németország legújabb úszóegységei 35 centiméteres, Franciaország 34 centiméteres és a szovjetunió 30.5 centiméteres ágyúkkal rendelkezik.

A korszerű hadviselésben a hadihajók nem nélkülözhetik a légvédelmet sem, ennek megfelelően a hadihajók légvédelmi ágyúkkal, légvédelmi géppuskákkal és géppuskákkal vannak felfegyverezve, a fedélzetet pedig megfelelő páncélozás borítja. Hogy ezek a fegyverek nagyobb repülőbombák ellen milyen kevés védelmet nyújtanak, azt a napilapok híreiből ma már mindenki tudja.

A hadihajók másik, egyben legfélelmetesebb fegyvere a torpedó. A torpedó egy 6–8 méter hosszú, fémből készült és önmaga erejéből haladó szivaralakú test, amely a víz felszíne alatt halad. A torpedó hátsó részében foglal helyet a sűrített levegővel meghajtott hajtószerkezet, amely két egymással ellentétes irányban forgó propellert hajt meg. Egy korszerű torpedó legnagyobb sebessége éjjeli harcban, tehát rövid távolságra löve óránként 80–93 kilométer, míg nappali harcban, azaz nagy távolságra alkalmazva a torpedó 45 kilométert szalad óránként. A torpedó hatótávolsága átlag 18 kilométer, de mennél rövidebb a hatótávolság, annál nagyobb a robbanóhatás, mert annál nagyobb erővel ütközik a torpedótest a célbavett hajó oldalához. A torpedót egy vízszintes és egy függőleges önműködő kormány szerkezet kormányozza és egy — a víznyomás által szabályozott — szerkezet tartja a víz felszíne alatt a megkívánt mélységben. A torpedó csúcsán van elhelyezve az érintkező gyújtószerkezet, amely a hajótestnek nekiütődve felrobbantja a torpedótest kétharmad részét elfoglaló robbanóanyagot.

A torpedót a hajóról a torpedóvetőcsőből légnyomással, vagy löportöltettel vetik ki a tengerre. A torpedóvetés legfőbb eszközei a torpedónaszádok, a torpedórombolók, a gyors naszádok és a búvárnaszádok, legújabbak pedig a repülőgépek. A repülőgépeken a torpedó a futószerkezet, illetve az úszószerkezet közé van felerősítve. A repülőgép a torpedóvetéshez közvetlenül a tenger színe fölé ereszkedik és egy kapcsolószerkezettel oldja ki és ejti a vízre a már beindított torpedót, amely azután a saját erejéből halad a cél felé. A torpedóvetőcsövek átlagos ürmérete 53–55 centiméter, de az angoloknak 4, a japánoknak pedig 38 darab 60.9 centiméteres torpedóvetőcsövük is van.

A korszerű tengeri hadviselés egyik legveszedelmesebb fegyvere a hadihajók fedélzetére telepített repülőgép. Mint a szárazföldi hadviselésben, úgy a tengeren is felderítő, bombázó és vadászgépeket alkalmaznak, de a felderítő gépek egyben bombavetésre is alkalmasak. A nagyobb tengeri kötelékek keretében alkalmazott repülőgépeket úgynevezett anyahajókra telepítik. Ezek külön erre a célra be-

rendezett hadihajók, amelyek a fedélzetükön lévő repülőgépek miatt gyengébben vannak felfegyverezve és így a harcban a többi úszóegységek védelmére szorúlnak. Ilyen repülőgép anyahajó ezidőszerint csak korlátozott számban áll az egyes államok rendelkezésére, Anglia a háború kezdetén 8 anyahajóval rendelkezett 213 repülőgéppel, Franciaország 2 anyahajóval 66 repülőgéppel, Olaszország 1 anyahajóval 20 repülőgéppel, Japán 6 anyahajóval 238 repülőgéppel, az Egyesült Államok 5 anyahajóval 258 repülőgéppel. A többi úszóegységek, a csatahajók, a cirkálók, stb. fedélzetén a helyszűke miatt csak 1–4 repülőgépet lehet elhelyezni. Érdekes még megjegyeznünk, hogy egyes államok kísérletképpen még a búvárnaszádokat is felszerelték repülőgéppel, így az Egyesült Államokban 2, a japánoknál, olaszoknál és franciáknál 1–1 repülőgép van a búvárnaszádra telepítve.

A tengeri hadviselésnek egy másik, igen hatásos fegyvere a tengeri akna, amelyet a tenger egyes részeinek elzárására használnak.

Az aknát 1776-ban alkalmazták először és a világháborúig az 1861–65-i amerikai polgárháborúban, majd az orosz-japán háborúban alkalmazták igen nagy sikerrel, de mint a legtöbb háborús eszköz, úgy az akna is a világháborúban érte el fejlődésének tetőfokát és nyert szélesebbkörű alkalmazást.

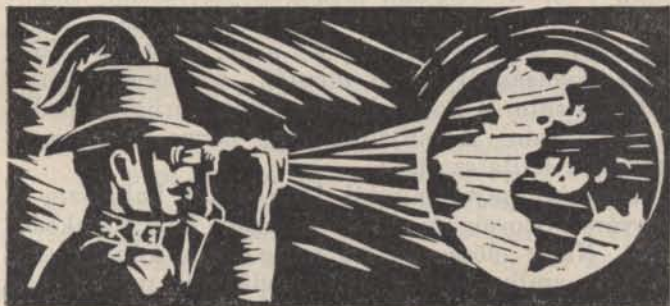
Az aknákat a hadviselő felek a harcászati feladatok szerint egy vagy több sorban telepítik. Az aknák telepítése az aknalerakó hajókról különleges berendezések segítségével történik. Az aknák lerakására ezek az aknalerakóhajók a legalkalmasabbak, mert igen nagy a befogadóképességük. A francia Pluton aknalerakóhajó 450, az angol Adventura 320, a francia Emile Bertin 200 aknát tud magával szállítani. A tengeri nagyhatalmak újabban aknalerakó búvárnaszádokat is építettek, ezek az aknákat teljesen leplezve, az ellenség szeme elől rejtve tudják lerakni. Az angoloknak már 6 ilyen búvárnaszáduk van, ezek egyenként 100 aknát visznek magukkal, a franciák szintén 6 ilyen búvárnaszáddal rendelkeznek, ezek azonban csak 32 aknát szállítanak, míg az olasz, japán és orosz aknalerakó búvárnaszádok 40–40 aknát fogadnak be. Különösen védett ellenséges kikötőkben, tengerszorosokban, repülőgépek segítségével is lehet aknákat elhelyezni.

Az akna hatása igen nagy. A világháborúban például egy 150 kilogram robbanóanyaggal töltött akna egy 25.000 tonnás hadihajót és egy 48.000 tonnás kereskedelmi gőzöst is elsüllyesztett. A hatás természetesen attól is függ, hogy a megsérült hajó melyik részén és milyen nagyságú sérülést kapott. A legendás hírű Goeben német cirkáló például a világháborúban három aknasérüléssel még megmenekült, az amerikai San Diego csatacirkáló pedig egyetlen 95 kilogramos aknától elsüllyedt, mert a robbanás a gépházat érte.

A világháború folyamán az egyes hadviselő felek által lerakott aknák száma:

Anglia	129.000
Egyesült Államok	56.000
Oroszország	50.000
Németország a törökökkel együtt	46.000
Olaszország	12.000
Oszták-Magyar monarchia	6.000
összesen:	299.000

Természetes, hogy aknaháború veszélyei ellen a hadviselőfelek védekezni is igyekeznek. Az aknák felkutatására az úgynevezett aknakereső hajók szolgálnak. Ezek egymástól kb. 10–150 méter távolságra óvatosan haladva, egy erős huzalt húznak a tenger színe alatt, amelybe az aknák horgonykötelei beleakadnak. A legmegbízhatóbb ilyen szerkezettel az angolok rendelkeztek, minden csatahajójuk és cirkálójuk, valamint 3000 kereskedelmi gőzösük fel volt szerelve aknaelhárító készülékkel és német adatok szerint 100%-ig tudtak a német aknák ellen védekezni.

Portyázás.

Etessük a madarakat, olvassuk a felhívást az újságokban. Hányan fogadják meg, nem tudjuk. Bizonyára nem túlsokan. A mai kor emberét a madárvilágból már csak a libacomb érdekli, meg a rántott csirke: ami megehető, vagy amiért pénzt adnak a piacon. Hogy a cinke miből él ebben a havas télben, arra nem gondolunk.

Pedig érdemes lenne. Nemcsak a kukacpusztító hasznáért, hanem egyebekért is. Szüksége lehet még az embernek a rigófüttyre, madárdalra, a tollak színeiben, a fészekrakásban gyönyörködésre. Mostanában újra acélkeselyűk zúgnak a levegőben, de egyszer elhallgatnak s akkor az építéshez kell majd az embernek a madárdal. Nélküle igazi élet el sem képzelhető és mégis mennyire hátlenek tudunk lenni hozzá. Arra is restek és fukarak vagyunk, hogy darabka szalonnával, olajmaggal mentsük a kis szárnyasok életét, pedig a cigánynak könnyen odavetjük a bankót, holott az ő kocsmái muzsikája nem szebb, mint a madaré az erdőn.

Szeressük és védjük a mi kis barátainkat, portyázásokon szórakoztatnak, üditenek bennünket. Az őrsök nagyon hatásos propagandát végezhetnek, minden faluban akad néhány színesebb-lelkű ember, aki követi a példát. Ha majd kitavasodik, az apró zenészek meghálálják, haszonban is, szépségben is.

Befűtja az utat a hó, megállt a motor tudománya, befagynak a mozdonyok, a falvak mozdulatlanok, ilyenkor minden és mindenki megáll, csak a csendőr marad mozgásban. Nincs az a hófűvés, amin ő át ne portyázna. Egyszer térdig sárban, majd derékig hóban, de töri az örök utat s bár a határban csak egy-egy varjú az utitársa, jegyzi a szolgálati lapba egyik tereptárgyat a másik után.

Nálunk nincs üzemzavar, számunkra semmi sem akadály. Csak mi tudjuk, mennyi verejtékes küzdelmet jelent egy-egy járőrnek ilyenkor a portyázás. Sokszor néhány kilométer szabályos leportyázásához össze kell szednie minden testi és erkölcsi erejét, különben vagy a szél, vagy a könnyelműség, hitvány-

ság ördöge viszi el. Minden ilyen portyázó út egy-egy komoly erőpróba, különösen erkölcsi tekintetben. Néha talán a csendőrt is elfogja a kétség: miért csak neki kell a szelet kidönteni az irányából, a hóhegyet eltűnni a helyéből, hiszen üres, mozdulatlan, néma az erdő, alszik a síkság, sehol semmi élet, semmi mozgás, hát miért kell éppen csak neki minden százméterért ilyen keservesen megküzdenie?

Ha egymaga csinálná, igaza volna, de ezer és ezer járőr ugyanezt csinálja, behálózza a néma országot. Nem ez az egyetlen járőr, hanem az egész csendőrség mutatja meg magát ilyenkor is: lássák a békés emberek és lássák a tünözők, hogy velünk mindig számolni kell. Mi vagyunk ilyen időben a síkok és erdők vérkeringése, az államhatalom látható lelkiismerete és soha meg nem torpanó ereje. Ha mi is behúzódnunk a kuckóba, akkor csakugyan megdermed minden, akkor szabad a vásár azoknak, akik nem maradványnak tétlenül, ha mi ellankadnánk.

Ezért nem céltalan és nem fölösleges egyetlen lépés sem, amit a portyázó csendőr még ebben a vas-tag hóban, dermesztő hidegben is tesz. Tavasszal, a zöldelő vetések között majd könnyebb lesz az út.

A húszfilléres könyveknek eddig nem voltunk barátjai. Minden volt és van ezekben a könyvekben, csak a valóságos élet hiányzik belőlük. Hazuról ki-
züllött varrónők álma és csibészek hősködése az a szellemi táplálék, amit ezek a ponyvafüzetek ezer és ezer olvasónak szállítanak, hogy kitenyesszenek a tudatlan tömegben valami hamis, hazug érzélgősséget és vágyat a munka nélkül elérhető sikerek után. A népi erkölcsi szellemi színvonal intézményes ledorongolását végezték ezek a füzetek királó üzleti sikerrel, ami különben egyetlen célja ennek a pinceirodalomnak.

Nagy örömmel üdvözljük tehát a most elindított Nemzeti Könyvtárat, amely húszfilléres kötetekben, sorozatosan adja ki a tiszta irodalmi műveket, a magyar írók legjavát. Nem hisszük, hogy a húszfilléres igazi irodalom a húszfilléres ponyvát hetek alatt kipusztítsa, de mégis elindít egy olyan folyamatot, ami a népi műveltséget csakugyan emelni fogja. Mindenki tudta eddig, hogy a jó könyv drága, könyvtárakhoz pedig a széles néprétegek nem igen jutnak hozzá. Erre spekulált a filléres ponyva és ha nála bevált a számítás, akkor be fog válni az igazi irodalom járara is. Aki egyszer húsz fillérért Mikszálhot olvasott, legközelebb már Jókait fog keresni s ha egyszer igazán megízlelte ezeknek a remek magyar íróknak a zamatát, undorral löki el a Mici varrónő karrierjéről írt ponyvát, amiben Mici hollywoodi filmesillag satöbbi lett... Legfőbb ideje, hogy a népet kiemeljük ebből a silány és káros üzletirodalomból és kezébe adjuk igazi magyar írók írásait. Nagyszerű gondolat ez a filléres könyvtár, csak aztán legyen kitarlat is a mozgalomban, amíg az emberek leszoknak a poshadt limonádéről és elfogadják helyette a betűk nemes aszúborát.

Ha a csendőr kezében ott látja a nép ezeket a filléres új, igazi könyveket, ezzel mi a mozgalomnak sokat segíünk. Nem igaz, hogy az egyszerű ember csak a butát és hitványt keresi, ha ugyanezért a pénzért megkapja a nemeset, okosat és szórakoztatónak is sokkal alkalmasabb, erőteljesebb írást, mint amennyire a miciszerelmek és a budapesti

kávéházakban kiagyalt kovbojtörténetek szórakoztatni tudnak.

Egy bölcsészhallgató kora délelőttől estefeléig nyomon kísért egy pénzespostást, hogy alkalmas pillanatban leüthesse. Idáig el is jutott, de rajtavesztett, elfogták a járőrök. Ez karácsony előtt történt s az ünnepség alatt nem volt hajlandó felfedni a kiletét. Azt mondja, nem akarta az édesanyja karácsonyát megkeseríteni. Különös, soha eléggé meg nem tanulható keveréke a gonosznak és jónak. Nekünk újabb tanulságok forrása.

Az egyetlen egyébként mindent tanítanak, csak rablást nem. Különösen a bölcsészeti fakultás nem alkalmas az ilyen tudományok terjesztésére, ez a fiatalember mégis ezt tanulta meg, mire közvetlenül a diploma küszöbéhez érkezett. Mert ott botlott el, az utolsó lépésnél. Ha ez nem történik, félév múlva gimnázistákat tanított volna latinra és jóerkölcsökre. És lehetetlen-e vajjon, hogy mindvégig az életen át megmaradt volna a tisztesség útján? Ő azt mondja, nem volt pénze a szigorlathoz, arra kellett mindenáron a pénz. Ha tehát erre az utolsó vizsgájára lett volna pénze, akkor élete végéig makulátalan becsületű emberként, éppen az egyik legtisztelietemlétebb hivatás keretében, társadalmi közbecsülésben rótt volna az éveket?

Aligha. Aránytalanul többen vannak azok, akiknek szintén nincs pénzük szigorlatra, mégsem rabolnak, a szabályt tehát ez a nagy többség jelenti. Revizióra szorul az a közmondás, hogy alkalom szüli a tolvajt. Ez csak abban az értelemben igaz, hogy aki-ben megvan a bűn magva, abból az alkalom kiugratja a tolvajt, de ha ez a mag hiányzik, akkor hiába jelentkezik az alkalom. Egyik perceről a másikra az ember nem válik bűnözővé, a rablást megelőzi a hazugság, az apró lopás és az erkölcsi kisiklás sok más kezdeti alakja. Nem ismerjük ennek a bölcsésznek az előéletét, de valószínűnek tartjuk, hogy nála sem maradtak el ezek a kezdeti tünetek, csak hiányzott az életéből valaki, aki eltapossa a csírákat.

Intő példa sok szülő számára, akik bölcsészt, doktort, mérnököt akarnak nevelni a fiukból még akkor is, ha tandíjra nem futja. A diploma, ez a tündöklő cél, nem egy szülő szemét vakítja el s miközben hallatlan lemondások, véres veríték árán emelik a gyereket felfelé, nem veszik észre, hogy a gyerek a mélység felé halad. Megcsapja az orrát az úgynevezett uriélet szaga s nem tud többé lemondani róla. Neki most már diploma kell rablott pénz árán is, nincs többé visszakanyarodás a rendes mesterelember, a vasutas, postás életútjára.

Sok derék fiatalember fel is küzdi magát, de amelyikben az erkölcsi mag gyenge, menthetetlenül elpusztul. Nem ő az oka, hanem a szülő, aki megfosztotta őt attól a lehetőségtől, hogy tisztességes lakatos legyen belőle és belehajszolta a diplomaküzdelembe, hogy a küszöbön elbukjék és lezuhanjon a börtön mélységébe.

Talán szegény özvegyasszony ennek a bölcsésznek az édesanyja, aki kávécskán tengődik, hogy egyetlen fiának jobb, könnyebb sorsot biztosítson. Ha így van, szívből sajnáljuk, hiszen ő nem tudja, hogy vétékezett, tévedett, amiért egész kis öreg életét elnyelte most a nirvána. Irtózatos tragédia, de a tragédiának kijáró tiszteletet nem csorbítja, ha tanunk belőle. Vannak köztünk is, akikre ráfér.

Ha az nem történt volna...

(1939 augusztus 1-i pályázatunkból.)

II.

Az utolsó percek előtt.

Régen volt, akkor még Peszéradacon volt őrs. Ott szolgáltam akkor. A legközelebbi vasúti állomás Kerekegyháza volt. Egyszer én is elmentem eltávozással Kecskemétre. Kerekegyházára az utat úgy menet, mint jövet gyalog tettem meg. Kecskemétről visszafelé jövet, a kerekegyházai vasútállomásra a kora délutáni órákban érkeztem, onnan nekivágtam gyalogszerrel a 22 km.-nek. Még bőségesen volt időm. Félút elérése után, mintegy 4–500 méter távolságról az út mentén, az egyik tanya mellett 5 sátoros kocsit láttam állni, körülötte pedig lovakat legelni. A tanyából nagy láрма és asszonyi sikoltások hallatszottak.

Öregbaj társasaimtól igen sokat hallottam a karaván kóborcigányokról és azok kegyetlenkedéseiről. Nagy előszeretettel hallgattam mindig ezeket. Így, amikor a kocsikat megláttam, mindjárt az jutott eszembe, hogy azok csak cigányok lehetnek és a nagy lármából arra gondoltam, hogy azok valószínűleg a tanya lakóit akarják kifosztani. Léptemet tehát megnyújtva, őszintén bevallom, kissé félve iparkodtam a tanyát elérni, útközben azon gondolkozva, hogy mit is tegyek most 5 koci cigánnyal egyedül és csak karddal felszerelve?

A tanyához érve, a gazda, gazdasszony és 10–12 éves fiuk előbém szaladtak és sírva moudták, hogy az Isten vezérelt oda és kértek, hogy mentsem meg őket, mert a cigányok ki akarják rabolni őket, mert nem adtak nekik és lovaiknak élelmet. Ennek hallatára a cigányok nagy védekezésbe fogtak, hogy ők nem akarták kirabolni a gazdát, csak egy kis kenyeret kértek. A cigányokat leintettem és kocsijaikhoz küldtem. A gazdát pedig közben megkérdeztem, van-e vadászfegyvere, vagy bármi löfegyvere? Nemmel válaszolt. További érdeklődésemre megtudtam tőle, hogy negyedóra távolságra lakó tanya szomszédjának van egy kétesővű puskája. A gazda fiát azonnal lóra ültettem azzal a meghagyással, hogy hozza el a vadászpuskát 4–5 tölténnyel és ha a gazda otthon van, jöjjön az is lóháton oda. A fiú elvágtatott. A gazdának ezután meghagytam, hogy vasvillával a kezében állandóan mellettem tartózkodjék, hogy megtámadtatásunk esetén egymást megvédelmezhezzük. A cigányoktól a ló járlatokat elkértem és azokat vizsgálgatni kezdtem, a lovakkal összeegyeztetni, közben folyton dicsértem a lovakat, a szemem azonban lopva mindig rajtuk és abban az irányban volt, ahonnan a vadászpuskát és a segítséget vártam. Mintegy negyed óra elteltével megérkezett a várvavárt szomszéd lóháton és a vadászpuskával. A puskát és töltényeit átvettem, betöltöttem, a puskát készbe vágtam és tőlem telhető magas hangon a 25 főnyi cigánytársaságot — két nő kivételével — a kocsiba parancsoltam, a két lent maradt nővel pedig a lovakat a kocsiba befogattam és az útirányt megmutatva, elindítottam őket az őrsállomásom felé azzal, hogy aki a kocsiról le mer szállni, vagy el akar hajtani, azt agyon fogom löni. Elindultunk. Gyalog mentem a kocsik mellett, bár a cigányok nagyon előékenyen kínáltak maguk mellett helyet, de persze, hiába.

Ütközben erdön kellett a karavánnal keresztül haladnom, ott mindenáron füvet akartak a lovaiknak szedni és ezen a címen hol az egyik, hol a másik ugrott le a kocsirol, a legerélyesebb tiltakozásom ellenére. Amikor már 5–6 cigány férfi lent volt a földön és azt láttam, hogy mindég közelebb akarnak hozzám férközni fűszedés ürügye alatt, erélyesem utasítottam őket a kocsi felülére, ugyanekkor a cigányok közvetlen közelében, az utasítás tiltó rendelkezése ellenére a földbe egy lövést adtam le, hogy szavamnak még nagyobb érvényt szerezsek. Erre minden cigány a kocsihoz rohant és felült. A hátralevő utat a legnagyobb fegyelmességgel tették meg.

Így érkeztem meg (1 órai késéssel) örsállomásomra, az 5 koci cigánnyal. A cigányok igazoltatása alkalmával két körözött cigányt vettünk őrizetbe és juttattunk az igazságszolgáltatás kezébe.

...Ha nem indulok haza dolgaime végeztével, jóval az eltávozás lejártá előtt, ellenben megvárom az utolsó percet, biztosan már bűncselekmény elkövetése után jutok a tanyához. És ki tudja: nem a véletlen műve az is, hogy így sikerült a cigánykíséret, mert ha nincs a szomszédnak puskája, vajjon tartottak volna-e tőlem a cigányok?

Jeszenszki István törzsőrmester (Szarvas).

III.

Két szép leány.

Fekete József törzsőrmester a képességvizsgálaton jól megfelelt, így az örsparancsnoki iskolába került. A gödöllői különítményről ezért bevonult, helyére én kerültem, aki nagyon vágytam e kitüntetésszámba menő vezényslésre.

...Egyszer helyi szolgálatban voltunk. Ez itt, a legteljesebb figyelést, igazán nyitott szem- és fülmunkát jelentett, inkább, mint bárhol az országban. Közel a fővároshoz, nagyforgalmú út és vasút mellett minden percünket a szolgálatnak kell áldozni, hogy igen fontos feladatunknak megfelelhessünk.

Portyázás közben az egyik utcasarokhoz érve, felém közeledő, feltűnően csinos két úrleány kötötte le a figyelmemet. Az utcasaroknál, a szolgálat komolyságának veszélyeztetése nélkül, kb. 5–6 percig szóltanul figyeltem az előttem elhaladó és feltűnően csinos úrleányokat.

Éppen indulni akartam tovább, amikor hátulról egy napszámos kinézésű fiatalembert és egy hasonló kinézésű nőt láttam a főtér felé közeledni. Az első tekintetre megállapítottam, hogy nem helybeli, hanem valami vándor család lehet. A férfi hátán nagy batyu, a nő karján kis gyermek volt. Kötelességeim tudatában járőrtársammal közöltem, hogy az illetőket igazoltatni fogjuk. Amint azok megfelelő távolságra értek, igazolásra szólítottam fel.

A helyszínen már a nyomozókulesből, később pedig az örsön történt igazoltatás során kétségtelesen megállapítottam, hogy az illető férfi Kásás Béla egri lakos, ki a zalaegerszegi kir. törvényszék által sorozatos lopás gyanúja miatt körözve volt. Elfogtam és a gödöllői kir. járásbírósnak átadtam.

Ha az említett két leány nem jön velem szemben, vagy azok nem annyira csinosak, hogy a figyelmemet lekötik és ez okból az utcasarkon nem állók meg és 5–6 percig nem bámulok utánuk, akkor a

nyomozókulesban szereplő, körözött egyén nem ért volna utól és azt nem igazoltathattam volna. Nincs kizárva, hogy azóta különböző helyeken, különböző bűncselekményeket követett volna el. Megbocsátható tehát, hogy — megnéztem a leányokat.

Török Bertalan őrmester (Ungvár).

IV.

Lefüggönyözött ablak.

1929. évben a kápolnai örsön teljesítettem szolgálatot. Az örs minden nap 24 óras tartalmú vasútügyi szolgálatot látott el Kálkapolnai vasútállomáson. 1929 július hónap ismeretlen napján Lackó János csendőr járőrvezetőmmel lettem kivezényelve a fent írt szolgálatra. A szolgálatot 14 órakor kezdtük és az minden rendzavarás nélkül múlt el egész aznap 20 óráig, mikor Budapest felől vártuk a gyorsvonatot. Mindketten a vasútállomás előtt álltunk, mikor a gyorsvonat az állomásra befutott. Abban a pillanatban, mikor a gyorsvonat megállt, az egyik 3. osztályú koci kívül-belül egyszerre, kékes színű lánggal égni kezdett és a kocsiiban lévő utasok mind az ablakokhoz és ajtókhöz rohantak, mert erős fullasztó szagot éreztek. Az utasok csomagjaikat visszahagyva ugráltak le a vonatról. Az apró kékes lánggal égő gyorsvonati kocsit leakasztották és egy mellékvágányra húzták. Ott homokkal szórták be a koci oldalait. Az összes ablakokat lehúzták és kiverték, a belső tüzet így oltották el.

A csomagokat összeszedve az utasoknak visszaadtuk. A szerelvényt összetolták és az égett kocsit visszahagyva, a gyorsvonat folytatta az útját tovább Miskolc felé. A tűz keletkezésének okát senki nem tudta. Főleg azt nem értette senki, hogy a koci oldalai és az alja, kis kékes lánggal égett és nagyon erős gázszagú volt az égés.

A gyorsvonat elhaladása után az állomáson lévő és a leszállott utasoktól a tűz kiütésének az okát kutattuk, de ez a munka eredményre nem vezetett. A legnagyobb tanácstalanság közepette arra határoztuk magunkat, hogy a 21 óra felé éppen indulni akaró és Verpelét—Parád felé haladó vonatra felszállunk és a vonat utasait itt is megfigyeljük, hátha valamit hallunk, ami a tűzzel kapcsolatos. A vonat átvizsgálását a vonat hátuljáról kezdtük és így haladtunk előre.

Az átvizsgálás a II. osztályhoz került. A jegyvizsgáló haladt elől, mi mögötte. Az egyik fülke ajtaja le volt függönyözve. A jegyvizsgáló oda benézett, majd visszafordult és azt mondta, hogy egy ismerős úr van odabent, akit ő személyesen ismer. Az illetőt Parád állomáson sokat látta már. Rendben van, csak azt nem értettük, miért függönyözte le az ablakot az utas? A fülkébe bemenve az illető nevét megkérdeztük és aziránt érdeklődtünk, hogy honnan utazik. Az utas Cz. S. fakeskedő volt, akit a környék vagyonos, jóhírű emberként ismert. Cz. előadta, hogy Budapesten volt, most haza megy. Kérdeztük tőle: mi az oka, hogy a fülke ajtaját lefüggönyözte? Erre magyarázatot adni nem tudott. A kápolnai állomáson leszálltunk, de előbb még megmondtuk Cz.-nek, hogy holnap felkeressük, mert még egyet-mást meg kell vele beszélnünk az utazásával kapcsolatosan. Erre Cz. szinte szorongva kér-

dezte, hogy mi az, amit még vele beszélni akarunk? Majd megmondjuk holnap — feleltem. Magam sem voltam teljesen bizonyos abban, hogy Cz.-nek valami köze van a kocsiégéshez, de érzésem azt követelte: meg kell tudni, miért utazott ez az ember lefüggönyözött fülkében, egyedül? Homályos sejtés volt bennem, hogy itt valamit tisztázni kell.

Másnap reggel a Parád felől érkező vonatról lezállt Cz. és azt mondta, hogy szeretne velünk beszélni, de ott, ahol senki nem látja. A pihenőszobába vittük, hol Cz. az alábbiakat adta elő:

R. községben egy házat vásárolt, az állítólag poloskás volt. Ismerősei közül valaki azt tanácsolta neki, hogy ha Budapesten jár, vegyen szénkénegét, azzal a poloskát kiírthatja. Cz. ismertetett útján tényleg Budapesten volt, ahol egy gyógyárúházban azt kérdezte, hogy lehet-e szénkénegét kapni? Az egyik fiatal segéd azt mondta, hogy lehet és kérdezte is mindjárt, hogy mennyit. Cz. 5 kilót kért, megjegyezvén, hogy nincs korsója, amiben azt elvigye. A kiszolgáló a kénegét egy korsóban adta. Ha ő megmondja, hogy a kénegét vasúton viszi, akkor bádoggal vagy vastartályban kapta volna azt, mert azt más edényben vasúton nem szabad szállítani. Most már tudja ezt is. Az 5 kg. szénkénegét tehát egy fonott korsóban vitte magával a gyorsvonatba. Mivel a gyorsvonat nagyon ráz, az 5 literes korsót nem tette le, hanem az ölében fogta és így utazott. Mikor már Kálkápelnához körülbelül 20—25 kilométerre járt, egy mellette ülő utas azt kérdezte tőle, hogy mit visz, mire ő egész nyugodtan azt felelte, hogy szénkénegét. Erre az utas ijedten nézett rá és azt mondta neki, jajj vigyázzon, mert az robban. Ő erre úgy megijedt, hogy a korsót rögtön a W. C.-be vitte azután visszaült helyére. Kálba érve vették észre, hogy a kocsi égni kezdett és ők erősen fulladoznak. Nem szólt senkinek, úgy meg volt ijedve. Az állomáson félreállt, később pedig felszállt a parádi vonatra, hol a járőr igazoltatta. Mikor pedig a járőr neki azt mondta, hogy majd holnap még beszélnek vele, azt hitte, hogy a járőr már az egész ügyet tudja és ez készítette arra, hogy önként jelentkezzen. A függőnyt azért húzta el, mert restelte magát a történetek miatt, félt, hogy arcán, viselkedésén meglátszik a bűntudat.

A gyulladás, — amint megállapítottuk — akként történt, hogy a korsó a W. C.-ben a kocsi falához verődött és eltört, a kifolyó szénkéneg egy része pedig a W. C. helyiség padlózatának közepén lévő kis lyukon lefolyt és a kocsi alját és a kerekeket teljesen befröcskölte, a többi része pedig gőzével a kocsi falait ellepte. Mikor pedig a gyorsvonat fékezett, a féktuskó a keréken való surlódása következtében szikrát vetett és ettől gyulladt meg a szénkéneg. Pillanat alatt lángban állt az egész kocsi, mindenkinek a csodálkozására. Ha Cz.-t utastársra nem ijeszti meg, nem hagyta volna el a korsót s minden baj nélkül hazaért volna a vonat, az utasok és Cz. is. Az is bizonyos, hogyha Cz. a függőnyt el nem húzza, az én figyelmem nem terelődik rá s így talán az esetre sem derül világosság.

Szoboszlai Mihály törzssörmester (Bátor).

V.

Kutyakorbács.

Ha édesapám 1890-ben nem lépett volna ki a csendőrség kötelékéből és családalapításra nem ép-

pen Erdélyben telepedett volna le, én sem lettem volna a mai temesvári 10-es „rosior“ ezred nyilvántartott szökevénye. De ha nem bántak volna velem olyan vad gyűlölettel és kegyetlenséggel az oláhok, talán meg sem szöktem volna és most nem lennék magyar csendőr. Nem valósult volna meg gyermekkorom álma.

De amíg én ide jutottam, addig nagyon sok ha... és mondhatom véletlen szerencse kísért végig utamon. Amit talán az erdélyi babonás hitnek tulajdoníthatnánk, mert mifelénk minden hetedik születés szerencsés lesz.

Még suttyó legényke koromban, ha egy-egy falubéli magyar fiú megszökött az oláh ármádiából, suttogva járt szájról-szájra a híre, hogy magyar földre szökött és beállt katonának — büszke volt rá az egész falu. Én már akkor elhatároztam magamban, hogy nem leszek oláh katona. Átszököm a határon én is és magyar katona leszek.

De mégsem úgy lett, mert szegény édesanyám sírva kért, hogy ne menjek, maradjak, minden óhaja az volt, hogy én legyek a gondviselője. A többi testvér már úgys mind önálló, a saját kényeink füstöl, szokta mondani. Majd kifizetjük az apai részüket és én leszek a húszholdas kis gazdaság örököse. Letettem tervemről — nem azért a húsz holdért — mert édesanyám és testvéreimhez fűzött szeretet és a szülőföldhöz való ragaszkodás megmásmította elhatározásomat.

1928 február 3-án mégis bevonultam Temesvárra, azaz Timisoárára a „Maria Regina rosior kasszárnyájába“. Hogy milyen érzésekkel? Azt nem is tudnám leírni. De éppen azért írom le ezen esetet, mert ez időben történt életemnek egy olyan fordulópontja, amit soha sem fogok elfelejteni. Mert ismétlem, már beletörődtem sorsomba — az anyám miatt — és el is töltöttem majdnem egy esztendőt, amikor bekövetkezett az a bizonyos ha... mert, ha nem történik meg, akkor talán most odahaza túrom a földet, vagy kitudja? nem valamelyik sóbányában szinylődnék-e, avagy beton erődítmények építésénél kényszermunkás lennék?

Ujencéletemből hosszú volna részleteket felhozni, de amit leírok, az számtalan esetben megtörtént, amíg egyszer meg nem elégettem.

Egy decemberi kora reggel az aradi-úti istállóban „sergent (örmester) Lupu“ órával és korbáccsal a kezében vezényelte a lóápolást. Szokás szerint kiszabta, hogy 5 perc múlva 25 sor lópor legyen minden ló faránál a járáson. De fele idő sem telt el még, amikor elhangzott a végzetes „drepec“ vezényszó, mire mindenkinek — mindegy, ha éppen a ló fejénél volt is — egy ugrással kint kellett teremni a járáson. Tudtuk és vártuk a következményeket... kinek hány sor por hiányzik, annyit kap a tenyerébe a korbáccsal. Én a második voltam az ajtóhoz. Szomszédom egy dobrudzsai bolgár fiú volt. Máskor az vigasztalt, hogy hamar átéstem a verésen és mire végig ért a „domnu sergent“, nekem már csak zsibogott a tenyerem. Sőt néha bizonyos kárörömmel nevetni is tudtuk — Rajkov bolgár komámmal — a regáti mócokat, mert gyávaságuk ilyenkor tetőfokra hágott. Menekültek volna, ha az istálló másik végén nem állt volna ott „plutonel mazzor Dárie“ vészajtósló tekintettel, szintén kutyakorbáccsal kezében. Így csak „au doámne“ kiáltással

térdre borulva igyekeztek lekönyörögni a nekik szánt pár tenyerest. Pedig nekünk az elején több járt, vigyorogva mondta, ha ránk került a sor, hogy „áhá nyámcele” és olyan élvezettel mérte ránk, hogy sokszor el is felejtette számolni. Csupán az a kedvezményünk volt, hogy cserélhettük a tenyerünket. De bátran merem mondani, hogy a szégyen és megaláztatás sokszor jobban fájt az ilyen állatias bántalmazásoknál.

De most, hogy mi történt velem, nem tudom. Talán mert előző este a másik századbeli csiki fiúkkal zavartalanul beszélgethettünk — magyarul. Meg emlékeztünk a már megszökött magyar testvéreinkről és mondogattuk, hej, talán ők már magyar katonák azóta... Lehet, hogy ez a gondolat fűtött engem is — nem tudom, — de amikor szegény dobrudzsai bolgár szomszédom tenyerén csattogott a korbács, elhatároztam magamban, hogy történjék bármi, de én többet nem tartom oda a tenyerem. A következő pillanatban már hallottam is a „cinye pálma” vezényszót, mire én csak álltam dühtől remegve csak annyit tudtam mondani, hogy „nu!” (Nem!) Ellen-szegülemet nyomban éles csattanás követte, égő fájdalmat éreztem, a korbáccsal az arcomba esapott. Elöntött a düh, nekiugrottam és úgy meglöktem, hogy hanyattesett, be a szemközti rúgós vak ló állásába. En pedig egy pillanat alatt kívül voltam az istállóajtón és az aradi úton át befutottam a zsidó temetőbe.

Hiába kerestek, egy hét múlva már (1928. decem. 28-án) a dombegyházi vámőrlaktanyában köszöntöttem jóreggelt a magyar testvéreknek. Másnap pedig a battonyai őrsön írták rólam a tényvázlatot. Ha e sorok a Csendőrségi Lapok hasábjaira kerülnének, akik akkor a battonyai őrsön teljesítettek szolgálatot, talán még a sok közül emlékeznek arra a kályha mellett melegedő, törődött „oláh huszárra”, akit olyan alaposan kikérdeztek? Széles lábszártékerese volt és sarkantyús bakancsa. Még nevettek is rajtam, de engem már nem sértett, mert szívdobogva lestem minden mozdulatukat, örültem, hogy magyar csendőrt láthattam, boldog voltam, hogy hazataláltam.

Már tíz éve elmúlt, hogy utoljára láttam az édesanyámat. Egy bátyám az oláh hadseregben szerzett betegségben ez év májusában halt meg. Temetésén csak gondolatban lehettem otthon. Sok-sok nehéz napom volt már azóta, hogy elkerültem a szülői háztól, sokszor elfogott a honvágy, de nem bántam meg, amit tettem, mert azóta büszke rám az édesanyám (ha fényképet küldök haza, valóságos búcsújárás van nálunk, büszke rám az egész falu) — és ha van túlvilági élet — édesapám a legbüszkébb rám, mert bizonyára rajtam a szeme, ha kedves kis lovammal portyázom az ő idejében még betyároktól hemzsegő határt. És velem van szelleme minden nehéz helyzetben. Ő irányít azon az egyenes úton, ami még csak keskeny ösvény volt akkor, amikor Ő, a régi csendőr elkezdte.

És most én is úgy érzem, hogy egyszer (talán nem is sokára) én is nagyon büszke lehetek, ha majd egyszer elindulunk, ha majd hazamegyünk... és ha majd találkozunk a másik századbeli csiki fiúkkal...

Lengyel István csendőr (Kondoros).

VI.

Keresztapa, vőlegény...

Az elővezetendő cigányasszony „boldog” állapotban volt, de vállalta az utat, ennél fogva elindultunk — az autobusállomásra. Igen, de kissé nehezen ment az asszony, minél fogva az autobuszt elkéstük. Az utat ezért gyalogmenetben folytattuk. Útközben a cigánynőnek fiúgyermek született, az árokban. A járőrtárs születő után járt, én meg addig az asszonyt vigasztaltam, hogy csak legyen türelemmel. A születő megérkezve azt bizonygatta, hogy a keresztapaságot nem szabad visszautasítanom, mert nem lesz szerencsém. Szabadkoztam, de a két asszony nekem esett, rámkényszerítették a dolgot. — Jól van, — mondtam —, de tartsák a szájukat — odaadtam nekik öt pengőt.

Így lettem keresztapa — szolgálatban. De vőlegénynek is a véletlen jegyzett el.

Ez meg úgy történt, hogy orvvadászok után puhatolva, egyik gyanúsított lakására mentünk, de nem az utcáról tértünk a portára, mert a kisbíró rövidebbnek találta a kertek alól menni. Itt a hátsó kerítés kis ajtaján át igyekeztünk be. Ha nem épen az alacsony szemöldökű kisajtón keresztül — a rövidebb úton — megyünk, nem ütöttem volna a fejem az alacsony szemöldökfába, mire nem épen dícsőreleg nyilatkoztam a gazdájára vonatkozólag. Ha nem állott volna — akit azelőtt sohasem láttam — egy leány a kiskapun belül, nyilatkozatomra nem ad választ. Így azonban azt mondta, hogy akinek alacsony, tétesse magasabba a szemöldökfát. Ránéztem, az arca piros volt és haragos, a szeme sötét, kissé szikrázó, ennél fogva megtetszett. Ha nem így fogad, tán nem lettem volna annak a leánynak 2½ évig vőlegénye. De az lettem. Tudtam, hogy a szemöldökfát csak a kerületi parancsnokság engedélye után lesz jogom feljebb emeltetni. Ezt tudta Ő is. Ha most már kívárta volna az a leány az engedélyt, a szemöldökfa magasabban volna. De nem várta ki, közben esküvőre ment, persze mással. Ha nem ment volna, úgy nem volnék törm. v., mert nem jelentkeztem volna az őrsparancsnokiskolába, mert nem hagytam volna a fiatalasszonyt oly hosszú időre.

Mint törm. v.-t., mégis elért a végzet. Mert ha az ebzárlatot a főszolgabíró el nem rendeli, a járőr nem érte volna tetten János bátyámékat. De tetten érte. Viszont ha csak figyelmeztetéssel élt volna a járőr, nem volnék újból vőlegény. Mert János bácsi lánya vállalta, hogy az ebet ő engedte el. Szó szót követett, enélkül János bácsinak az eset — mondjuk — csak 2 P-be került volna, így meg, ha az engedélyt megkapom és persze, ha közben az arám meg nem gondolja, úgy az ebzárlat megszegése az öreg János bácsinak az összes vagyonába, amit a kihágási feljelentésben vagyoni viszonya alatt tárgyaltam, bele fog kerülni, de még az egyetlen egy lánya is az enyém lesz.

Ha ez nem így történt volna, úgy Kassán sem lettem volna tán sohasem, de így orvosfőnöki vizsgára oda kellett mennem. És végül: ha ezek nem történnék meg, úgy ezt a pályázatot sem tudtam volna megírni. (Sőt, nem kapott volna szép jutalmat sem. Szerk.) Daru Antal törm. v. (Máriapócs.)

Ki tudja?

Hol, mikor és ki ölte meg Erzsébet királynénkat?

CSENDŐR LEKSZIKON.

5. Kérdés. *Egy malom, amely lakóházak közelében fekszik, éjjeli üzemével a környéken lakók éjjeli nyugalma zavarja. Van-e jogszabály, amely a malmok őrési idejét szabályozza? Kell-e a tulajdonosnak engedélyt kérnie ahhoz, hogy a malmot éjjel-nappal üzemben tartsa?*

Válasz. Ha valamely iparág gyakorlása olyan üzlettel kapcsolatos, amely fekvése vagy minősége által a szomszéd birtokosokat vagy lakókat, avagy egyáltalán a közönséget háborgatja, megkárosítja vagy veszélyeztetheti, ilyen telepet az 1884:XVII. t.-c. 25. §-a értelmében csak iparhatósági engedély (ú. n. telepengedély) alapján lehet felállítani. A 18.247/1904. K. M. számú rendelet szerint ilyen telepengedélyre van szükségük az összes őrlőmalmoknak (a vízimalmok kivételével), úgyszintén a motoros erőre berendezett asvány (kő-, só- stb.) malmoknak is, tekintet nélkül a hajtómotorok minőségére.

Az iparhatóság köteles a telepengedély megadása előtt falragaszok útján és egyéb szokott módon közhírré tenni, hogy ki, hol, milyen ipartelepet kíván létesíteni, ezután pedig tárgyalást tűz ki, ahol azok, akik a vállalat létesítése ellen kifogást akarnak tenni, a kifogásaikat előszóval, vagy írásban előadhathatják. De az iparhatóság a felek kifogásain kívül hivatalból is köteles vizsgálat tárgyává tenni, hogy a tervezett telep létesítése nem fogja-e a közönséget háborgatni, nem fog-e kárt vagy veszélyt előidézni és megfelel-e az egészségügyi és a tűzrendészeti szabályoknak. Ha ilyen kifogások sem a hatóság, sem pedig magánosok részéről nem merülnek fel, a telepengedélyt meg kell adni.

A kérdésben szereplő malomnak a telepengedélye már bizonyosan meg van, ami azt jelenti, hogy létesítése ellen annak idején senki sem emelt kifogást pl. azon a címen sem, hogy a malom üzeme a környéken lakók éjjeli nyugalma zavarja. Már pedig az idézett törvény 35. §-a szerint, ha valamely ipartelepet a hatóság engedélyeztetett és ha azt felállították, a szomszédok közül senkinek sincs többé joga előre nem látott káros befolyások címe alatt az üzlet megszüntetését követelni. Arra joguk van a szomszédoknak, hogy az ilyen, ú. n. előre nem látott káros befolyás (jelen esetben pl. az éjjeli nyugalom állandó zavarása) megszüntetését kérjék, ebben az esetben azonban az ilyen kérelemnek kevés kilátása lehet a sikerre.

A malom üzemét ugyanis a hatóság aligha fogja olyan minősíteni, amely az éjjeli nyugalma számbavehető módon zavarja, mert a malom nem időnkint ismétlődő, éles zajjal, hanem állandó, egyhangú zúgással dolgozik, amelyet meg lehet szokni, sőt az ilyen, nem váltakozó erősségű, egyhangú zajnak köztudomás szerint egyenesen álmosító hatása van. Nem is ilyen esetre céloz a törvény akkor, amikor előre nem látott káros befolyások címen felszólamlást enged meg, hanem olyan esetre, amikor pl. az üzemet átépítik, az eredetileg engedélyezettől erősebb gépeket alkalmaznak, azokat rosszul ágyazzák be, aminek következtében az üzem a környező talajt állandóan rázkództatja és ezáltal a környéken fekvő épületek állagát és biztonságát veszélyezteti.

Malomüzemnek — és egyáltalán ipari üzemnek — nincs külön engedélyre szüksége ahhoz, hogy megszakítás nélkül, tehát éjjel-nappal dolgozzék. Ezt csupán a munkarendben kell feltüntetni, a munkarendet pedig az elsőfokú iparhatósággal láttatni. Éjjeli üzemet folytató vállalatoknak azonban gondoskodniuk kell a munkásoknak megfelelő vagy külön rendszerekben előírt felváltásáról, továbbá be kell tartaniuk az 1928:V. t.-c. rendelkezéseit, amelyek a nők, fiatalok és gyermekek éjjeli munkára alkalmazását korlátozzák. Meg kell itt még jegyeznünk, hogy a molnárparban alkalmazott munkaidejét a 27.621/1937. Ip. M. számú rendelet szabályozta, de ennek a rendeletnek a végrehajtását a 12.116/1939. M. E. számú rendelet további intézkedésig felfüggesztette.

6. Kérdés. *A járőr egy vendéglőbe belépés alkalmával észleli, hogy a tulajdonos a korcsmahelyiségben elhelyezett rádiókészüléken, hangszóróval, egy külföldi rádióállomás adását veszi, amely állomás magyar nyelven izgató tartalmú adást közvetít. A vendéglő helyiségében többen tartózkodnak. Milyen büntetendő cselekmény miatt lehet a vendéglőt feljelenteni?*

Válasz. Nálunk nincsen olyan jogszabály, amely külföldi rádióállomások adásainak vételét tiltaná vagy korlátozná.

Ilyen tekintetben csak a 37.944/1929. K. M. számú rendelet intézkedik, amely megtiltja, hogy rádió közvetített istentisztelet, szentbeszéd és vallási szertartásokkal összefüggő egyéb közvetített korcsmaiban, kávéházakban, vendéglőkben, mulatóhelyeken és ezekhez hasonló üzletekben felszerelt rádióberendezéseken felvegyenek.

Határozott törvényes rendelkezés hiányában csak az alábbi magánvéleményünket közölhetjük.

Ha a rádió vett közlés az állami és társadalmi rend ellen, vagy pedig a Btk. különös részének VI. fejezetében foglaltak szerint izgatást tartalmazott, a rádiókészülék tulajdosát, illetőleg azt, aki a rádiót a kérdéses külföldi állomás vételére beállította, a Btk. 171. §-ába ütköző izgatás miatt lehet feljelenteni. Gondolatoknak és egyáltalán szellemi termékeknek rádió útján való többszörösítése ugyanis ugyanolyan elbírálás alá esik, mintha a terjesztés nyomtatvány, írat vagy képes ábrázolat terjesztése által, vagyis sajtótermék útján történt volna. Az, aki a rádiókészülék segítségével ezt lehetővé tette, terjesztőnek tekinthető a Btk. 171. §-a szerint.

Ahhoz azonban, hogy izgatás miatt lehessen feljelentést tenni, szükséges, hogy a rádióadás szövege lehetőleg szószertint vagy legalábbis tartalmilag ismert és bizonyítható legyen. A bizonyítás ilyen esetben a dolog természete szerint csak tanúk segítségével történhetik. Ha a rádióadás tartalma tanúkkal nem bizonyítható, az izgatás miatt való feljelentésnek sok eredménye nem lehet, mert a kir. ügyészség nem fog vádat emelni annak bizonyítása nélkül, hogy a rádió vett közlés valóban izgató tartalmú volt.

Nincs kizárva, hogy a vendéglős vagy korcsmáros ezt a cselekményét rendszeresen űzi vagy időnként megismétli. Ha ez a gyanu áll fenn, akkor leginkább bizalmi egyének segítségével lehet az üzemeltetést leleplezni és bizonyítani.

De ha az izgatás nem bizonyítható is, az esetről a rendőri hatóságnak (főszolgabírónak) jelentést kell tenni, akinek jogában áll a nyilvános helyiség tulajdonosát figyelmeztetni, hogy az ilyen cselekményekkel hagyjon fel. Ha e figyelmeztetés ellenére is alapos gyanu merül fel arra, hogy a vendéglős vagy korcsmáros az említett cselekményt tovább folytatja, a rendőri hatóság (főszolgabíró) a pénzügyigazgatóságnál az italmérési engedély elvonását kérheti. Az állami italmérési jogvedékről szóló 1921:IV. t.-c. 3. §-a szerint ugyanis nem adható italmérési engedély azoknak, akik ellen olyan tények merültek fel, amelyekből arra lehet következtetni, hogy az engedélyt tiltott játék, erkölcsellenesség, vagy uszóra, továbbá állam- és társadalomellenes tanok terjesztésére, illetve ilyen irányú izgatásoknak üzleti helyiségükben lehetővé tételére használják fel. Az említett törvény 17. §-a értelmében, a már megadott engedélyt el kell vonni, ha olyan körülmények állnak be vagy derülnek ki, amelyek fennforgása vagy ismerete esetében az engedélyt meg kellett volna tagadni.

Azok, akik a helyiségben jelen voltak és a külföldi rádióadást hallgatták, mai jogszabályaink szerint nem követtek el büntetendő cselekményt.

7. Kérdés. *A gyanúsított az általa ellopott ékszereket zálogházban helyezte el. Joga van-e a járőrnek a zálogházban elhelyezett tárgyakat ott őriztetve venni, vagy ha erre nincs joga, milyen eljárást kövessen?*

Válasz. Mindenekelőtt felhívjuk a figyelmet arra, hogy a csendőrnek nem minden esetben van joga bűnjeleket őrizetbe venni. A szabály az, hogy a bűnjelek lefoglalását minden esetben a vizsgálóbírónak, a rendőri hatóságnak, vagy a m. kir. ügyészségnek kellene határozattal elrendelnie és fogantatnia. Minthogy azonban ez a legtöbb esetben a távolság miatt akadályokba ütközik, a késedelem pedig veszéllyel járhat, a Szut. 444. pontja felhatalmazza a csendőrt, hogy bizonyos esetekben a bűnjeleket a bíróság határozata, vagy a rendőri hatóság felhívása nélkül is őrizetbe vehesse azért, hogy azoknak későbbi bírói, vagy hatósági lefoglalását lehetővé tegye. Ilyen módon, vagyis saját kezdeményezéséből azonban a csendőr csak azokat a bűnjeleket veheti őrizetbe: a) amelyeket a bűncselekmény színhelyén, a terheltnél, vagy a bűnrészesnél talált; b) amelyek senkinek sincsenek birtokában, vagy birtolatában; c) amelyeket, mint bűnjeleket, vagy nyomravezető tárgyakat mások a csendőrségnek önként átadtak és végül d) amelyeknek birtoklása, használata, vagy terjesztése tilos.

A Szut.-nak ebből a rendelkezéséből következik, hogy olyan bűnjeleket, amelyek harmadik, jóhiszemű személyek birtokában vannak, a csendőr a jóhiszemű birtokos, vagy

birtokló hozzájárulása nélkül elvben nem vehet őrizetbe, főként akkor nem, ha az illető személy megbízható és ezért biztosítottak látszik, hogy a bűnlet nem fog elveszni, illetőleg szükség esetén a bíróság, vagy a hatóság rendelkezésére fog állani.

Ilyen jóhiszemű harmadik személynek kell tekinteni a zálogházat is, mert az — feltűnően gyanus esetek kivételével — a benyújtott tárgyakra rendszerint a személyazonosság igazolása és a tárgy eredetének kutatása nélkül szokott zálogköcsönöket folyósítani. A zálogüzlet tulajdonosa tehát nem köteles a csendőrnök a zálogba helyezett tárgyat kiadni annál kevésbé, mert arra köcsönt folyósított, a kiszolgáltatástól tehát anyagi kára keletkeznék.

Ha a csendőr a zálogjegyet gyanúsítottnál (részesnél stb.) megtalálja, az eljárás egyszerű, mert a zálogjegy őrizetbevétele egyúttal a zálogtárgyak meglétét is biztosítja. Mindig meg kell azonban nézni, hogy a zálogjegy mikor jár le. A bűnvádi eljárás ugyanis elhúzódhatik és ha közben a zálogtárgyat ki nem váltják, azt a zálogház tulajdonosának joga van elárvereztetni. Ha tehát a lejárat napja közel van, célszerű, ha az őrs írásban értesíti a zálogházat a zálogjegy őrizetbevételéről és felkéri, hogy a bíróság, vagy a kir. ügyészség intézkedéséig a zálogtárgyat ne árvereztesse el. Erre azután a feljelentés megjegyzés címszáva alatt a kir. ügyészség figyelmét külön fel kell hívni, hogy a zálogtárgy lefoglalását a vizsgálóbírónál idejében indítványozhassa.

Ha a zálogjegy nincs meg, (mert azt a gyanúsított pl. elvesztette, vagy ismeretlen egyénnek eladta), akkor legalább a zálogbavétel napjának megállapítására kell törekedni, mert a zálogházban a zálogtárgy azonosságát esetleg így is meg tudják állapítani. Ilyenkor is célszerű a zálogház könyveiben előjegyeztetni, hogy annak lefoglalása iránt a bíróság intézkedni fog. Ha a zálogjegy harmadik, jóhiszemű személy birtokában van, meg kell kérni, hogy azt a járőrnek önként adja át, ha pedig erre nem hajlandó, figyelmeztetni kell, hogy a bíróság intézkedéséig őrizze meg. Hangsúlyozzuk azonban, hogy ezt az eljárást csak jóhiszemű harmadik személlyel szemben kell követni. Nem lehet jóhiszeműnek tekinteni azt, aki tudta, vagy legalábbis gyaníthatja, hogy a zálogba tett tárgy bűneselekményből származik és esetleg csak azért tette (vagy tette ő maga) zálogba és vásárolta meg nem magát a tárgyat, hanem a zálogjegyet, hogy az orgazdaság gyanujától mentesüljön. Nyomozás tárgyává kell tehát azt is tenni, hogy a zálogjegy birtokosát nem terheli-e orgazdaság, vagy legalábbis a Kbt. 129., 130. vagy 132. §-ába ütköző valamelyik kihágás alapos gyanuja?

Ha a nyomozás során a bizonyítás szempontjából szükségesnek mutatkozik, hogy a zálogba helyezett tárgyakat a járőr, vagy azok tulajdonosa megtekintse, a zálogüzlet tulajdonosát, vagy üzletvezetőjét kell megkérni, hogy ezt megengedje, de erre nem kötelezhető. Csak a zálogbahelyező hozzájárulásával lehet megtekinteni a zálogtárgyat akkor, ha azt a zálogüzlet lepecsételve köteles megőrizni. Az 1881:XIV. t.-c. 7. §-a szerint ugyanis, ha az elzálogosító kívánatára a zálogtárgy az elzálogosítás alkalmával az elzálogosító és a zálogüzlet pecsétjével lepecsételve vétetett zálogba, a zálogüzlet-tulajdonos a zálogtárgyat a kiváltásáig, illetőleg elárvereztetéséig a pecsétek megsértése nélkül tartozik őrizni.

8. Kérdés. Egy nyugállományú csendőregyén gyermeke, aki után az apa családi pótlékot élvez, meghalt. Az apa elmulasztotta a gyermek elhalálzásának bejelentését és a családi pótlékot két éven át jogtalanul felvette. Büntetendő-e a cselekménye?

Válasz. A cselekmény a kincstár sérelmére elkövetett csalás büntette. A Btk. 379. §-a helyébe lépett 1908:XXXVI. t.-c. 50. §-a szerint ugyanis, aki azon célból, hogy magának, vagy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, valakit fondorlattal tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezáltal annak vagyoni kárt okoz, csalást követ el.

Fondorlat minden olyan magatartás, valótlan állítás vagy ténykedés, amely általánosságban alkalmas arra, hogy az adott körülmények között valakit megtéveessen. Fondorlatot nemcsak cselekvéssel, hanem mulasztással is el lehet követni; ilyen eset a valóság szándékos és célzatos elhallgatása, ha törvény, szerződés, vagy elfogadott szokás szerint bizonyos nyilatkozat megtételének lett volna helye (L. Pinczés-féle Btk. I. kötet 796. oldal 2. pont utolsó bek.). Minthogy az állami alkalmazottakat és a nyugállományú egyéneket jogszabály kötelezi arra, hogy minden olyan körülményt, amely az ellátási illetményeik összegét befolyásolja, idejében bejelentsenek, e bejelentési kötelezettség szándékos elmulasztását fondorlatnak

kell minősíteni, különösen akkor, ha a gyanúsított ennek következtében hosszabb időn át őt meg nem illető illetményeket vesz fel.

A kérdésben foglalt esetben a kincstárnak nem tévedésbe ejtéséről, hanem tévedésben tartásáról van szó; t. i. abban a tévedésben, hogy a családtag, aki után családi pótlékot folyósít, még mindig életben van. Egyébként nemcsak az elhalálozás, hanem pl. a törvényes korhatár betöltése, másirányú állami ellátottságnak stb. bejelentésének elmulasztása kettős illetményeknek huzamosabb időn át való rosszhiszemű felvétele stb. is a fentiek szerint minősül.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Helyes következtetés.

Beküldte: KISS JÓZSEF VI. őrmester (Zalaegerszeg).

Kárszász Jánosné hegyi lakos, 1936 aug. 1-én a zalaegerszegi őrsön feljelentést tett, hogy aznap éjjel férjét, aki a szolgálatadója gyümölcsösében örködött, ismeretlen tettes egy karóval orvul megütötte. A férje most is eszméletlen állapotban fekszik a lakásán.

Az öpk. az eset nyomozására engem és Kovács Imre csendőrt vezényelt ki. Bizalmi egyének kíséretében felkerestük a sértettet a lakásán. Ágyban fekvő, vízes lepedőbe csavarva találtuk, de eszméletlenül volt. Bal arcán 5 pengős nagyságú helyen. horzsolás és véraláfutás volt látható. Kérdéseimre, nagyokat nyögve, előadta, hogy az éj folyamán, 23—24 óra tájban kiment a lakásáról a szolgálatadója gyümölcsöskertjébe utánanézni, hogy a majorban dolgozó cséplőmunkások nem lopkodják-e a gyümölcsöt. Amikor a kert déli részében, a kerítés mellett lévő körtéfához ért, egy másik fa mögül balarcára, karóval erős ütést kapott. Az ütéstől eszméletét veszítette és összeesett. Amikor már a földön fektet, támadója még a derekát is össze-vissza rúgdosta, ezért még most sem tud megmozdulni az ágyban. A sértett a tettes kilétére vonatkozólag nem tudott támpontokat adni. Előadta még, hogy felesége reggel fél 4 órakor, a cséplőmunkások által még be nem tetőzött, kb. 7—8 m magas szalmakazal tövében találta őt meg eszméletlenül, és onnan támogatta be a lakásba. Megemlítette a sértett, hogy igen sok haragosa van, mert vincellér és irigylik a kenyerét. Fel is sorolt mindjárt vagy tizet közülök, akik akkor éjjel, a cséplőgép mellett, a majorban aludtak.

Mielőtt a nyomozást megkezdjük volna, a bizalmi egyének kíséretében kimentünk a helyszínre, a gyümölcsöskertbe. Helyszínelés közben gyanúsak tűnt fel nekünk az egész eset. A sértett

előadása nem egyezett a helyszínnel. A sértett megjelölte előadásában azt a körtefát a kerítés mellett, mely alatt akkor állott, midőn az ütést kapta és azt is mondta, hogy a támadója egy másik fa mögött rejtőzött. Ennek a körtefának a közelében azonban csupán fiatal, vékony szilvafák voltak. Ezek mögé nem rejtőzhetett el senki. Az is különös volt, hogy a sértett a körtefa alatt eszméletlenül esett össze és a felesége a jó 50 m távolságban levő kazal tövében talált rá, ugyancsak eszméletlen állapotban. Hogy kerülhetett oda? Az arcon levő sérülés sem volt olyan súlyos, hogy attól egy 37 éves, erős, egészséges ember eszméletét veszítse. A sértett előadása további ellentmondást is tartalmazott. Azt állította ugyanis, hogy az ütéstől azonnal eszméletét veszítette és összeesett. De azt is állította, hogy midőn már a földön feküdt, támadója még a derekát is össze-vissza rugdosta. Honnan tudhatta ezt, ha akkor már eszméletlen volt?

Újból felkerestük sértettet. Megkértem, hogy bontsa le magáról a vizes lepedőt, mert kíváncsi vagyok a derekán levő sérülésre is. A sértett derekán embertenyérnyi nagyságú daganat volt látható, azonban semmi olyan elváltozás vagy jelenség nem volt rajta, ami amellet szökött volna, hogy valaki megrúgta. A sértett továbbra is megmaradt állítása mellett, de kijelentette, hogy azt se bánja, ha abba is hagyjuk a nyomozást, mert nehéz lesz a tettest megállapítani. Mi a nyomozást természetesen nem hagytuk abba. A cséplőmunkásokat, kik az éj folyamán a majorban aludtak, külön-külön megkérdeztük, nem hallották-e az éj folyamán a sértett kiáltását, jajgatását? Senki sem hallott semmit. Azt azonban valamennyien állították, hogy a jajgatást, ha az elhangzott, feltétlenül meg kellett volna hallaniok.

Most már határozottan gyanakodtam arra, hogy a támadás nem történt meg. Gyanúmat megerősítette az is, hogy a sértett a járőrt a nyomozás abbahagyására igyekezett rábírni. Csak azt nem tudtam elképzelni, hogy mi készíthette a sértettet a valótlán feljelentés megtételére.

Újból a helyszínhez folyamodtunk. Másnap reggel sértett feleségét kihívtam a kérdéses kazalhoz. Megmutattattam magamnak, hogy pontosan hol, milyen helyzetben talált rá a férjére és megkérdeztem, hogy hol volt férje sapkája. Az asszony mindent pontosan bemutatott és elmondta, hogy a férje sapkáját a kazal tövében, a szalma közt, üregével felfelé találta meg. Ekkor már biztosra vettem, hogy a valótlán feljelentésre irányuló feltevés helyes. Az ágyban fekvő sértettnek elébetartam megállapításaimat és az ellenmondásokat, majd felszólítottam, hogy ismerje be a valóságot, mert minden körülmény arra mutat, hogy sérüléseit és kövekeztében kaphatta. A sértett erre beismerte, hogy 23–24 óra közötti időben a lakásáról ittas állapotban kiment a szérüskertbe. Az éjszakát a befejezetlen, 7–8 m magas szalmakazal tetején akarta tölteni. Amikor a létráról a kazalra átlépett, a laza szalma megcsúszott a lába alatt, ő a kazal tetejéről fejfelé leesett és súlyos sérüléseit ettől az eséstől kapta. Védelmére felhozta, hogy szégyelte ittasságát és a balesetét, ezért eszelte ki a gyümölcsösökertben történt támadás meséjét.

Ezen a helyen többször írtunk már arról, hogy a sértett szavát nem szabad mindig készpénznek venni. Az emberi lélek bonyolult szerkezet. A gyakorlatban számtalan olyan indítóokkal találkozunk, amelyek a sértettet valótlán tényállások vagy adatok előadására készíthetik. Ezért óvatosságra és kételkedésre van szükség. Alaposan mérlegelni kell a sértettől hallottakat. Vizsgálni kell, hogy nem mutatkoznak-e ellentmondások.

A leírt esetben is megismertünk egy ilyen indítókat. Ennek a gyakorlati szolgálatban, adott esetben, jó hasznát vehetjük.

II.

Pórljárt mesélők.

Beküldte: NAGY JÓZSEF II. törzsrőrmester v. (Gacsály).

1930 július 1-én a kenézlői örsön egy ottani főmérnök feljelentést tett, hogy Kenézlő község határában, a tiszaparti füzesek közt levő fürdőkabinjából ismeretlen tettes 41.50 P értékű fürdőruhákat lopott el.

Az örs járőre, melynek tagjai Nagy József II. törzsrőrmester v. és Simon Ferenc csendőr voltak, a nyomozást a helyszínen kezdte meg. A sértett kabinját a lopás felfedezésekor bezárt állapotban találták. Erőszak nyomai nem látszóttak. A járőr egyéb használható nyomokat a kabinban és a környék homokos talaján sem talált. A kabinajtó zárját a járőr leszereltette és széjjelszedette. A zár belső részeinek vizsgálatakor a poros, olajos belső részeket két karcolást fedezett fel. Ebből arra következtetett, hogy a tolvaj a kabinajtót tolvajkulcsal nyitotta ki és ugyanazzal újból be is zárta.

A nyomozó járőr sorra vette a környék nyilvántartott közértalmúit, különösen azokat, akik foglalkozásuk vagy bűnöző múltjuk után ítélve a zár felnyitásához értettek, de ezek valamennyien kifogástalan alibit igazoltak. Ezután a járőr abból indult ki, hogy akár helybeli, akár idegen is volt a tolvaj, a drága fürdőruhákat mindenesetre máshol igyekszik értékesíteni. A további nyomozást a járőr ilyen irányban folytatta. Négy nap fáradtságos nyomozás után eljutott Tokaj községbe, ahol a Tisza Ármentesítő Társulat irodájában aziránt érdeklődött, hogy a lopás idejében nem fordult-e meg olyan hajó a helyszín közelében, amelyről ott valaki leszállhatott. A járőr itt értesült arról, hogy a Tisza nevű tanyahajó a közelben a Földművelési Minisztérium részére méréseket eszközöl. Megtudta az is, hogy ez a hajó a kérdéses időben a lopás színhelye közelében is megfordult.

A járőr a hajó parancsnokától engedélyt kért a hajó személyzetének kikérdezésére. A parancsnok az engedélyt megadta, de egyben kijelentette, hogy a személyzet csupa kipróbált, régi emberekből áll és ezekért a kezét tűzbe teszi. A kikérdezések fogantatásához a parancsnok a kormányost adta a járőr mellé.

A járőrvezető az egybegyűjtött hajószemélyzettől megkérdezte, hogy közülük a kérdéses időben, a helyszín közelében szállt-e valaki partra a hajóról? Senki sem jelentkezett.

A kormányostól a járőr bizalmasan megtudta, hogy a hajó személyzete közül kik azok, akik zá-

rakhoz, lakatokhoz értenek. A kormányos két munkást jelölt meg. A járőr a két munkással alibit igazoltatott. Ennek során kiderült, hogy a lopás idejében, a helyszíntől körülbelül 1 kilométernyi távolságban mindketten jártak a parton. Mivel ez a két munkás az első kikérdezés alkalmával elhallgatta, hogy a parton járt volna, a járőr gyanút fogott és a hajó parancsnokától engedélyt kért a hajó átkutatására. A járőrvezetőnek eszébe jutottak az iskolában tanultak, az ugyanis, hogy a hajósok a csempészett vagy lopott holmit a hajók ketős fene között levő ürben szokták elrejtetni. Az ellopott fürdőruhákat a járőr ezen a helyen — burgonyával és zöldséggel letakarva — meg is találta.

A gyanúsítottak külön-külön történt kikérdezésük alkalmával azzal védekeztek, hogy a fürdőruhákat nem lopták, hanem úgy találták. A Tisza-parton ugyanis egy gyermeket láttak a füzesben, aki csomagot cipelt. Rákiáltottak a gyermekre, aki a csomagot eldobta és elfutott. Ők a csomagot magukhoz vették. A fürdőruhák voltak benne. A járőr ezzel a felvilágosítással nem érte be, hanem a két gyanúsítottat külön-külön kivezette — bizalmi egyének kíséretében — a helyszínre, hogy mutassák meg pontosan: merről jött a gyermek, honnan kiáltottak rá, hol dobta el a csomagot és merre futott el. A két gyanúsított mindenben meghazudtolta egymást. Mindegyikük más helyet és irányt jelölt meg. Csupán abban egyeztek, hogy mindketten olyan helyet mutattak, amely a balsai révhez csupán 50–60 méter távolságra volt. A járőr kikérdezte a révést, hogy hallott-e a kérdéses időben kiáltást? A révész semmit sem hallott. A járőr kísérlet útján meggyőződött arról, hogy a révésznek a kiáltást — ha az valóban elhangzott — feltétlenül meg kellett volna hallania.

A járőr mindezeket a gyanúsítottak elé tárta, akik most már beismerték, hogy a kabinlopást ők követték el. Az ajtót egy meghajlított dróttal nyitották ki és csukták be. Összebeszéltek, hogy abban az esetben, ha a fürdőruhákat a csendőrség megtalálja náluk, a gyerekekről szóló mesével védekeznek. Úgy okoskodtak, hogy a talált holmi megtartásáért enyhébb büntetés jár, mint a lopásért. A fürdőruhákat a Heves megyében lakó hozzátartozóiknak akarták elvinni.

Helyesen járt el a nyomozó járőr, midőn a kabinajtó zárját leszerelte, széjjelszedte és megvizsgálta. Ennek segítségével sikerült megállapítania, hogy a zárat tolvajkulccsal nyitották ki, ez viszont már bizonyos támpontokat nyújtott arra vonatkozólag is, hogy a tettest kik között kell keresni.

A két tolvaj összebeszélt és a nyomozó járőrt azzal akarta félrevezetni, hogy a lopott holmit találták. Ennek az ellenkezőjét igen nehéz bizonyítani és az más módon, mint ahogy a járőr ebben az esetben eljár, nem is lehetséges. Az előadásoknak a helyszínen való ellenőrzése hozta meg a sikert. A tettesek nem beszélték meg eléggé alaposan a csendőröknek feltáralandó meséjüket és így a turpisság azonnal kiszült, amidőn a járőr őket külön-külön kivitte a helyszínre. Ez az eljárás a bizonyítékszerzés szempontjából reménytelen esetekben is rendszerint célravezető és ezért ajánlható.

A magyar irodalom értékeit olvassa

Esak a jó könyv ér pénzt!

Kérdezze meg tőlünk ezek címeit!

Írja meg,

milyen tárgyú könyveket szeretne olvasni;

történelmi-, társadalmi regényeket, útleírásokat, regényes életrajzokat, színdarabokat, elbeszéléseket, természettudományi-, művészeti-, társadalmi-, stb. kérdésekkel foglalkozó munkákat, verseket?

Ha kívánja, örömmel segítünk azok beszerzésénél.

*Válogassa olvasnivalóit!
A jó könyv jó barát!*

Kárpátaljáról.

Vitéz Thassy-Plavenszky őrgy. felv.

III.

Uzsora.

**Beküldte: KOVÁCS SÁNDOR I. őrmester
(Balatonfüred).**

Sz...-on, 1935 szeptember 30-án az őrs egyik járőrének, melynek tagjai Kovács Sándor I. őrmester és Bognár József próbaesendőr voltak, egy ottani kovácsmester azt panaszolta, hogy Paraj István fuvaros a tengeri földjéről 42 P értékű tengerit leszedett és ellopott.

A járőr mezőrendőri kihágást látott fennforogni, ezért a kovácsmester panaszát a községházán felvette és nyilatkozatot íratott alá vele. Ezután Paraj Istvánt hívatta a községházára. Paraj István egy pillanatig sem tagadta, hogy a tengerit, a kérdéses egy hold föld termésnek felét, leszedte és hazahordta, de azzal érvelt, hogy ezt ő jogosan tette, mert a tengeri az övé volt, már pedig a sajátját senki sem lophatja el.

A járőr ezzel a magyarázattal természetesen nem érte be, hozzáfogott Paraj részletes kikérdezéséhez, de nem sokra ment vele. Paraj folyton csak azt hangoztatta, hogy nem lopott, mert a tengeri az övé, az egész ügyet ő különben is majd elintézi a feljelentést tevő kovácsmesterrel. A járőrvezetőnek az volt az érzése, hogy Paraj valami oknál fogva nem akar nyíltan beszélni a bizalmi egyének jelenlétében, mert észrevette, hogy Paraj folyton feléjük pislog, ezért kiküldte a két bizalmi egyént. Alig távoztak, Paraj nyelve máris megoldódott. A következőket adta elő:

Ő a község szerződöttetett utcaöntözője. Két rossz lova volt. Ezek ezt a munkát már nem bírták. Eladta őket 190 pengőért, de ezért az összegért nem tudott jobb lovakat vásárolni, pénze pedig nem volt több. Még 150 pengőre lett volna szüksége. Paraj szorultságában a kovácsmestertől kért kölesön 150 pengőt. A kovácsmester a kölesönt a következő fel-

tételek mellett volt hajlandó folyósítani: Paraj tartozik a kölesönt szeptember 30-ig visszafizetni. Március 26-tól — a kölesön folyósításának napjától — szeptember 30-ig terjedőre időre, tehát kereken 6 hónapra, kamat fejében, Paraj tartozik a határban levő egy hold földjét tengerivel bevetni, megmunkálni és a termés felét a kovácsmesternek beszállítani. Paraj sokalta ezt a magas kamatot, de szorult helyzetében belement. A kovácsmester az egyik sz...-i ügyvéddel adóslevelet állíttatott ki, melyben a már említett kikötéseken felül az is benne volt, hogy ha Paraj szeptember 30-ig nem fizetné vissza a 150 pengőt, akkor a kovácsmester fizet Parajnak további 100 pengőt, de ennek fejében az egy hold föld a kovácsmester birtokába megy át és az átiratási költségeket is Paraj tartozik fizetni. Paraj az adóslevél aláírása előtt tiltakozott ez ellen az újabb kikötés ellen, amelyet a kovácsmester az előző szóbeli egyezség során nem is említett. A kovácsmester azonban ragaszkodott ehhez, azzal, hogy különben nem ad pénzt. Paraj lélt attól, hogy elveszti a kenyerét, mert lovak nélkül nem tud eleget tenni a községgel szemben szerződésileg vállalt kötelezettségének és ezért, szorult helyzetében az adóslevelet aláírta. Mivel az egyezségük értelmében ő csupán csak a fél termést volt köteles átadni a kovácsmesternek, az őt megillető részt leszedte és hazavitte. A kovácsmester azért tett ellene feljelentést, mert az utóbbi időben az egyezséget már úgy magyarázta, hogy már nem csupán a fél-, hanem az egész termés őt illeti.

Paraj azt is elmondotta, hogy a 150 pengőt szeptember 29-én és 30-án is elküldte a kovácsmesternek. A kovácsmester azzal az indokolással nem vette át a pénzt, hogy nincs nála az adóslevél. Ebből arra következtetett, hogy a kovácsmester a lejárat nap elmúlására és ezzel arra spekulál, hogy az ő 400 pengő forgalmi értékű földjét 250 pengőért megszerezze.

Paraj két olyan tanút is megnevezett, akik állításai valóságát a járőr előtt igazolták. A sértettől ilyenképpen gyanúsított lett. Az őrs a kovácsmestert uzsora vétségéért feljelentette a kir. ügyészségnél. A kapzsi kovácsmester elnyerte büntetését, de Parajnak megmaradt a fél tengeri termése és a hold földeskéje is.

A tanulság ebből az, hogy a nyomozó csendőr ne érje be soha azzal, amit a feljelentő, sértett, tanu vagy a gyanúsított mond. Igyekezzenek a gondolataikba bepillantani és minden elhangzott szónak a gyökeréig hatolni. A járőr alapossága ebben az esetben egy sajnálatraméltó kis ember érdekeit védte meg egy kapzsi uzsorás nyereségvágya ellen. Az uzsorásokat nehéz leleplezni, mert körmönfont ravasz bűnözők. További nehézségeket okoz rendszerint az, hogy a kiuzsorázottak hírnevüket féltve, vagy szégyenérzetből sokszor maguk sem őszinték és sok mindent igyekeznek a nyomozó csendőr előtt elhallgatni vagy más színben feltüntetni.

Véleményeinkkel úgy vagyunk, mint zsebóráinkkal; egy se jár egyformán, mégis mindenki a sajátjában bízik.

POPE

HIREK

Vitézi Bál. Február hó 3-án esti 10 órai kezdettel tartják meg a Vitézi Bált a pesti Vigadóban. A bál legfőbb védnökkéségét a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* és a *Főméltóságú Aszszony* voltak kegyesek vállalni. A belépőjegyek ára a tisztikar és hozzátartozói részére: személyjegy 5 P, 3 személyes családi jegy 12 P. Jegyek kaphatók: I. Királyi palota, I. alagsor 14. sz. szoba, IV., Váci-utca 62. szám, távbeszélő: 38-35-77, és VIII., Üllői-út 8. sz. Meghívó egyenruhában megjelenő tisztek (hasonállásúak) részére nem szükséges, ismerősök részére igényelhető a bálirodában. Asztaligénylés: február hó 2-ig a bálirodában.

Fegyverhasználatok. A nagyszöllősi őrs állományába tartozó *Kozma István* törzserőrmester jv. és *Pázmány András* próbacsendőrből álló járőrt január hó 15-én 12 óra 15 perckor, Takács István ottani lakos megtámadta. Pázmány próbacsendőr Takács ellen szuronyfegyvert használt. Takács sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Csendőregyén nem sérült meg. — Az ublyai őrs állományába tartozó *Urunkei Mihály* és *Rácz István* csendőrökből állott járőrt, január 20-án 22-23 óra között Ublya község Hangyaszövetkezetének kocsmahelyiségében, szolgálat közben Hlinka Mihály és társai megtámadták. *Lajkó József* csendőr szolgálaton kívül, a járőr segítségére sietett. Járőr a támadók ellen löfegyvert, *Lajkó* csendőr pedig kardját használta. A fegyverhasználat következtében *Tatics György* és *Geletics Mihályné* meghaltak. *Klimik Jánosné* életveszélyes sérüléssel az ungvári kórházba szállított. A járőr tagjai 8 napon túl, de 20 napon belül, míg a szolgálaton kívül fellépett *Lajkó* csendőr 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. A támadók közül az őrs három elfogott. A többi támadó megállapítására az intézkedéseket megtették.

Csendőrájáró megtámadása. A pákai őrs állományba tartozó *Horváth József X.* csendőr és *Nemes József I.* próbacsendőrből állott járőrt január 15-én *Bundics József* iklobódóczi lakos — kikérdezése közben — hirtelen puszta kézzel megtámadta és Horváth csendőrt homlokán ütötte. Erre járőr *Bundicsot* elfogta, megbilincselve az őrsre kísérte, majd nyomozás után a kir. ügyészségnek átadta.

Csendőregyén megtámadása. Az ökörmezői őrs állományába tartozó *Szilágyi István* törzserőrmestert január 6-án 12-13 óra közötti időben, szolgálaton kívül, a község utcaján *Tyuskay Miklós* ottani lakos, magánzó, ittas állapotban megtámadta és puszta kézzel, egy ízben, minden indok nélkül megütötte. *Szilágyi* törzserőrmester 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

Csendőregyén megsérülése. A nemeskúti őrs állományába tartozó *Pintér Antal* csendőr, mult hó 12-én 22-23 óra közötti időben, eltávozásról történt bevonulása alkalmával *Nemeskosut* és *Galánta* közötti útvonalon, saját motorkerékpárjával egy fagyos göröngynek nekiment, minek következtében a motorkerékpárról leesett, fején és mindkét kezén megsérült. Sérülése 20 napon belül gyógyul.

Elfogott egyén szöke. Az ógyallai őrs állományába tartozó egyik járőr őrizetéből *Illik István* udvardi lakos, elfogott egyén, Ógyalláról történt kísérés közben megszökött. A szökevény kézrekerítésére szükséges intézkedéseket megtették.

Dienes Andor g. főhadnagy február 13-án 11 óra 5 perckor a kassai rádióban előadást tart „Költők katonasírban” címmel, Balassa Bálint, Petőfi Sándor és Gyóni Géza hősi halált halt lángelkű költőink utolsó perceiről és haláluk körülményeiről. Az előadást olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Megjelent a csendőrségi büntetőtörvénykönyv új kiadása. Kevés szakkönyvnek volt az utóbbi időkben olyan sikere, mint a csendőrség két, kiválóan értékes tansegédletének: a bűnügyi nyomozásnak és a büntetőjogi kézikönyvünknek. Örömmel állapítjuk ezt meg most abból az alkalomból, hogy a *Miskolczy-Pinczés: „A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára”* című hatalmas munka első kötetének új kiadása jelent meg. E büntetőjogi tansegédletünk nemcsak a csendőrség körében, hanem a testületen kívül is osztatlan elismerést kellett. Kiválóan sikerült gyakorlati összeállítás, sajátos rendszere, amely a terjedelmes és bonyolult joganyagot könnyen áttekinthetővé teszi s mindezek mellett könnyed, népszerű és mégis színvonalat tartó megírási módja, amely a száraz anyagot is élvezetessé, olvasmányoszerűvé teszi, mind külön értékei ennek a munkának. Az olvasó sokszor észre sem veszi, hogy szakkönyvet olvas, anynyira lekötik a figyelmét és érdeklődését a könnyed és érdekes magyarázatok. Sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy e munkát — bár kifejezetten a csendőrség számára készült — az igazságügyminiszter úr az összes kir. ügyészségek, a honvédelmi miniszter úr a honvéd- és csendőrigyészségek, a pénzügyminiszter úr pedig a határőr tiszti parancsnokságok számára megrendelte és hogy pl. a csendőrségen kívül a m. kir. rendőrség körében is igen elterjedt. A munkának 1937-ben kiadott első kötete a mult év végén elfogyott; most jelent meg az első kötetnek 1940. évi új kiadása. Az új kiadás felöleli az 1939. év végéig megjelent összes törvényeket, amelyek büntetteket vagy vétségeket állapítanak meg, ebből a szempontból tehát a magyar jogi szakirodalom legújabb teljes anyagi büntetőtörvénykönyvének tekinthetjük. A szerzők az új kiadást a gyakorlati tapasztalatok alapján egyébként is sok tekintetben kiegészítették: az általános rész fejezetei új fejezetismertetésekkel, a különös rész pedig új, gyakorlati magyarázatokkal bővült. Bátran állítható, hogy most már nem igen merülhet fel a csendőr közbiztonsági és nyomozó szolgálatában olyan anyagi vagy alaki büntetőjogi kérdés, amelyre a munka részletes magyarázatot és mind az oktatóknak, mind a hallgatóknak kimerítő tájékoztatást és határozott útmutatást ne adna. A kötet a Stádium nyomda könyvkiadó oszálánál jelent meg, az ára változatlanul 9.— pengő, amely háromhavi részletben is fizethető. A második kötet nem változott.

Megjelent a Magyar Tartalékos Tisztek Lapja. Fontos új lap indult meg január 5-ével: a *Magyar Tartalékos Tisztek Lapja*, amely lényegében a tartalékos tisztek korszerű katonai továbbképzésével foglalkozik, de ennek keretében tartalmas és érdekes tájékoztatást nyújt a honvédelem minden irányú kérdéséről. Régióta várta ezt a lapot nemcsak a tartalékos tisztikar, hanem az egész magyar értelmiség. Katonanemzet vagyunk! Érdeklődésünk és ragaszkodásunk a honvédelem ügye iránt nem merülhet ki csupán érzelmekből, hanem a katonai szolgálat szükségzerű ellátásához és a harc sikeres megvívásához kell elméleti és gyakorlati felkészültséggel kell rendelkezünk. A rendszeres katonai kiképzésen kívül ez az új lap segít a nagy cél eléréséhez. A m. kir. Honvédség főparancsnokának kívánságára ez a lap a jövőben harcászati és egyéb feladatokat is közöl, úgyhogy a lap olvasóit közvetlenül bekapcsolja a szaktovábbképzés munkájába is. Az első számba a bevezető cikket vitéz *Dálnokfalvi Bartha Károly* honvédelmi miniszter írta. *Zrínyi Miklós* szellemétől vezettetve megvilágítja az új lap célját, amely három irányú: a katonai tudás és az egészséges harci szellem fejlesztése, a nemzetvédelmi és nemzetnevelő hivatás támogatása, valamint a bajtársi együttérzés ápolása. Ezután rövid közlemény foglalkozik a tartalékos tisztek korszerű vezetői kiképzésével, a tartalékos tiszti intézmények történeti fejlődésével, majd rendkívül időszerű fejtegetés következik a nyugati hadszíntéri helyzet megítéléséről és várható fejleményeiről, végül magas színvonalú eszmefuttatás emeli ki a gyalogságnak, a „fegyvernemek királyának” ma is döntő szerepét és jelentőségét.

Csendőrségi Közlöny, 2. szám. Szabályrendeletek. Búza és rozs kiörlési arányának megállapítása, valamint az egységes jellegű kenyér készítése. Megemelt járandóságok újabb megállapítása. „E-56-hoz” jelzésű „Utasítás a topográfiai térképek nyilvántartására” című szolgálati könyv jelzésének megváltoztatása. Gépjárművek hajtására szolgáló benzin-szszkeverék (motalkó) fogyasztásának szabályozása tárgyában kiadott 8230/1939. M. E. számú rendelet végrehajtása.

Az értékes szakecikkek kivül könyvismertetés, lapszemle és közérdekű szerkesztői üzenetek tarkítják a lapot, amely a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának közreműködésével havonta kétszer jelenik meg. Évi előfizetése oly alacsony (2.40), hogy mindenki különösebb megterhelés nélkül megrendelheti.

Csendőrségi Zsebkönyv (1940. évi) helyesbítése: Az 50. oldalon *Györgypál Ferenc* g. hadnagy az 1939 május 1-i rangnapos g. hadnagyok közé jelölendő *Alkay Ernő* után. A 143. oldalon a veszprémi 1. szárnynál a *Szentpál-i* őrs helyes megnevezése *Szentgál-i*, ugyanazon oldalon a cseszneki őrs telefonja nem *Bakonyszentmihály*, hanem *Bakonyszentkirály* 10/3.

A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat, *A Magyar Szárnyak* januári száma most jelent meg.

Érdekes újsívi beköszöntője mellett cikket írtak vitéz *Laborczy Rezső* repülőezredes, *Bisits* repülőörnagy, *Jakabos Rezső* repülőfőhadnagy, vitéz *Rákosi György*, *Stef Tibor* és *Raczkó Lajos*. *A Magyar Szárnyak* mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VIII., Üllői-út 12.) kívánatra ingyen küld.

A tengeri aknahreről és aknavédelemről közöl érdekes, tudományos cikket a *BUVÁR* januári száma. A gazdag tartalmú folyóirat cikkei közül kiemeljük még *Lőrincz Zoltán* S. J.: A finn-magyar rokonság felfedezése; *Molnár Vilmos*: Hogyan edzik magukat a finnek; *Pongrácz Sándor*: A virág eredete; *Tokody László*: Kőbevésett legendák és *Siklóssy László*: Herend című cikkét. Különös érdeklődésre tart számot „A tudomány műhelyéből” rovat kis finn-lexikona, mert röviden elmondja mindazt, amit a finnekről tudni kell. A *BUVÁR* *Cavallier József* dr. szerkesztésében és a Franklin Társulat kiadásában jelenik meg.

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe. A pécsi IV. honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítő tanfolyamain — ahol egy évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség, határőrség és csendőrség tagjainak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkozzam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelezőoktatásban részesítem, úgyhogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja, csupán a vizsgák előtt kell 2-4 hétig nálam tartózkodni, ahol akkor a tanulók délelőtt és délután is alapos oktatásban részesülnek. Erre csak szabadságon van lehetőség. A személyes oktatás tartama alatt a magántanulók elhelyezéséről és ételmezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálam tartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az őrsön. Az oktatás legalább egy havi előkészítési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgázni lehet az év júniusában, decemberében és kivételes esetekben, szeptemberben. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek. Ha valakinek a négy középiskolája már megvan és érettségit szeretne tenni, úgy

reál, reálgimnázium, gimnáziumi vagy kereskedelmi magánvizsgára is előkészítem. Az első polgári letéveséhez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, határőrség és csendőrség sok tagját készítettem elő szép eredménnyel. Voltak, akik a négy polgári osztályt 18 hónap alatt végezték el. Legutóbb, 1938 december havában öt csendőr-tanítványom tett magánvizsgálatot. Négy az első, második osztályból összevont vizsgálatot, egy pedig az első osztályból, vagyis öten összesen kilenc osztályból tettek sikeres magánvizsgálatot. Buzdításul megemlítem, hogy magam is, mint teljesen árva, minden támogatás nélkül, magánúton végeztem el tanulmányaimat. Öt középiskolával vonultam be és mint katona érettségiztem, elvégeztem a kereskedelmi akadémiájai tanfolyamot, az egyetemem és két doktori diplomát szereztem. Többek érdeklődésére közlöm továbbá, hogy az őrsőkön lakó nős csendőrök fiú- és leánygyermekének magánúton való előkészítését is vállalom. Ezek természetesen külön csoportban részesülnek oktatásban. Ez főleg a nehéz helyzetben levő, többgyermekes családokra kedvező, mert az iskoláztatási költség így lényegesen kevesebb, mint a rendes tanulók költsége, akiket tíz hónapon át a távoli városban kell iskolába járattatni. Minden levélben való érdeklődésre kettős válaszbélyeg ellenében készséggel adok felvilágosítást. Német, francia és angol nyelvek, továbbá számtan és mértan tanítását külön is vállalom. Dr. *Stimáczy Dömjén*, Budapest, VI., Aréna-út 140. fsz. 12.

Keresik:

Erdélyi Sándort, aki 1919. évben kb. 40—43 éves lehetett, 1919. évben a Felvidékről menekült Budapestre, ahol a 23. karhatalmi századhoz volt beosztva, keresi *Jegenyés Pál* tiszthelyettes, *Köbölkút*. — *Padlovics Imre* ny. áll. tiszthelyettes vagy törzsrőrmestert (valószínűleg nevét megmagyarosította), aki legutóbb a zirci őrsön teljesített szolgálatot, családi ügyben keresi *Pap János* törzsrőrmester, *Pestszentimre*. — *Gál Gábor* ny. áll. csendőr törzsrőrmestert keresi *Táfiacsuk Illés* gyertyánligeti lakos. *Gál* állítólag legutóbbára a nagylétei őrsön teljesített szolgálatot, 1914—1916. években pedig a gyertyánligeti őrsön is szolgált. *Harcitéri* szolgálati idő igazolása végett keresik. Aki valamit tud nevezettről, közölje a gyertyánligeti őrsparancsnoksággal. — *Jánosi Mihály* Marostorda-megyei születésű volt csendőrőrmester, kinek nővére Budaházaán *Sikó Elek*hez ment férjhez, fontos ügyben közölje a címét *Ravasz Mihály* Székesfehérvár, *Szedő-u. 53* alatti lakossal.

Az alább felsoroltak közülük a szerkesztőséggel, mert a címükre küldött Csendőrségi Lapokat régi őrsük új állomáshelyükre továbbította utánuk, de a lap onnan is visszajött a szerkesztőséghez olyan megjegyzéssel, hogy ismeretlenek: *Andó András* csendőr, *Apátfalva*, *Balázs István* csendőr, *Makó*, *Bártfai András* csendőr, *Tiszkeszi*, *Bolvári András* csendőr, *Németkér*, *Fincza Endre* tiszthelyettes, *Beremend*, *Horgitai Antal* törzsrőrmester, Budapest, v. *Hegedűs József*

AZ ORSZÁG LEGMODERNEBBÜL FELSZERELT
BEMUTATÓ TERMEI A

Nagykovácsy
ÜZLETHÁZ
RÁDIÓ OSZTÁLYÁN

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET — DÍJTALAN BEMUTATÁS

LICSÁJÉR JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGÓGYÁRTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

SPECIALISTA AZ AUTÓRUGÓK GYÁRTÁSÁBAN.
MINDENFÉLE KOCSIKHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.

Wellner evőeszköz

az asztal díszé

próbacsendőr, Nográdverőce, *Horváth József X.* esendőr, Páka, *Horváth László* őrmester, Makó, *Kovács Béla I.* esendőr, Huszt, *Molnár György* próbacsendőr, Baktalórántháza, *Kovács Lajos* őrmester, Huszt, *Nemeskéri (Norcen) Viktor* próbacsendőr, Kutas, *Németh Ferenc* próbacsendőr, Derecske, *Ország István* esendőr, Maglód, *Paulincsik János* törzsőrmester, Munkács, *Pinczés Lajos* tiszthelyettes, Szigetvár, *Pintér István* esendőr, Bakóca, *Porogi Rókus* őrmester, Huszt, *Pusztai István* esendőr, Kiskunhalas, *Varga István* esendőr, Homok, *Varga József I.* törzsőrmester, Baktalórántháza és *Vincze István* esendőr Csanádapáca.

Felhívjuk újból a figyelmet a honvédelmi miniszter úr 80.967/eln. 20.—1939. számú körrendeletére (13/1939. Cs. K.), amely szerint *áthelyezés, tartós vezénylés és egyéb, előreláthatóan 3 hónapot meghaladó távollét esetén, a címváltozásról az érdekelteknek kell a Csendőrségi Lapok szerkesztőségét értesíteni.*

Regényünk, „Vak Miska és a többiek“ folytatását egyelőre be kell szüntetnünk a helyvel való kényszerű takarékoskodás miatt.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: *Pap Jenő* tiszthelyettest közlekedési őrsparancsnokká és *Bognár Lajos I.* törzsőrmestert ideiglenes híradó őrsparancsnokká kinevezték.

Véglegesítették a debreceni VI. kerületben: *Hegedüs József* csendőrt, az előírt próbaszolgálati idő és a járőrtársiskola eredményes elvégzése után.

Házasságot kötöttek, Homoki László főhadnagy Pethő Erzsébet-Paula úrhölgygel Budapesten, továbbá a budapesti I. kerületben: Kovács Sándor III. törzsrőmester Ábrahám Olgával Kecán, Horváth János V. törzsrőmester v. Tóth Ilnával Kókán; a székesfehérvári II. kerületben: Tabi István őrmester Szentmártoni Erzsébettel Téten; a szombathelyi III. kerületben: Jánossy Gyula tiszthelyettes Unger Terézszel Körmenen, Nagy Károly I. törzsrőmester Tóth Rozália-Margittal Nádasdon, Horváth János IV. törzsrőmester Nemes Piros-Margittal Nemesszállókon, Tóth Sándor II. törzsrőmester Kovács Ilnával Lentiben; a szegedi V. kerületben: Kézér Kálmán őrmester Csernus Máriával Szegeden; a debreceni VI. kerületben: Szabó Sándor II. törzsrőmester M. Kincses Rózával Okányban, Gömcsi Antal törzsrőmester T. Szilágyi Veronikával Újfehértón, Mónus Pál tiszthelyettes Pásztor Erzsébettel Hódmezővásárhelyen, Sági Gyula törzsrőmester Dobó

Margittal Debrecenben, *Ombodi Károly* törzsrőmester Kéki Róza-Erzsébettel Hajdunánáson, *Horváth Károly II.* törzsrőmester Donkó Máriával Jászladyban; a miskolci VII. kerületben: *Morvai János* törzsrőmester Gál Máriával Fizesabonyban; a kassai VIII. kerületben: *Jónás János* tiszthe-lyettes Jankovics Máriával Balatonkenesén, *Lóránt Ferenc* törzsrőmester v. Ruttkay Bertával Baktalórántházán, *Tóth István* őrmester Gyulafalvi Ilonával Szinben, *Hamar László* törzsrőmester Szegedi Máriával Maklárán, *Varga Béla* őrmester Boda Erzsébettel Bánhidán, *Bordás András* őrmester Varga Annával Sátoraljaújhelyen, *Berki Gyula* törzsrőmester G. Sóvágó Máriával Hajduböszörményben, *Szilágyi Sándor I.* törzsrőmester Doby Paulával Romocsaházán, *Czukor Béla* őrmester Rolicsek Erzsébettel Sándorfalván, *Gonda András* törzsrőmester v. Rácz Évával Decs községben.

Született: vitéz *Sellyey Vilmos* alezredes feleségének *Erzsébet* leánya; a budapesti I. kerületben: *Harangozó Mihály* őrmester feleségének *Julianna-Eszter* leánya; a székesfehérvári II. kerületben: *Fülöp József I.* tiszthelyettes feleségének *József* fia, *Mecséri István* tiszthelyettes feleségének *István* fia, *Németh József IV.* törzsőrmester feleségének *Tibor-József* fia; a szombathelyi III. kerületben: *Katona József* törzsőrmester feleségének *József-Sándor* fia, *Siklósi István* törzsőrmester feleségének *István-Ferenc* fia, *Németh József VII.* tiszthelyettes feleségének *István* fia; a pécsi IV. kerületben: *Küvér Sándor* törzsőrmester feleségének *Ilolya-Györgyike* leánya; a szegedi V. kerületben: *Papp Gyula I.* tiszthelyettes feleségének *Julianna-Mária* leánya, *R. Kiss Sándor* törzsőrmester feleségének *István* fia; a debreceni VI. kerületben: *Takács István* törzsőrmester feleségének *Teréz* leánya; a miskolci VII. kerületben: *Bagi László* törzsőrmester feleségének *László-István* fia; a kassai VIII. kerületben: *Kelemen János* törzsőrmester feleségének *István* fia, *Arnóti Albert* törzsőrmester feleségének *Ilona-Margit-Anna* leánya, vitéz *Kéki Gyula* tiszthelyettes feleségének *Gyula-Miklós* fia, *Eszenyi János* törzsőrmester feleségének *Sára-Erzsébet* leánya, *Pásztor Gyula* törzsőrmester feleségének *Erzsébet-Éva* leánya, *Nemes Jenő* törzsőrmester feleségének *Ilona-Terézia* leánya, *Dankó Mátyás* tiszthelyettes feleségének *Ilona-Mária* leánya.

Halálozás. *Garai János* ny.áll. tiszthelyettes Budapesten, *Pori Ferenc* csendőr Budapesten, *Léhn György* próbacsendőr Berzencén, *Heronyányi Pál* tiszthelyettes *Erzsébet* leánya Böhönyén, *Husi Lajos* alhadnagy *Lajos* fia Balmazújvároson, *Nyák Lajos* ny. tiszthelyettes *felesége* Sajókeresztúron, *Nemes János* törzssörmester *felesége* Miskolcon, *Azari Sándor* ny. tiszthelyettes Sátoraljaújhelyen, *Kindl István* ny. törzssörmester Mérenken meghalt.

A J Ó N É M E T K Ö N Y V

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,
BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.
Speciálítás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

SCHMIDT GYULA

EZÜSTÁRÜGYÁR udvari szállító,

Budapest, VII., Nyár-utca 13.

Telefon: 140-135.

A'coitva 1882.

A m. kir. Honvédség szállítója.

NAGY KÁROLY és VASVÁRY MIKLÓS új és használt
Nóder-utca 30.
Tévébeszélő: 126 — 243. **ÍRÓGÉPEK**

Csere, vétel, eladás

HORNYÁK SZILVESZTER
RÁDIÓANTIKVÁRIUMA
Bethlen Gábor utca 4. Baross tér sarok
KELETI KÁVEHAZ MELLETT

TELEFON: 14-42-03.

Kérje most megjelent árjegyzékemet:

Csekk számla száma: 37.307.

Automata Super

aut. nyomógombos hangoló
aut. szelektívitas szab.
aut. fűtő szab.
széthúzott rövidhullámzóv
ÁRA P 675.
Készítés P 641.

Prima

gyushangolés Bp. J. Bp. B-ee bármán aróá rendszere
Húlsó hangoré stobóllyons megymárást fotokórá
ÁRA vádóóránó kiválóban P 205.—
Kécskézés P 195.—
Prima II. egyen és vádóóránó P 224.—
Kécskézés P 213.—

Favorit Super

1 hangolt kő
kőmosó forgó kőmészter
híves Super alászt árkezelőgépben

ÁRA - vállalkozás kivételben P 299. —
Készpénzár . . . P 284. —
Telepítés kivételben 8 méter P 346. —
Készpénzár . . . P 329. —

Super 40

VALTO	drumma		F 370.
Közpénzadó		F 378.	
EGYEN-VALTO	drumma		F 430.
Közpénzadó		F 408.	

1940. Zeneigény

out. nyomógombos hangolás
 out. szelektívitas szob.
 out. fűdng szob.
 szélhűtött ~~szélhűtött~~ szob.
 ÁRA P 1,090.-
 Késspénzrör . . P 1,035.

Standard Radio

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átsziszoltságának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalra és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tisztelteljében részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteltetési ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül sem szabad másuttal közölni, sem pedig utánnymutatni.

Közlemények különlenyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jellegt nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrllexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok

tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, a nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

Kassa. Ha az állat pusztulásának oka betegség, akkor azt mondjuk: elhullott, ha jármű gázolta el: kimúlt, ha az ember a maga háztartási céljaira kívánja felhasználni, akkor „leöli“, „levágja“ azt. De mondhatja így is pl.: az aprójószágokat baromfivész pusztította el, a vízhiány miatt sok jószág elhullott, stb.

Pápai. Nem küldhetjük más címre.

Tátra. Lexikonban felelünk.

G. I. ny. thts. Hódmezővásárhely. A beküldött összeghez 1940 második felére csak 3 pengőt küldjön be s akkor év végéig rendezve van az előfizetése.

Sz. J. ny. thts. Szolnok. A zsebkönyv ára 2 P 50 f, ezért a beküldött 6 pengőből csak 3 P 50 fillért számíthatunk előfizetésnek. A következő félévre 4 P 50 fillért kell beküldenie.

Érsekújvári. Előfizetése 1940 június végéig van rendezve.

H. J. eső. Gyermektartási költséget a bíróság csak annak a nőnek nem íté meg, akiről bebizonyul, hogy erkölcselen életmódot folytat. Ezt azonban nem elég azzal bizonyítani, hogy a kérdéses időben a nő mással vagy többekkel is szerelmi viszonyt folytatott, mert ezt a bíróság még nem fogadja el az erkölcselen élet bizonyítékul. Ha bebizonyul is, hogy a nő egyidőben többekkel folytatott szerelmi viszonyt, a bíróság megesketheti őt arra, hogy a gyermek a perbevonott férfitől származik és az eskü alapján a férfit még akkor is elmarasztalja, ha a nőnek több férffel folytatott viszonya bizonyítást nyert. Az sem elég, ha a férfi bebizonyítja, hogy a nő pénzért folytatott vele szerelmi viszonyt, mert a bíróság felfogása szerint még az sem erkölcselen élet, ha a nő viszonyt folytat valakivel és az illetőtől anyagi támogatást, vagyis pénzt, ellenszolgáltatást fogad el. Erkölcselen életének a nőt a bíróság csak akkor tekinti, ha bebizonyul, hogy a nő ugyanabban az időben, vagy külön-külön ugyan, de kere-

CSENDŐR VÁSÁROLJON A

Pécsi Takarékoság

Útján, mert így előleg nélkül vásárolhat 70 előkelő, megbízható pécsi cégnél 6-7 1/2 havi hitelre s havonta csak 1x1 helyre kell fizetnie

Központi Iroda:

DUNÁNTÚLI BANK RT-nél PÉCSETT

Vásároljunk arany-ezüst

ÓRÁT. ÉKSZERT

művészi kivitelben méltányos áron kedvező fizetési feltételek mellett

Szakszertű pontos javítási üzem.

REMES FERENC

órás és ékszerész mesternél
PÉCS, Király-utca 41.

Varga Sándor

KERÉKPÁR RAKTARA ÉS JAVÍTOÜZEME,
BEREGSZÁSZ, Árpád-utca 4.
ZSEBLÁMPA ELEMÉK.

Asz összes rendszerű

ÍRÓGÉPEK

ALKATRÉSZEK

Szakszertű javító üzem.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

HORVÁTH MIKLÓS

írógépműszerész

ZALAEGERSZEG

A postával szemben.

U N G V Á R:

G A A R

KENYÉRGYÁR,

KERESZTÉNY CÉG. U N G V Á R.

BARNA BÉLA

elektrotechnikai és rádió vállalat

U N G V Á R,

Nagyhid-utca 7. Tel. 11.

„KERESZTÉNY SAJTÓ“

lap és könyvterjesztő vállalat papíráruk és írószerek

KALUJA SÁNDOR

U N G V Á R, Telefon: 311

setszerűen, vagyis pénzért többekkel folytatott szerelmi viszonyt. A hangsúly tehát itt azon van, hogy: *pénzért és többekkel*. A levélben említett nyugtával tehát semmit sem ér, sőt: bizonyítékul szolgál arra, hogy a nővel a kérdéses időben valóban szerelmi viszonyt folytatott.

D. F., Véménd. Az 1939. évfolyam Csendőrségi Lapok 1—12. számából a szerkesztőségnek nincs tartalékpéldánya.

B. J. esendő, Szob. Késve érkezett arcképét már nem közölhetjük. Eltettük. A jutalmat eddig bizonyára megkapta.

S. F. 1. Minden olyan keresetszerű ipari tevékenységhez, amelyet nem háziipar keretében folytatnak, iparigazolvány, vagy iparengedély kell. Olvassa el erre vonatkozóan a folyó évi 1. számunk 21. oldalán a 2. lekszikonválaszunkat. Abból láthatjuk, hogy a vízi fűrésztelphoz is iparigazolvány szükséges annál inkább, mert annak létesítését a hatóságoknak vizsgálni kell. 2. Az alkalmazott napszámolásának szükségessége szakképzettségre. Ilyen szakképesítés nincs is. 3. Ha a munkás iparigazolvány alapján működő üzemben dolgozik, társadalombiztosítási bejelentési kötelezettség alá esik. 4. A vendéglők, korcsmák, kávéházak, pálinkamérések, stb. nyitási idejét helyhatósági szabályrendeletnek kell szabályoznia. Ha ilyen szabályrendelet nincsen, a főszolgabíró intézkedhetik mint rendőri hatóság. Országos érvényű jogszabály csak a zárórakat szabályozza. 5. Minden italmérési engedélyben meg vannak jelölve a helyiségek, amelyekben az engedélyes az italmérést gyakorolhatja. Más helyiségben italt mérni, vagy italforgasztókat magánlakáson kiszolgálni tilos. Alkalmilag kérdezze meg a pénzügyőröktől, hogy az Ön által említett korcsmárosnak melyik helyiségeire szól az italmérési engedélye. Általános szabály, hogy olyan helyiségben, amelyben italt mérnek, illetőleg fogyasztanak, lakni nem szabad.

41.414. 1. Intézkedés történik majd, hogy meddig szolgálhatnak az ideiglenesen tényleges szolgálatra alkalmazott nyugállományú csendőregények. 2. Erre nem számíthat. 3. Akik kiválóan megfelelnek, azokról lehet szó. 4. Nem.

Tarnaméra. A Felvidéki emlékéremre való igényjogosultság megállapítására a kerületi parancsnokság illetékes. Ehhez nem szólhatunk.

Harangláb. A háborús emlékérem alapítására vonatkozó rendelet (1929. évi 26. számú Cs. K.-ben) d) alpontja alapján édesapja igényt tarthatott volna az éremre, de az érem Öné, illetve leszármazottára már nem szállhatott volna át, mert a rendelet c) alpontjában megszabott feltétel (hadiözvegy, hadiárva stb.) nincs meg.

Hazámnak élek. A külszolgálat után illetékes vezénylési pótdíjra nézve választ talál lapunk 1939. évi 7. számának 244. oldalán „Szádalmás” jellegű üzenetünk 1. pontjában.

Nősülési gondok. Az a fivére egy ízben büntetve volt vagyon elleni bűncselekmény miatt s most azon aggódik Ön, hogy a nősülést emiatt nem engedélyezik. Bizony könnyen megeshetik ez. A nősülési engedély elnyeréséhez szükséges feltételek között ott szerepel az is, hogy az a tisztességes

családból származzék, ami azt jelenti, hogy a család tagjai becsületes, jóhírű, dolgozó emberek legyenek. Nem tartjuk azonban lehetetlennek azt sem, hogy az érdemes család régi jóhírű valamely családtag kisebb eltévelyedése még nem ejt csorbát. Ez persze sokban függ az eltévelyedés (bűncselekmény) mérvétől, az illető korától, egyébkénti magaviseletétől, megjavulásától stb. A kivizsgálás hivatott ezt megállapítani, de megállapíthatja és érezheti maga a csendőr is. Ha úgy érzi, hogy kellemetlen rokonságba keverednék, ne is kísérletezzék.

Berecl. Az özvegy a gyermekek után nem családi pótlékot kap, hanem nevelési járulékot, ami megfelel az özvegyi nyugdíj együtődékének. Ez a járulék nem esik a családi pótdíjak rendezése tárgyában kiadott rendelet hatálya alá.

Vihorlát. Az előléptetés betöltött szolgálati évekhez van kötve, ezért csak november 1-én kerülhet sorra.

Igazolvány. Az 1939. évi 21. Cs. K.-ben közzétett 87.452/VI. b. 1939. számú B. M. körrendelet („Katonadíszabás”-hoz végrehajtási utasítás) megmondja, hogy az arcképes igazolvány kiváltása, illetve évenkénti meghosszabbítása tisztán magánügy. Tehát nem kötelező.

Háromszék. 1. Ha törvénytelen gyermeke neveltetése, gondozása tekintetében erkölcsi és anyagi kötelezettségének önként eleget tesz s ezt szükség esetén igazolni is tudja, az előmenetel tekintetében semmiféle hátrány nem éri. Más nővel tervezett házasságkötéshez is kérhet engedélyt, de törvénytelen gyermeke létezését arájának tudomására kell hoznia s e közlés megtörténtét a nősülési kérvényben a kerületi parancsnokságnak jelentenie kell. Így rendelkezik az 1936. évi március 4-én kelt 19.001/Eln. VI. c. 1935. számú B. M. rendelet. A tartásdíjat úgy kell fizetni, ahogyan abban megállapodtak. Ez rendszerint havonkénti összegben történik. Egy összegben való kifizetése, vagy pedig havi törlesztés esetén a teljes kiegyenlítés megtörténte nem képez feltételt a nősülési kérvény benyújtásához. 2. A Nyomozókönyvben és pótlékaiban egyes nevek után szereplő csillagok jelentősége egy és ugyanaz.

Ipolyság. Olvassa el lapunk 1939. évi 17. számának 617. oldalán „Tisztán látni” jellegű üzenetünket.

88.888. Előléptetése következtében a felesége utáni családi pótléka 1939. november 1-től kezdődőleg 11 pengőre szállt le.

Hazám sorsa az enyém. Csak a budapesti 1. számú (Gyáli-út) honvéd helyőrségi kórházban van szülészeti osztály. Ide kérheti a felvételt a kerület orvosfőnöke útján, sürgős esetben közvetlen is beszállíthatja feleségét. Polgári kórház (szülészeti klinika) igénybevétele teljesen magánügy. Itt már annyit fizet, mint a polgári egyének. Költségeiből — gyógy- és élelmezési térítmény címén — napi 1 pengőt térít meg a kincstár.

Új és újjáépített **ÍRÓGÉPEK** legolcsóbban, kedvező
hordozható és irodai **ÍRÓGÉPEK** fizetési feltételekkel
írf. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49.
Telefon: 131-632.

CONTINENTAL, RHEINMETALL, ERIKA

és az összes **ÍRÓGÉPEK**
Keresztény rendszerű
BÁNFALVI és HORVÁTHNÁL
Budapest, V., Alkotmány-u. 12. — Tel.: 11-83-51

Díjtanulmányok az egész ország területén. Kedvező részvételteljesítési feltételek.

SCHMIDT M.
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 5.

Szíjgyártó, nyerges, bőrdísz.

Yészi, kocsi és lovas ó szerszámok, bőrdísz és finom bőrdíszok, vadász és sportcikkeket.

Gör Nagy Illés

CSŐ és FÉMBUTOR ÜZEME

Budapest, X., Ceglédi-u. 15. távb.: 348-193.

Sport

felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, vi. Teréz-krt 4. Tel.: 118-194

ÚJ TÉRKÉPEK

Irodák, autók, csendőrség, katonák számára
KÓKAI LAJOS-nál Budapest, IV., Kamermayer-utca 3.
A M. Kir. Honvédelmi Tervezési Távközlési 189-444 és 189-464
Intézet távközlési osztálya. Áttekintő-lap, szakrajzjegyzék ingyen!

DÓCZY DEZSŐ

irodagépjavitó üzeme
számológép specialista

BUDAPEST, V., Bátyvány-u. 3. Tel. 183-787.

Új és használt írógépek raktár. Csendőrség tagjainak 10% engedmény.

K. K. D. A részleges mozgósítást 1914 július 25-én 21 óra 30 perckor, az általános mozgósítást pedig 1914 július 31-én 11 óra 30 perckor rendelték el. Kérdése többi része igen furcsa. Hogy képzei azt, hogy a tisztikar részére külön mozgósítási parancs kellett volna? Hát mi a hadsereg? A következő kérdése: hasonlítottak-e az 1914-es háborút megelőző sajtóhírek a mai orosz-őnn háborút megelőző sajtóhírekhez? Hát erre miért kíváncsi? Hát a kettő között micsoda összefüggést gondol ön? Ön próbacsendőr, törődjék előbb az utasításokkal, igyekezzék legalább azt tudni, hogy milyen volt az 1914-es csendőrség próbacsendőre és hogy élete végéig a maga dolgaival törődjék, a többi hagyja másokra. Különben elvesz a sok munkában, amire kötelezte magát, mikor a tesztülethez jött s ami van és lesz, míg csendőr lesz a világon!

Rába 1940. Ha kincstári könyvekhez szükséges tartalmak példányokról van szó, kérjen helyesbítő szelvényeket a kerületi parancsnokságtól. Magánpéldányokhoz a Palladis cégtől rendelhetnek.

Vitás. 1. A mosószóda közszükségleti cikknek tekinthető. Ára rögzítve van olyképp, hogy az 1939 augusztus 26-i áránál drágábban nem árusítható. Ezt az árat kell tehát megállapítani. Kilója általában 15–16 fillér, egyes vidéki helyeken 20 fillér fölé is emelkedik, de a 30 fillért nem éri el. Ha 30 fillért árusítja a kereskedő, árdragító visszaélést követ el (1920. évi XV. t.-c. 1. §.). Szükség esetén kérjenek útmutatást a főszolgabírótól. Olvassák el a Pinczés-féle Btk. 892–907. oldalait is. **2.** Egymagában az a körülmény, hogy a kereskedő valakit nem szolgál ki, büntetendő cselekményt még nem képez. Kérdés azonban, hogy mi van a háttérben. Nem árulvonásról, vagyis forgalombahozatal céljára rendelt közszükségleti cikk készletének nyereszkesedési célból való elrejtéséről van-e szó. Ezt a törvényt súlyosan bünteti (1920. évi XV. t.-c.). A mai világban különösképpen figyelni kell erre. Nem tekinthető árulvonásnak az, ha a kereskedő a kért mennyiség helyett kevesebbet szolgál ki azért, mert ő is kevesebbet kap a nagykereskedőtől s az áruval takarékoskodik, hogy vevőit kiszolgálhassa. **3.** Később válaszolunk.

B. P. Mesterháza. Csikvándy Béla ny. ezredes címe: Győr, Erdősor 7. Vitéz Szabó László vk. ezredes címe: Róma, magyar királyi követség.

1897. XII. Murvai (nem Morvay) Miklós tartalékos hadnagy címe: Nyírbéltek.

Tisza. A kötvényt küldje be ajánlott levélben a Pénzügyi Kézpont nosztrifikálási osztályának (Budapest, V., Mária Valéria-u. 10.) s kérjen hivatalos igazolást arról, hogy a kötvényt ki, mikor és hol jegyezte. Ha nosztrifikálva van a kötvény, akkor igazolni tudják ezeket az adatokat. Meg kell írnia azt is, hogy milyen okból kell az igazolvány s hogy Önre nézve ez életbevágóan fontos. Ha megszerezte az igazolványt, terjessze be, valószínűleg elfogadják.

Huszt. 1. Annak idején felhívást bocsájtottak ki a hadirokkantság bejelentésére. Ha ezt elmulasztották, most már nehezen megy. Forduljanak részletes felvilágosításért a járási katonai parancsnoksághoz. **2.** A fogyatékbavétel napjával intézkednek az illeték beszüntetése iránt. Ha azonban az ítélet nem jogerős, jogerőre emelkedéséig folyósítják.

B. I. Medgyesháza. A volt cs. és kir. 37. gy. ezred irattára átcsatolt területen maradt. A csóti leszerelő tábor irattárát a honvédelmi minisztérium hadisírgondozó osztálya őrzi (Budapest, Hadik-laktanya).

Erdekel. Névváltoztatási kérvényhez a kérelmező születési anyakönyvi kivonatát, ha házassági anyakönyvi kivonatát s ha kiskorú gyermekkel is vannak s azok nevének megváltoztatását is kéri, azok születési anyakönyvi kivonatát is csatolni kell. Az állampolgárságot és büntetlen előéletet nem kell külön okirattal igazolni, de a kérvényben kifejezetten ki kell jelenteni, hogy a kérelmező a legjobb tudomása szerint magyar állampolgár és büntetve nem volt. Ha később kiderülne, hogy ez a jelentés nem helytálló, a belügyminiszter úr jogosult a névváltoztatást hatálytalanítani. A kérelmet a B. M. úrhoz kell előérjeszteni. A kérvény 2 P, közalkalmazott részére 1 P illeték alá esik. Ezt az illetéket annyiszor kell leróni, ahány nagykorú szerepel a kérvényben. A bélyeggel el nem látott mellékleteket 30–30 filléres okmánybélyeggel kell ellátni. Szegénységi bizonyítvány alapján úgy a kérvény, mint a mellékletek bélyegmentesek.

Szeged. Magasabb fizetési fokozatba való besorolás 3 be-töltött évhez van kötve. Enélkül hiába kérné.

Meggyőződés. A nyomozó osztály és alosztály parancsnokság, úgyszintén a gazdasági hivatal nem parancsot, hanem meghagyást intéz az őrsökhöz. Ez azonban a lényegen — amint ezt már egyszer üzentük — semmit sem változtat, azaz úgy kell azokat teljesíteni, mint a parancsot. Nagyon firtatja ezeket a dolgokat valaki, mondja meg annak ezt az üzenetünket.

Fényszaru. 1. Ezt a kérdést még nem rendezték az anyarszág jogszabályai szerint. Azért fizetnek egyelőre többet. **2.** Tartósn vezénnyelre is érvényes a Cs–20. Határozmányok **29.** pontja. **3.** A Btk. 333. §. szerint. **4.** A címet keressük.

Rádió leadó. Az igényjogosultsági igazolvány elnyerése iránti kérelmet ténylegesen szolgáló csendőr is beadhatja, ha a feltételei megvannak hozzá. Az 1939. évi augusztus 7-én kelt 572.675/20–1939. számú H. M. rendelet értelmében a szolgálati kötelező leteltéig a csendőr nem bocsátható el polgári állásba, sőt pályázati kérvényt sem nyújthat addig be.

Felvidék. A csapatszolgálatot teljesítők állományába való visszahelyezésre nem számíthat, mert mint irodai szolgálata-
t külső közbiztonsági szolgálatra egyszersmindenkorra alkalmatlanná minősítették. (L! a csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó rendelkezés 13. pontjának b) alpontját.) Ezért utasították el a kérelmét is. Nyugodjék meg ebben s keresse ott a boldogulását, ahová a sorsa állította. Cikke elbírálás alatt áll.

Orosz haretér. Martinovits (azelőtt Martinoviciu) István ezredes címe: Debrecen, katonai kiegészítő parancsnokság. A többi cím ismeretlen.

Orgona. A volt 19. honv. gy. ezred irattára Pécsen, a volt cs. és kir. 19. gy. ezred irattára pedig Győrben található a vármegyei katonai parancsnokságnál.

BÉLYEGZŐK,

VÉSNÖKI MUNKÁK, ZOMÁNTÁBLÁK
KOVÁCS LAJOS
A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
BUDAPEST, VII.,
KÁROLY-KRT. 7.
TELEFON: 136-200

KÖLTÖZKÖDÉSI

helyben vidékre és külföldre zárt autókocsival és teherautóval szakszerűen vállal

LEHRNER MÁTYÁS
SZÁLLITMÁNYOZÓ

BUDAPEST, V., Váci-út 6. Telefon: 112-157.

Gallicza Gyula

Budapest, V., Zrínyi-utca 16. Tel.: 127-637.

Az összes rendszerű írógépek, kedvező fizetési feltételek mellett is.

írógép üzeme

NŐI RUHÁK és KABÁTOK

készen, szalon kivitelben 6 havi hitellel is

Árvai József-cégnél,

BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 1/b. Távbesz.: 140-655.

Baross-szövetség ezüst érmévé kiüntetve.

Legjobb, legmegbízhatóbb beszerzési forrás

Női - Férfi - béli fehérnemű és menyasszonyi kelengyékben

Mahunka Ferenc

V., Erzsébet-tér 2. Tel.: 387-115.

Brassó. Markovits Kálmán ny. altábornagy címe: Budapest, XI., Budaörsi-út 101.

Temesvár. Igaza van, de ne bosszankodjék. Nem az egyéni vélemény az irányadó, hanem a köztudat, hogy a csendőr a nemzet életében nagy érték. Nem a mi hibánk, hogy egyesek erről nem tudnak. Azt Ön is tudja, hogy sosem ismertük a reklámozást a szükségünk nincs is. Szébb az és értékesebb az, ami önmaga tüzétől szép s ami nem ráaggatott díszből ragyog. Az mindenestire sajnálatos, hogy néhányan még ma is könnyű lelkiismerettel nyúlnak „írásműveik” alakjaihoz, azt mondhatnánk: hallomásból rajzolnak... Több bajtárs közölte már velünk az ilyen csendőrrajzokat. Ilyenkor szerettük volna az „író”-t meghívni egy körutazásra — Magyarországon. Örömmel adtunk volna alkalmat ahhoz, hogy résztvegyen egy bonyolult nyomozásban, odaüljön a próbacsendőri és magasabb legénységi tanfolyamok hallgatói közé. Bizonyos, hogy táva maradt volna a szája. De, ismételjük, erre sincs szükségünk. A komoly értékelés, a tárgyilagos megítélés ott a csendőrnapi sajtóban s azokban az elismerésekben, amiket a lapok hasábjain más-
kor is olvasunk. Ez a fontos, minden más csak pillanatnyi-
lag kellemetlen — bolhaesipés.

Cibefehéza. Mándi György tartalékos főhadnagy címe: Nyíregyháza, Kállói-út 63.

Csót. A volt 23. honv. gy. ezred irattárát a bajai várme-
gyei katonai parancsnokság őrzi. Olvassa el a többi üzenet-
tünket is.

Kárpátalja. Ismételje meg levelét, de írja alá. Anélkül
nem vesszük figyelembe.

Szajol. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Vita. Ha apósa a kivizsgálás alkalmával írásban kötele-
zettséget vállalt arra, hogy vagyonának bizonyos részét a
leányára — most már az Ön feleségére — fogja hagyni, ennek
alapján Ön az ellenkező végrendeletet az apósa halála után
perrel megtámadhatja, feltéve, hogy ezáltal a másik két gyer-
mek nem rövidül meg az őket megillető ú. n. köteles rész
tekintetében, amin az örökhagyó után maradt vagyon feléből
mindenikükre eső egyenlő részt kell érteni. Amíg az apósa
él, Önnek nincs jogalapja a per megindítására. A kir. ügyész-
ségnek nincs szerepe a dologban, mert büntetendő esetként
nem forog fenn; az egész ügy polgári peres útra tartozik.
A perköltséget Önnek kell majd előlegeznie, de ha a pert
megnyeri, a bíróság az alpereseket a perköltségek megtéríté-
sére kötelezheti.

Ormányság. Argyelán Zoltán ny. őrnagy címe: Pusztá-
pászto (Szolnok m.).

Csata. A volt pápai 7. honv. huszárezred irattárát a zala-
egerszegi katonai parancsnokság őrzi. Máskor írja alá a
levelét.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Duna, Mai számunkban a kívánt puhatolást közlítettük.
A verseket mi nem használhatjuk.

33333. A verstől, hogy közölhessük, mi többet kívánunk.

BÚTORAIT SUHÁNESZ L.
SZAKEMBER TÖLVÁSÁROLJA
Nyíregyháza, Vay Ádám-u. 4.
Kárpitos és bú-
torárú csarnoka
Aranyéremmel
több. örösen ki-
tüntetve.

Kaszakovszky J.
KASSA, AP CA-UTCA 2. SZ.
SZÍJGYÁRTÓ, NYERGFŐS ÉS BŐRÖNDŐS
Minden e szakmába vágó
munkát készít és javít.
Tűzőtől övek és sportcik-
kek állandó raktára.

ÓRÁK Omega
Doxa
Schaffhausen
Zenith stb.
arany, ezüst, ékszer, aján-
dék tárgyak nagy válass-
tékban.
FEINER GYULÁ-nál SZOMBATHELY Gr. Széchenyi István-u. 6.
Keresztény magyar üzlet. Szakszerű javítások.

Szabó Mihály II. törzsrőrmester, Hátmege, közölje a szer-
kesztőséggel, hogy eddig hova kapta a lapot, mert címválto-
zás bejelentésénél előző állomáshelyét nem közölte, addig pe-
dig a lapot csak a régi címére küldjük.

12.345. Bajtársi körben elszavalva jó lehet, de a jó verstől
messze van. Lapunkban nem alkalmas.

19.401. Üdvözljük, jó képeit köszönjük. A bilincses
csendőrt közöljük. A bőrdös kamrában készült felvételt
ismételje meg, jobban érzékeltesse a helyet, ahol „nem za-
var senki”. Ha a második láda körvonalaival vagy a csizmas
állvány szeglete a képen volna, a néző azonnal tudná, hogy
hol van az esemény. Így a díszes falról azt hihetné, hogy
valamelyik szobáról van szó s nem értené az aláírást, me-
lyet nagyszerűen eltalált. Az olvasó csendőroket nem közöl-
jük, mert túlságosan előkészített „beállított” kép. Lássuk
eredeti, ügyes és jó felvételeit máskor is.

34.564. Bizonyos politikai mozgalomra céloz itt-ott, amit
mi nem kívánunk viszont érinteni. Azt és úgy gondoljuk,
hogy aki szívvel-lélekkel úgy szolgált, mint Ön és Önhöz
hasonló sok derék, idős bajtárs, annak nem kell magyarázat
magyarázatára. A többieknek viszont — egy cikk nem vál-
toztatja meg egész életük során kialakult felfogását, feltéve,
ha a bajtársias szellemnek áldoznak annyit, amennyit a
Csendőrségi Lapok előfizetése...

Kakuk. Eltettük, alkalomadtán felhasználjuk.

Megfejtések.

I.

Sok a gyomlálni való

hivatalos nyelvünkben, mondtuk a múlt év december 1-ai
számunkban közölt versenyfeladatban. Olyan szöveget írtunk
a feladatban, amellyel — sajnos — lépten-nyomon találkozhat-
unk. Törekvésünk volt felhívni bajtársaink figyelmét arra,
hogy a hanyag vagy gondatlan fogalmazás mily óriási káro-
kat okoz a nyelv tisztaságában. A közölt szöveget helyesen
így kellett volna leírni: Szabályszerű kimutatást készített,
azután kifizette az illetményeket. Nem zavartatta magát, bár-
mennyire sürgős is volt a dolog. Minden kérést teljesített s
így egész hónapban di nem unatkozott. El kell ismerni, napról-
napra vigyázott, hogy rosszul ne számoljon. Elhitette magá-
val, hogy legjobb szándéka ellenére ugyanaz az ember egy

G Y Ö R:

CSENDŐR Győri Takarékoság
vásároljon a
Központi Iroda:
G Y Ö R,
Deák Ferenc-u. 18.
utján, mert így előleg nélkül vásárolhat
60 előkelő megbízható győri cégnél
6-1/7 havi hitellel havonta csak 1 szer
1 helyre kell fizetnie.

I r ó g é p Farkas Vilmos céghez
GYŐR, Árpád-út 30.
Eszes rendszert alkat-
részt bevarásolásunknál
forduljunk bizalommal
Keresztény szabvány! Kedvező fizetési feltételek. ● Javítások.

Számos kifizető elismerés.
Megbízható jó munkát.
Csak mesternél rendeljen.
HORVÁTH MIKLÓS
Lakberendező kárpitosmester GYŐR, DEÁK F.-U. 25
Készt mindennemű kárpitosmunkát ● Hálósoba és kombinált bútorok tervek
szerint, elsőrendű kivitelben ● Szolid árak. ● Alapítva 1900-ban ● A címre figyelni!

arany-
ezüst
Ó R Á K OPITZ LAJOS
ÓRÁS ÉS ÉKSZERESZ
GYŐR, BAROSS-ÚT 21.
ALAPÍTÁSTÓL 1879.
Kedvező fizetési feltételek! A „TAKARÉKOSÁG” tagja. Aranyváltó hely Javítások

hónap alatt nem tud többet dolgozni. Őszintén tisztelte mindenki, mikor nyugalmába ment.

A versenyben résztvevők: Almás István cső. (Pusztavaas), Bacsonyi Jenő thts. (Egyek), Balogh Ferenc őrm. (Pisze), Gy. Balogh István őrm. (Sarkad), Balogh Sándor I. tőrm. (Rákoscaba), Baranyai István prb. cs. (Mocsa), Bardócz Árpád őrm. (Makó), Bata József cső. (Lőrinci), Bárdos Mihály tőrm. (Dombegyház), Benei Sándor őrm. (Nádudvar), Buzás Mihály cső. (Pécel), Császi Lajos prb. cső. (Orosháza), Csikós Imre cső. (Nagykálló), Csetneki Antal cső. (Jóka), Csongrádi Vilmos prb. cső. (Palást), Demeter Sándor prb. cső. (Buzita), Fagyal József tőrm. (Nagykálló), Földi Elek cső. (Kübekháza), Galambos József őrm. (Pelsőc), Geresdi István thts. (Pécel), Görbedi András thts. (Méhkerék), Gulyás Mihály prb. cső. (Méhkerék), Jeszenki tőrm. (Szarvas), Kalmár Péter tőrm. v. (Debrecen), Kecskés János őrm. (Riese), Kerekes thts. (Rákoscaba), Kiss Antal I. tőrm. (Egyek), Kiss Imre II. tőrm. (Rákoscaba), Kiss Mihály I. cső. (Rákoscaba), Konezvald József prb. cső. (Palást), Kovács Gábor cső. (Egyek), Kozma Mihály alhdgy. (Békéscsaba), Majoros István tőrm. (Gödöllő), Makra Lajos prb. cső. (Magyarbánszék), Mátra József tőrm. v. (Rákoscaba), Mázsári Mihály cső. (Méhkerék), Miklósi György prb. cső. (Toponár), Mohácsy Lajos cső. (Rákoscaba), Nagyvárad Béla őrm. (Mezőberény), Németh Ferenc III. tőrm. (Keszthely), Németh Lajos prb. cső. (Palást), Nyirő Lázár tőrm. (Budapest), Sümegi István tőrm. (Mosdós), Süveg József thts. (Kerepes), Szabó Dénes cső. (Tárnok), Szabó Ferenc III. őrm. (Ungvár), Szabó Lajos III. cső. (Méhkerék), Szabó Mihály I. cső. (Kétegyháza), Szeles János őrm. (Dióviszló), Szécsi Károly cső. (Rákoscaba), Széplaki László cső. (Romhány), Takács Ferenc thts. (Kassa), Tarnai Sándor tőrm. (Reesk), Tóth M. István thts. (Bácsbokod), Urbán László I. cső. (Cegléd), Vörös Gyula tőrm. (Szigetvár).

Legjobban megközelítette a helyes megoldást Nyirő Lázár tőrm. munkája, jutalmat 6 kapt.

II.

Kémgyanús

írás került az őrs kezére. (Mult év december 1-ei számunk versenyfeladata.) Helyes megfejtése: *Vasúti híd előkészítve, utasítást kerek isó vő.gy 366-nal mert lesnek.* A jelentést író kém a levél elején „2+1” jelzést tett, ez megbízójának szól és azt jelenti, hogy a *szavak elejéről* 2 vagy 1 betű veendő s az így kapott betűsor adja a tulajdonképeni jelentést. Elismerjük, nem volt könnyű a megfejtés. Ezért értékes *Vörös Gyula* tőrm. hibátlan megoldása. A jutalmat — művészi szobrászmunka — ő kapta. Legjobban megközelítették a helyes megfejtést: *Dörömbözi András* és *Szabó Dénes* csendőrök. Könyvjutalmat kaptak. A versenyben egyébként résztvevők 171-en, ezek közül megemlítjük a következők munkáját:

Almás István cső. (Pusztavaas), Bacsonyi Jenő thts. (Egyek), Gy. Balogh István őrm. (Sarkad), Baranyai István prb. cső. (Mocsa), Bardócz Árpád őrm. (Makó), Bata József cső. (Lőrinci), Bánföldi György cső. (Püspökladány), Bárdos Mihály tőrm. (Dombegyház), Buzás József cső. (Egyek), Buzás Mihály cső. (Pécel), Császi Lajos prb. cső. (Orosháza), Csikós Imre cső. (Nagykálló), Demeter Sándor prb. cső. (Buzita), Dörömbözi András cső. (Budapest), Fagyal József tőrm. (Nagykálló), Földi Elek cső. (Kübekháza), Galambos József őrm. (Pelsőc), Geresdi István thts. (Pécel), Kiss Antal I. tőrm. (Egyek), Kovács Gábor cső. (Egyek), Kozma Mihály alhdgy. (Békéscsaba), Majoros István tőrm. (Gödöllő), Mátra József tőrm. v. (Rákoscaba), Miklósi György prb. cső. (Toponár), Nagy Lajos thts. (Tiszacsege), Nagyvárad Béla őrm. (Mező-

berény), Nyirő Lázár tőrm. (Budapest), Süveg József thts. (Kerepes), Szabó Dénes cső. (Tárnok), Szabó Ferenc III. őrm. (Ungvár), Szabó Mihály I. cső. (Kétegyháza), Szeles János őrm. (Dióviszló), Szécsy Bálint cső. (Tiszacsege), Tassányi István thts. (Pécs), Tóth M. István thts. (Bácsbokod), Veres János cső. (Tiszacsege), Vörös Gyula tőrm. (Szigetvár).

Versenyfeladatok.

I.

Február 14-i

ünnepünkről képeken is beszámolunk március 1-i számunkban. E nap eseményeinek megörökítését kérjük fényképező bajtársainktól. A *legjobb felvételeket* közöljük és jutalmazzuk. A *felvételeket február 20-ig* kérjük.

II.

A tettenérés

igazi öröm. Kinek volt ebben már része büntetett vagy vétség elkövetésénél vagy ezek kísérleténél? Mi eredményezte a tettenérést: véletlen vagy tervszerű előkészítés, esetleg les? Ily esetek leírására hívjuk fel olvasóinkat, fiatalabb bajtársainknak kívánunk azok közlésével útmutatást adni. A *pályozat határideje: február 15.* A legtanulságosabb esetek leírót jutalmazni fogjuk.

III.

Jüvedéki fihágási

esetek leírására hívjuk fel olvasóinkat. Ezek mindannyiszor érdekesek, mert tettesei körmönfontak, a csendőrt, pénzügyőrt kijátszani akarók túl akarnak járni ezek eszén. Jó megismerni útjaikat, fogásaikat, szokásaikat, tanulni kell a büntetéstől... A *leírásokat február 15-ig* kérjük. A *legjobbakat* jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

IFI. KELE LÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,
Budapest, VI., Hajós-u. 26/b.
Telefon: 117-814.
Új és használt írógépek és számológépek eladása.
Javítás, karbantartás és írógépekellékek raktára.
Vétel-esere.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI